

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣ

ΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΙΣ
ΜΑΘΗΤΕΥΟΜΕΝΩΝ

χ π ο

ΧΑΡΙΣΗ ΠΟΥΛΙΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΣ ΕΝ ΤΑΙ ΤΥΜΝΑΣΙΩΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΠΑΡΑ Τῷ ΕΚΔΟΤῇ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤῷ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ | ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14 | 63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1892

Τοῖς κ. κ. Σχολάρχαις καὶ Ἑλληνοδιδασκάλοις.

Εἰς τὴν ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπὴν κατὰ τὸν ἐσχάτων γενόμενον διαγωνισμὸν εἴχομεν ὑποδάλει καὶ ἡμεῖς Στοιχεῖῶν δε εἰς Συντακτικὸν πρὸς χρήσιν τῶν μαθητῶν καὶ μαθητῶν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, διότι ἔπρεπε νὰ συνυποδάλωμεν καὶ τὸ Α', καὶ Β'. μέρος τῆς Γραμματικῆς. Ἐπειδὴ δὲ εύτυχῶς ἡ ἀρμοδίᾳ ἐπιτροπὴ οὐδεμίαν τῶν, ὑποδιληθεισῶν γραμματικῶν ἐνέκρινε, τὸ δὲ Ὑπουργείον διὰ τῆς ἀπὸ 30 Ἰουνίου ε. ε. καὶ ὑπὸ ἀριθ. 5907 ἐγκυρώθηκεν του πρὸς τοὺς κ. κ. Γυμνασιάρχας καὶ Σχολάρχας διδεῖ ἐλευθερίαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν βιβλίων, ἐκδίδομεν τὸ εἰρημένον Συντακτικόν, νομίζοντες δτὶ προσφέρομεν εἰς τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν χρήσιμόν τι καὶ εὐμέθοδον βιβλίον. Βεθαίως δὲν διέσχυριζόμεθα, δτὶ ποιούμεθα γνωστὸν ἄγνωστόν τι, ἀλλὰ

α') δτὶ διατάττομεν τὴν ὅλην καθ' ὃν ἡ εἰκοσαετής πεῖρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς εὐμέθοδον τρόπον, καὶ

β') δτὶ φροντίζουμεν νὰ καταστήσωμεν τοὺς κανόνας καταληπτοὺς διὰ παραδειγμάτων εὐλήπτων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.

Ἐάν δὲ τῷ διητίῳ κατ' ἀμφότερα ταῦτα ἐπετύχομεν, ὑμεῖς εἰσθε ἀρμόδιοι ν' ἀποφανθῆτε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ εἰρημένου βιβλίου εἰς τὰ ὑφ' ὑμᾶς σχολεῖα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰουλίου 1888.

ΧΑΡΙΣΗΣ ΠΟΥΓΛΙΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

‘Ορισμὸς συντακτικοῦ, προτάσεως καὶ λόγου (§ 1).

1. Συντακτικὸν λέγεται ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ δποιον διδάσκει τὴν σύνταξιν τῶν λέξεων, τούτεστι τὴν ὁρήν πλοκὴν αὐτῶν πρὸς κατασκευὴν προτάσεως καὶ λόγου.

2. Καὶ πρότασις μὲν λέγεται ἡ διὰ λέξεων ἔκφρασις νοήματός τινος· π. χ. ‘Ο Θεός ἐστι δίκαιος.—‘Ο φίλος εὐτυχεῖν λόγος δέ, ἐν ἡ πλείονα νοήματα (ἥτοι μία ἡ πλείονες προτάσεις) συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα, ὅπερ καὶ περίοδος ὄνομάζεται· π. χ. Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα.—Εὑρήσεις, ἐὰν ζητῆς καλῶς.

Σημ. Πρότασις μία ἡ πλείονες, οὖσαι μέρος τελείου νοήματος, στίζεται διὰ μέσης ἡ ἀνω τελείας καὶ λέγεται κώλον· π. χ. Αἱ τῆς πόλεως συμφοραὶ σαφῶς ἐπέδειξαν· ἀμα γάρ ἡμεῖς τε τῆς ἀρχῆς ἀπεστερούμεθα καὶ τοῦ “Ελλησιν ἀρχὴ τῶν κακῶν ἐγίγνετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Εἶδη προτάσεως (§ 2).

‘Η πρότασις εἴνε 1) ἀπλῆ· 2) σύνθετος· 3) ἐπηνξημένη ἡ συμπεπληρωμένη.

Α'. Ἀπλῆ πρότασις (§ 3).

1. Ἀπλῆ λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν περιέχῃ ἐν μόνον νόημα.

π. χ. Ὁ ἥλιος λάμπει. — Ὁ πατὴρ τέθυηκε· συνίσταται δὲ ἐκ δύο τούλάχιστον μερῶν, τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ κατηγορουμένου ἢ κατηγορήματος, ἃτινα ὄνομάζονται κύριοι ὅροι τῆς προτάσεως.

π. χ. Τὸ δόδον θάλλει.

2. Πᾶσα πρότασις εἶνε ἢ πρωτεύουσα (κυρία) ἢ δευτερεύουσα (ἐξηρτημένη). Καὶ πρωτεύουσα μὲν λέγεται ἡ ἐκφράζουσα αὐθυπόστατον ἢ αὐτοτελὴ ἔννοιαν. π. χ. Φιλῶ τὸν πατέρα (εἶνε πρωτεύουσα)· δευτερεύουσα δὲ ἡ ἐκφράζουσα ἔννοιαν ὑποτεταγμένην εἰς ἄλλην ἢ ὑποτελὴν π. χ. Μαινόμεθα πάντες (εἶνε πρωτ.), ὅταν ὀργιζώμεθα (εἶνε δευτερό). καὶ ἡ μὲν πρωτεύουσα εἶνε προσδιορίζομένη, ἡ δὲ δευτερεύουσα προσδιορίζουσα· π. χ. Ὁ πατὴρ λυπεῖται ὅτι ὑβριστής είμι: ὁ πατὴρ λυπεῖται εἶνε ἡ προσδιορίζομένη ὅτι ὑβριστής είμι εἶνε ἡ προσδιορίζουσα.

α'. Ὑποκείμενον (§ 4).

1. Ὑποκείμενον καλεῖται τὸ πρόσωπον ἢ ζῷον ἢ πρᾶγμα, περὶ οὗ λέγεται τι. Ως τοιοῦτον δὲ χρησιμεύει πρὸ πάντων τὸ οὔσιαστικὸν καὶ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία, καὶ τίθεται κατ' ὄνομαστικὴν ἐν ταῖς παρεμφατικαῖς ἐγκλίσεσι (δριστικῇ, ὑποτακτικῇ, εὐκτικῇ καὶ προστακτικῇ), κατ' ὄνομαστικὴν δὲ ἢ αἰτιατικὴν ἐν τῇ ἀπαρεμφάτῳ (ἔνθα βλέπε), ἐν δὲ τῇ μετοχῇ, καθ' ἣν καὶ κῦτη κεῖται πτῶσιν. π. χ. Ὁ παῖς ἀναγινώσκει. — Ἐγὼ γράφω. — Σὺ εἴλου ξῆν. — Μανθανέτω ὁ Παῦλος τάδε. — Πείθω σε λέγειν. — Ὁ Ἀλκιβιάδης παῖς ὧν ἐθαυμάζετο. — Θεοῦ θέλοντος οὐδὲν ισχύει φθόνος.

Σημ. Τὸ ὑποκείμενον τίθεται καὶ κατ' αἰτιατικὴν μετὰ τῶν προθέσεων πρός, περὶ ἢ ἀμφί, εἰς, ὑπέρ, ἐπὶ καὶ κατά· π.χ. περὶ (εἰς) πεντακοσίους ἀπέθανον. — Ἡν ἀμφὶ πλήθουσαν ἀγοράν.

2. Ἄλλα καὶ τὸ ἐπίθετον καὶ ἄλλα ἀντωνυμίαι, καὶ τὸ ἀπαρεμφατον καὶ δλόκληρος πρότασις, καὶ πᾶν μέρος λόγου, ώς οὔσιαστικὰ λαμβανόμενα, δύνανται γὰ τεθῶσιν ώς ὑποκείμενα· π. χ. Ὁ ὑγιής ἔστι εὑδαίμων. — Ἀπέθανεν ἐκεῖνος. — Τὸ μανθάνειν ἔστι ήδύ. — Δεινόν ἔστι (τὸ) εἰς οὕτως ἔχοι. — Ἡ κατά ἔστι πρόθεσις.

3. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ α'. καὶ 6'. προσώπου (ἐγώ, ἡμεῖς, σύ, ὑμεῖς) παραλείπεται, διότι ἡ κατάληξις τοῦ ρήματος ἀναπληροῦ ἀντό· π. χ. Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. — Εἴδομεν τὸν ἄνδρα. — Ποῦ κατοικεῖς; — Τίνος ἐπιθυμεῖτε; ἐὰν δὲ εἰνε ἀγάγη νὰ ἐκφρασθῇ ἔμφασις ἢ ἀντίθεσις ἢ διαστολή, τίθεται ἐν τῇ προτάσει· π. χ. Σὺ ἀπέκτεινας τὸν στρατηγόν. — Τιμεῖς γενναιότεροι τῶν πατέρων ἐστέ. — Σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ.

4. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ γ'. προσώπου παραλείπεται α') ἐπὶ πράξεων, τὰς δοίας ὥρισμένους ἀγνθρωποις ἔχουσιν ἵδιον ἔργον· π. χ. Ἐσάλπιγξεν ἥδη (ὁ σαλπιγκτής). — Ἐκήρυξεν (ὁ κήρυξ)· β') ἐπὶ τοῦ φασὶ καὶ λέγουσι καὶ τῶν ὅμοιών, τῶν ὅποιων ὡς ὑποκείμενον νοεῖται τὸ οἱ ἀνθρωποι γ') ἐπὶ τῶν ἀστράπτει, βροντᾶ, ὕει, νίφει κτλ. ἔνθα ὡς ὑποκείμενον νοεῖται τὸ δ Ζεὺς ἢ ὁ Θεός· καὶ δ') ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Σωκράτη δ' ἔξαιρω λόγου, ικανὸς γάρ ἐστι (Σωκράτης)· ε') ἐπὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου παραλείπεται τὸ γενικὸν ὑποκείμενον τινὰ ἢ ἡμᾶς· π. χ. Οὐχ οἶόν τ' ἦν ἄπαντα εύρειν.

Σημ.. Πολλάκις τὸ ὑποκείμενον τῆς ἐξηρτημένης προτάσεως κείται ὡς ἀντικείμενον τῆς κυρίας· π. χ. Λέγουσιν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον βίον ζῷμεν (ἀντὶ ὡς ἡμεῖς ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν).

6'. Κατηγόρημα (§ 5).

Κατηγόρημα ἢ κατηγορούμενον καλεῖται τὸ περὶ τοῦ ὑποκείμενου λεγόμενον ἐκφράζεται δὲ τοῦτο ἡ μονολεκτικῶς δι' ἑνὸς ρήματος, ὅπερ λέγεται ρήματικὸν κατηγορούμενον, π. χ. Ὁ ἥλιος λάμπει, ἢ περιφραστικῶς διὰ τοῦ εἰμί, εἰς, ἐστὶν κτλ. καὶ ἑνὸς ἐπιθέτου, π. χ. Ὁ Πλάτων σωφρονεῖ (= ὁ Πλάτων ἐστὶ σώφρων)· καὶ τὸ μὲν εἰμὶ λέγεται συνδετικόν, διότι συνδέει τὸ ἐπίθετον μετὰ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ δὲ ἐπίθετον δυοματικὸν κατηγορούμενον ἢ ἀπλῶς κατηγορούμενον, καὶ τότε ἡ πρότασις σύγκειται ἐκ τριῶν ὅρων.

1. Ῥηματικὸν κατηγορούμενον ἢ ὥστα (§ 6).

1. Τὸ ρήματικὸν κατηγορούμενον ἢ ρῆμα δύγαται ἐνίστε ν' ἀν-

λυθῇ εἰς τὸ εἶναι καὶ τὸ δινοματικὸν κατηγορούμενον, καὶ τὰνάπαλιν τὸ δινοματικὸν κατηγορούμενον νὰ συμπτυχθῇ μετὰ τοῦ εἴναι εἰς ῥηματικὸν κατηγορούμενον, ἡτοι εἰς ῥῆμα· π. χ. Ὁ Πλάτων εὐδαιμονεῖ = ὁ Πλάτων ἔστι εὐδαιμων. — Ὁ Σωκράτης ἔστι σώφρων = ὁ Σωκράτης σωφρονεῖ.

2. Τὸ ῥῆμα παραλείπεται α') ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἡ ἐπομένων· π. χ. Ἐδοσαν ἐκεῖνοι ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ἐκείνοις ὅρκους (ἔδομεν). — Σὺ μὲν οἶνον (πίνεις), ἐγὼ δὲ ὑδωρ πίνω^{δ'}) ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν συμφραζομένων καὶ ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως· π. χ. Πόθεν, ω̄ βέλτιστε (ἔρχει); — Οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖν τῇ Ἀθηνᾷ (ἀνέθεσαν).

3. Τὸ ῥῆμα ως καὶ τὸ συνδετικὸν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατ' ἀριθμὸν καὶ πρόσωπον· π. χ. Ὁ παῖς ἐπιμελεῖται τοῦ πατρός. — Οἱ Ἑλληνες φιλοσοφοῦσιν. — Ἡμεῖς ὑβριζόμεθα. — Τμεῖς ἔστε φίλοι. — Ἐγώ εἰμι πτωχός.

4. Υπάρχουσιν ὅμως καὶ ἔξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου· α') ὑποκείμενον ἀριθμοῦ ἐνικοῦ ὄνδρατος περιληπτικοῦ, τ. ε. ὄνδρατος, ὅπερ ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ σημαίνει πολλά, συντάσσεται πολλάκις μετὰ ῥήματος πληθ. ἀριθμοῦ· π. χ. τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν. — Ὁ δῆμος ἐψηφίσαντο· ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται σχῆμα περιληπτικὸν ἢ κατὰ τὸ νοούμενον· δ') ὑποκείμενον οὐδετέρου γένους ἀριθ. πληθ. συντάσσεται μετὰ ῥήματος ἀριθ. ἐνικοῦ· π. χ. Τὰ παιδία παιζει. — Τὰ πλοῖα ἡφάνιστο· ἡ σύνταξις αὕτη λέγεται ἀττικὴ ἢ σχῆμα ἀττικόν· γ') ὑποκείμενον δινοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται πολλάκις μετὰ ῥήματος πληθ. ἀριθμοῦ, διότι τὰ δύο θεωροῦνται πολλά· π. χ. Τῷ ἄνδρε τούτῳ σήμερον ἀφίκοντο· δ') πολλάκις τὸ ῥῆμα δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον ἀλλὰ πρὸς τὸ κατηγορούμενον, ὅταν κηται πλησιέστερον πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς τὸ ὑποκείμενον· π. χ. Τὸ χωρίον τοῦτο ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. — Οἱ σοφισταὶ φανερά ἔστι λώβη . . . .

2. Τὸ συνδετικὸν-(§ 7).

1. Τὸ εἶναι χρησιμεύει ως συνδετικὸν τῆς ιδιότητος μετὰ τῆς

ούσιας, ἡτοι τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τοῦ ὑποκειμένου· ἐπομένως τοιοῦτον ὃν ἀπαιτεῖ κατηγορούμενον, π. χ. Ἡ Κέρκυρά ἔστι εὐφόρος· πολλάκις δύμας δηλοτε ἀπλῶς ὅπαρξιν, καὶ τότε τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούστης, συνήθως προτάσσεται καὶ σπανίως παραλείπεται· π. χ. Ἐστι Θεός = ὑπάρχει Θεός, καὶ ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ δὲν δέχεται κατηγορούμενον, ἀλλὰ μίαν δοτικὴν ἐγίοτε, ἡτις προσωπικὴ λέγεται, καὶ ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμόν· π. χ. Ἐστι μοι χρήματα.—⁹Ην δὲ αὐτῷ φίλος ἀληθής. — Ἐνταῦθα ἥν πόλις.

2. Ως συνδετικὰ χρησιμέουσι προσέτι καὶ ἐπομένιως κατηγορούμενα ἀπαιτοῦντα καὶ ταῦτα α'¹⁰) τὸ ὑπάρχειν, γίγνεσθαι, καθίστασθαι, πεφυκέναι, φῦναι· π. χ. Τοῦτο φίλον ἐμοὶ ὑπάρχει. — Ἰλεως γενοῦ ἡμῖν, κύριε. — Ἐκεῖνος κατέστη ἄρχων. — Ἀθλία πέφυκ' ἐγώ. — Τὸ τῶν Περσῶν ἔθνος μαχιμώτατον ἔφυ· ^{6'}) τὰ δηλωτικά, δοξαστικά, κλητικά, μεταποιητικά καὶ προχειριστικά, ώς δηλοῦσθαι, φαίνεσθαι, δοκεῖν, νομίζεσθαι, ὑπολαμβάνεσθαι, κρίνεσθαι, λέγεσθαι, καλεῖσθαι, δονομάζεσθαι, προσαγορεύεσθαι, ἀκούειν (= καλεῖσθαι) π. χ. Δύσανδρος ἐφαίνετο ἀγαθός. — Δήλη ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. — Ο Ξενοφῶν ἐνομίζετο φίλος τῷ πατρί. — Ατιμος ἐκαλεῖτο. — Ο Δημοσθένης ἐχειροτονήθη στρατηγός. — Ο δὲ ἐποίησέ σε τυφλόν.

Σημ. Ρήματά τινα δέχονται κατηγορούμενον κατὰ συνεπτυγμένην ἔννοιαν π. χ. ἔρχεται ταχὺς (=έστι ταχὺς ἐν τῷ ἔρχεσθαι). — Η γῆ κεῖται χθαμαλή, καὶ ισοδυναμοῦσιν ἐπιρρήμασιν, ώς ἐνταῦθα = ταχέως, χθαμαλῶς.

3. Τὸ συνδετικὸν εἰναι πολλάκις παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται· π. χ. Ἔλλην ἐγώ. — Σὺ ὁ φονεύς. — Τὸ μέλλον ἀόρατον. Συνήθως δὲ παραλείπεται τὸ τρίτον πρόσωπον α'¹¹) ἐπὶ γνωμικῶν καὶ παροιμιῶν· π. χ. Σοφὸν τὸ σαφές, οὐ τὸ μὴ σαφές. — Ράβδος ἐν γωνίᾳ ἄρα βρέχει· ^{6'}) ἐπὶ οὐσιαστικῶν τινῶν, ώς ἀνάγκη, σχολή, θέμις, ὥρα, κ.τ.ε. π. χ. Ἀνάγκη ὑπακούειν τῷ ἄρχοντι. — Σχολὴ πόνων. — Οὐχ ὥρα ἀπιέναι, κτλ. γ') ἐπὶ πλείστων ἐπιθέτων· ώς ἄξιος, δυνατός, χαλεπός, ῥάδιος κττ. π. χ. Ἅξιον εἰπεῖν ταῦτα. — Ράδιόν μοι σιωπᾶν. — Δυνατὸς τὴν πόλιν αὔξειν. — Χαλεπὰ

τὰ καλά· δ') ἐπὶ τῶν μετοχῶν χρεών, εἰκὸς καὶ τῶν εἰς τὸς καὶ τέος ρήματικῶν π. χ. Ἐλεγον ως χρεὼν (εἴη) πέμπειν αὐτοὺς εἰς Θετταλίαν.—Εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἤξειν.—Τοῦτο ρῆτόν μοι.—Ἐγίγνωσκον ως τοῖς ἀνθρώποις χρηστέον ε') ἐπὶ τοῦ οἰός τε καὶ τῶν φράσεων θαυμαστὸν ὅσον, ἀμήχανον ὅσον κττ. π. χ. Οὐχ' οἶόν τε αὐτοῦ μένειν.—Θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες σ') ὅταν παραλαμβάνηται ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐπομένων π. χ. Άι λῦπαι αἱ μὲν χρησταὶ εἰσιν, αἱ δὲ κακαὶ (εἰσι).—Μέτρον δ' αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχή (ἐστι), ἀλλ' ὁ νόμος ἐστί.

4. Περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ συνδετικοῦ πρὸς τὸ ὑποκείμενον βλέπε τὰ περὶ συμφωνίας τοῦ ρήματος πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

5. Τὸ κατηγορούμενον (§ 8).

1. Κατηγορούμενον ἀπλῶς λέγεται ἡ ἴδιότης, ἡτις ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον. Ὡς κατηγορούμενον χρησιμεύει πρὸ πάντων τὸ ἐπίθετον, διότι τοῦτο σημαίνει ἴδιότητα ἢ ποιότητα π. χ. Ὁ Θεός ἐστιν ἀγαθός· ἀλλὰ πολλάκις τίθεται καὶ τὸ οὐσιαστικὸν καὶ πᾶν μέρος τοῦ λόγου, λαμβανόμενον ως ἐπίθετον, καὶ διλοχληρος πρότασις π. χ. Ὁ Σόλων ἦν νομοθέτης.—Ὁ Χρυσός ἐστι μέταλλον.—Σός εἰμι ἐγώ.—Ἡ περὶ ἐστὶ πρόθεσις.—Ὁ Φίλιππός ἐστιν ὅτι ἀν εἴποι τις κτλ.

Σημ. Ἐπὶ ρήμάτων τινῶν καὶ μάλιστα κινήσεως σημαντικῶν τίθεται κατηγορούμενον ἐπίθετον, ὅπερ ἔχει σημασίαν ἐπιρρηματικήν, ως τριταῖος, ἀσμενος, ἔκων, ἄκων, π. χ. Τριταῖος ἀφίκετο, (= τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ).—Ὑπαιθριοι σκηνοῦμεν (= ἐν ὑπαίθρῳ).—Ἐκών ἀνέστη ἀπὸ τοῦ βωμοῦ (έκουσίως).

2. Τὸ κατηγορούμενον οὐδέποτε δύναται νὰ παραλειφθῇ ἐν ἀρχῇ λόγου, ἀλλ' ἐν ἀκολουθίᾳ μόνον, νοούμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων· δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λεχθῇ π. χ. Ἐγώ εἰμι· κάλλιστα δύμως λέγεται ἐγώ μὲν ιατρός εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἶ (δηλ. ιατρός).

3. Τὸ κατηγορούμενον, ὅταν μὲν εἴνε οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτῶσιν μόνον, κατὰ τύχην δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμόν· π. χ. Ὁ Ολυμπός ἐστιν ὄρος.—Τὰ πρό-

Βατά ἔστι πλοῦτος. — Ἡ Κέρκυρά ἔστι νῆσος. — Ὅταν δὲ εἶνε ἐπίθετον, πρέπει νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· π. χ. Ὁ Κύρος ἦν καλός. — Οἱ θεοὶ μόνον εἰσὶν ἀθάνατοι.

4. Ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶνε γενικόν, τὸ κατηγορούμενον τίθεται κατὰ γένος οὐδέτερον καὶ ἀριθμὸν ἐνικόν· π. χ. Ἀδικον ὁ πλοῦτος. — Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν.

Σημ. Εἰς ταῦτα ἡ καθωμιλημένη ὡς κατηγορούμενον μεταχειρίζεται τὴν λέξιν πρᾶγμα· π. χ. Ἡ πατρὸς εἶνε πολυτιμότατου πρᾶγμα.

5. Πολλάκις τὸ κατηγορούμενον δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον κατὰ πτῶσιν, ἀλλὰ τίθεται κατὰ γενικὴν κατηγορηματικὴν λεγομένην καὶ σημαίνουσαν κτήτορα ἥλικιαν, ἰδιότητα, ὕλην, ἀξίαν, τὸ διηρημένον ὅλον· π. χ. Ἡ πόλις οὐκ ἔστιν ἐνός. — Ἐγένετο ὁ Εὔμαρης Νικοκλέους (δοῦλος). — Εἰμὶ εἰκοσιν ἐτῶν — Ἀλέξανδρος ἦν Φιλίππου. — Ἀνδριάντα χαλκοῦ ἔστησε. — Τὸ βιβλίον τοῦτο δραχμῆς ἔστιν. — Ὁ Σόλων τῶν σοφῶν ἦν.

6. Πολλάκις παραλείπεται τό τε κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον, ὅταν νοῶνται εὐκόλως ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Ἐστὶ Σωκράτης σοφός; Ἐστὶ (Σωκράτης σοφός). Ωσαύτως δύναται νὰ παραλειφθῇ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ συγδετικὸν συγχρόνως ἢ τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ συγδετικόν· π. χ. Οὗτος δὲ τίς ἔστι; Βασιλεὺς (οὗτός ἔστιν). — Κάτοπτρον εἴδους χαλκός ἔστ', οἶνος δὲ νοῦ (κάτοπτρόν ἔστι). Ἔνιοτε δὲ παραλείπεται καὶ ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον καὶ συγδετικόν· π. χ. Ἐς κόρακας (ἔσο σὺ ἀπιών).

B'. Σύνθετος πρότασις (§ 9).

Σύνθετος λέγεται ἡ πρότασις, ὅταν ὑπάρχωσιν ἐν αὐτῇ πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα ἢ ρήματα ἢ κατηγορούμενα, ἢ πλείονα συγχρόνως ὑποκείμενα καὶ κατηγορούμενα· π. χ. Ὁ γείτων καὶ ὁ πατὴρ ἐρίζουσι. — Ὁ παῖς ἀναγινώσκει καὶ γράφει. — Ὁ φίλος

έστι καλὸς καὶ εὐδαιμων. — Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἦσαν σοφοὶ καὶ σώφρονες.

**α'. Συμφωνέα τοῦ ρήματος
πρὸς πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα (§ 10).**

1. "Οταν τὰ ὑποκείμενα τῆς αὐτῆς προτάσεως εἴναι δύο ἢ πλείονα τοῦ αὐτοῦ ὅμως προσώπου, τὸ ρῆμα ἡ τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ κατὰ τὸ πρόσωπον τῶν ὑποκειμένων, ἡ συμφωνεῖ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέρου ἢ σπουδαιοτέρου· π. χ. Λήθη καὶ δυσκολία καὶ μανία ἐμπίπτουσιν. — Ἀθήνησι καὶ οἱ πένητες καὶ ὁ δῆμος πλέον ἔχει τῶν γενναίων καὶ πλουσίων. — Βασιλεὺς καὶ στρατιῶται εἰσπίπτει.

Σημ. "Οταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε δύο ἐνικά, τὸ ρῆμα δύναται νὰ τεθῇ καὶ κατὰ δυϊκὸν ἀριθμόν· π. χ. Σόλων καὶ Λυκοῦργος νόμους ἔθέτην.

2. "Οταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε διαφόρων προσώπων, τὸ ρῆμα τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ συμφωνοῦν πρὸς τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον. Εἴνε δὲ τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον ἐπικρατέστερον τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον ἐπικρατέστερον τοῦ τρίτου· π. χ. Ἐγὼ καὶ σὺ συμφωνοῦμεν. — Ἐγὼ καὶ ὁ διδάσκαλος ἀναγινώσκομεν. — Οὐ σὺ μόνος οὐδὲ οἱ σοὶ φίλοι εἰρήνη ἔσχετε.

Σημ. Ἐνίστε τὸ ρῆμα συμφωνεῖ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ πλησιεστέρου, εἴτε προτασσόμενον εἴτε ἐπιτασσόμενον· π. χ. Ἐλαχεῖς σύ τε καὶ οἱ γονεῖς. — Σύ τε καὶ οἱ γονεῖς ἔλαχον. — Ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἀναγινώσκετε. — Ἀναγινώσκω ἔγώ τε καὶ ὑμεῖς.

**β' Συμφωνέα τοῦ κατηγορουμένου
πρὸς πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα (§ 11).**

"Οταν τὰ ὑποκείμενα τῆς αὐτῆς προτάσεως εἴνε δύο ἢ πλείονα, τὸ κατηγορύμενον τίθεται,

α') "Αν ταῦτα εἴνε ἔμψυχα καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους (ὅμοιογενῆ), κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων ἡ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἡ ἐν τῷ ἐνικῷ, συμφωνοῦν πρὸς τὸ πλησιέστερον· π. χ. Σωκράτης καὶ

Πλάτων ἥσαν σοφοί. — Φίλος μοι ἔστι Σωκράτης καὶ Πλάτων.

"Αν δὲ ἔμψυχα μέν, ἀλλὰ διαφόρων γενῶν (έτερογενῆ), 1) ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον γένος· εἶνε δὲ ἐπικρατέστερον τὸ μὲν ἀρσενικὸν τοῦ θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου· π. χ. Ἡ Ἐλένη καὶ ὁ Δημήτριος καθαροὶ εἰσιν. — Αἱ τε γυναῖκες καὶ τὰ παιδία γεννᾶται ἐγένοντο· 2) κατὰ τὸ πλησιέστερον· π. χ. Γυναῖκες καὶ παιδία καθήμενα ἐμαχοντο.

Σημ. "Οταν τὰ ὑποκείμενα εἴνε δύο, ἀλλ' ἑκάτερον ἀριθμοῦ ἑνικοῦ, τὸ κατηγορούμενον δύναται να τεθῇ κατὰ δυϊκὸν ἀριθμόν· π. χ. Σὺ καὶ αὐτὸς φίλω ἔστον.

6') "Αν τὰ ὑποκείμενα εἴνε ἄψυχα καὶ δυοιογενῆ, τὸ κατηγορούμενον τίθεται 1) ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἢ κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων ἢ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. Ἡ ιατρικὴ καὶ ἡ δικαστικὴ εἰσὶ σεμναί. — Φθόνος καὶ ἔρως ἐναντία ἔστιν· 2) ἐν τῷ ἑνικῷ ἀριθμῷ ἢ κατ' οὐδέτερον γένος ἢ κατὰ τὸ προσεχέστερον· π. χ.—Ἐπιστήμη καὶ αἰσθησις ταῦτο. — Καὶ νόμος καὶ φόβος ίκανὸς ἔρωτα κωλύειν· ἂν δὲ ἄψυχα μὲν ἀλλὰ ἐτερογενῆ, τίθεται 1) ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. Λιθοὶ τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμοι ἀτάκτως ἔρριμμένα, οὐδὲν χρήσιμά ἔστι· 2) κατὰ τὸ πλησιέστερον· π. χ. Ὄπτα καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοί.

γ') "Αν ἐκ τῶν πολλῶν ὑποκειμένων τὰ μὲν εἴνε ἔμψυχα, τὰ δὲ ἄψυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται· ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἢ κατὰ τὸ γένος τῶν ἔμψυχων ὑποκειμένων, ἢ κατ' οὐδέτερον γένος· π. χ. Ἡ τύχη καὶ ὁ Φίλιππος κύριοι εἰσι. — Η καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἀνὴρ λοιπά ἔστιν ἡμῖν διελθεῖν.

Γ'. Ἐπηγειρόμενη ἢ συμπεπληρωμένη πρότασις (§ 12).

1. Ἡ πρότασις, εἴτε ἀπλὴ εἴτε σύνθετος εἴνε, λέγεται ἐπηγειρόμενη ἢ συμπεπληρωμένη, ὅταν περιέχῃ πλὴν τῶν κυρίων ὅρων καὶ ἄλλας λέξεις, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς ἀκριβέστερον προσδιορισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ ρή-

ματος. Αι λέξεις αὗται, δευτερεύουστες ὅροι λεγόμενοι, εἶνε ἡ προσδιορισμοὶ ἡ ἀντικείμενα.

2. Τὸ ὑποκείμενον δύναται νὰ προσδιορίζηται α') δι' ἐπιθέτου· π. χ. Ἡ σώφρων γυνὴ τέθυηκε· δ') δι' οὐσιαστικοῦ ἢ συμφωνοῦντος πρὸς αὐτὸν κατὰ πτῶσιν ἢ τιθεμένου κατὰ γενικήν· π. χ. Κῦρος ὁ βασιλεὺς ἦν ἀνδρεῖος.—Ο ἄγρὸς τοῦ Περικλέους ἦν μέγας.

3. Τὸ κατηγορούμενον, ἐὰν μὲν εἴνε ἐπίθετον, προσδιορίζεται α') διά τινος τῶν πλαγίων πτώσεων· π. χ. Ἐνδεῆς χρημάτων εἴμι. — Οἱ γονεῖς εὑνοὶ εἰσιν ἡμῖν. — Καλὸς τὸ εἶδος· δ') δι' ἐπιρρήματος· π. χ. Ὁ γεωργός ἔστι λίαν φιλόπονος· ἐὰν δὲ οὐσιαστικόν, προσδιορίζεται ὡς καὶ τὸ ὑποκείμενον.

4. Τὸ ὥρμα προσδιορίζεται α') δι' ἐπιρρήματος ἢ ἄλλης λέξεως ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἔχουσης· π. χ. Καλῶς ἔχω. — Ταύτη τῇ ἡμέρᾳ ἥλθες· δ') διὰ πλαγίας πτώσεως ἐμπροθέτου· π. χ. Φίλιππος διέτριβεν ἐν Κορίνθῳ· γ') διά τινος τῶν πλαγίων πτώσεων, εἰς ἣν μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκείμενου καὶ ἡτις ὄνομάζεται ἀντικείμενον· π. χ. Λούω τὸν νεκρόν. — Τυγχάνω τιμῆς. — Φθονῷ τοῖς ἀγαθοῖς· δ') δι' ἀπαρεμφάτου· π. χ. Σὺ τολμᾶς λέγειν; ε') διὰ μετοχῆς· π. χ. Δοῦλος ὁν, ἔφασκες εἶναι δεσπότης.

5. Τὸ ἀντικείμενον προσδιορίζεται ὅπως τὸ ὑποκείμενον, ὁ δὲ προσδιορισμὸς δύναται νὰ δέχηται ἄλλον προσδιορισμόν.

I. Προσδιορισμοὶ (§ 13).

Οἱ προσδιορισμοὶ εἶνε α') ὀνοματικοὶ ἢ ὡς ὀνοματικοί, τ. ε. ἄλλα μέρη τοῦ λόγου λαμβανόμενα ὡς ὄνόματα· π. χ. Ὁ Δημοσθένης ἦν ὥρτωρ δεινός. — Περικλῆς ὁ πάνυ τέθυηκε· δ') ἐπιρρηματικοὶ ἢ ὡς ἐπιρρηματικοί, τουτέστι πλάγιαι πτώσεις ὀνομάτων ἐμπροθέτων ἢ ἀπροθέτων καὶ ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν ἔχόντων· π. χ. Ὁρθῶς εἶπε ταῦτα. — Ενταῦθα μένω. — Τρίτην ταύτην ἡμέραν (προχθὲς) ἀφίκετο.

A'. Ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ (§ 14).

Οἱ ὀνοματικοὶ προσδιορισμοὶ εἶνε ἡ ἐπίθετα καὶ λέγονται ἐπι-

θετικοὶ προσδιορισμοὶ, ἢ οὐσιαστικὰ καὶ λέγονται οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ.

α'. Επιθετικοὶ προσδιορισμοὶ (§ 15).

Ως ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ χρησιμεύουσι

1. Τὰ ἐπίθετα, αἱ μετοχαὶ, αἱ ἐπιθετικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ τὰ ἀριθμητικά, τὰ δποῖα συμφωνοῦσι πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν π. χ. Ὁ χρηστὸς ἀνήρ. — Οἱ ἐπιμελούμενοι μαθηταί. — Ὁ ήμέτερος βασιλεὺς. — Ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν φύκοδομήθη ὁ ναός.

2. Τὰ οὐσιαστικά, τιθέμενα εἴτε ὅμοιοπτώτως πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον εἴτε κατὰ γενικήν, τὰ ἐπιρρήματα καὶ τὰ ἐμπρόθετα δινόματα, διὰ τοῦ ἔχοθρου λαμβάνοντα ἐπιθέτου σημασίαν π. χ. Πέρσης ἀνὴρ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὴν χείρα. — Ὁ Ἀθηναῖον δῆμος ἐψήφισατο (δ' Ἀθηναῖκός). — Οἱ πάλαι ἀνθρωποι (οἱ παλαιοί). — Ἐν Ἀθήναις (Ἀθήνησι) οἰκεῖ. — Τὰς ἡδουνὰς θήρευε τὰς κατὰ νόμον (νομίμους).

β'. Οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ (§ 16).

1. Ως οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται τὰ οὐσιαστικά, ἵνα προσδιορίσωσιν ἄλλα οὐσιαστικά, εἴτε ὅμοιοπτώτως εἴτε ἔτεροπτώτως τιθέμενα.

2. Οἱ ὅμοιοπτώτως τιθέμενοι οὐσιαστικοὶ προσδιορισμοὶ εἴνε δύο εἰδῶν, κατὰ παράθεσιν καὶ κατ' ἐπεξήγησιν. Καὶ κατὰ παράθεσιν μὲν προσδιορισμὸς λέγεται τὸ οὐσιαστικὸν (ἢ προσωπικὴ ἀντωνυμία), δπερ τίθεται πλήσιον ἄλλου οὐσιαστικοῦ ἀνευ συγδέσμου, ἵνα προσδιορίσῃ αὐτό, καὶ ισοδυναμεῖ πρὸς πρότασιν μετὰ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας· συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ἐξ ἀνάγκης μὲν κατὰ πτῶσιν, κατὰ τύχην δὲ καὶ κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν. π. χ. Φίλιππος ὁ Μακεδὼν τέθηνκε (= Φίλιππος, δις ἦν Μακεδὼν). — Ὁ θυμὸς καὶ ἡ ἀσυνεσία, δύο μεγάλα κακά, πολλοὺς ἀπώλεσαν (= ἀτινά ἔστι δύο...). — Ὁ Θεμιστοκλῆς ἐγὼ ἥλθον πρὸς σέ. Κατ' ἐπεξήγησιν δὲ προσδιορισμὸς λέγεται τὸ οὐσιαστικόν, τὸ δποῖον τίθεται, ἵνα διασαφηνίσῃ ἄλλο προηγούμενον οὐσια-

στικὸν γενικὸν καὶ ἀόριστον· π. χ. Ὁ θάνατος τυγχάνει ὡν δυοῖν πραγμάτοιν διάλυσις, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Σημ. 1. Ὅταν ἡ παράθεσις ἀναφέρηται εἰς δύο οὐσιαστικά, συνήθως τίθεται ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ· π. χ. Ἡ Αγις καὶ Κλεομένης οἱ βασιλεῖς.

Σημ. 2. Ἐν τῇ καθωμιλημένῃ ἐκφράζεται ἡ ἐπεξήγησις διὰ τοῦ δηλαδή· π. χ. Ὁ θάνατος εἶνε δύο πραγμάτων διάλυσις, δηλαδὴ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

3. Οἱ ἑτεροπτώτως τιθέμενοι προσδιορισμοὶ προσδιορίζουσιν οὐσιαστικὰ καὶ ἐπίθετα, ἵνα δηλωθῇ ἡ μεταξὺ τῶν συνυπάρχουσα σχέσις.

Καὶ εἰς μὲν τὰ οὐσιαστικὰ τίθενται,

α') Κατὰ γενικήν.

1. Τῆς κτήσεως, δηλοῦσαν τὸν κτήτορα καὶ λεγομένην κτητικήν, ἐνῷ τὸ οὐσιαστικὸν σημαίνει τὸ κτῆμα· π. χ. Ὁ ἄγρὸς τοῦ Πειρικλέους.—Οὐδὲς τοῦ Φιλίππου.

2. Τῆς ἴδιότητος, δηλοῦσαν τὸ μέτρον, καὶ τὴν ἡλικίαν· π. χ. Οδὸς τριῶν ἡμερῶν.—*Hn* δὲ ὁ παῖς δέκα ἔτῶν.

3. Τῆς ἀξίας· π. χ. χωρίου δέκα μνῶν.

4. Τῆς ὕλης καὶ τοῦ περιεχομένου· π. χ. Ἄνδριας χαλκοῦ ἔστηκε.—Πλοῖα πολλὰ σίτου εἰς Πειραιᾶ κατέθεον.

5. Τῆς αἰτίας· π. χ. γραφὴ ἀσεβείας (ἔνεκα ἀσεβείας).

6. Τοῦ ὅλου, ἥτις διαιρετικὴ γενικὴ λέγεται· π. χ. Ἀνὴρ τοῦ δήμου (ἐκ τοῦ δήμου).

6. Τῆς ἐνεργείας ἡ τοῦ πάθους, ἥτις καὶ γενικὴ ὑποκειμενικὴ (ἢ ἐνεργητική), ἡ γενικὴ ἀντικειμενικὴ (ἢ παθητική) λέγεται· π. χ. Ἡ νίκη τῶν Ἑλλήνων (== οἱ Ἑλληνες ἐνίκησαν).—Πόθος τῆς πατρίδος ἐγένετο μοι (== ἐπόθησα τὴν πατρίδα).

Σημ. Ἐνίστε τὸ αὐτὸν οὐσιαστικὸν προσδιορίζεται διὰ δύο γενικῶν, ὃν ἡ μὲν μία εἶνε ὑποκειμενική, ἡ δὲ ἄλλη ἀντικειμενική· π. χ. Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις· ἡ μὲν γενικὴ Πέλοπος εἶνε ὑποκειμενική, ἡ δὲ γενικὴ Πελοποννήσου ἀντικειμενική, διότι εἶνε == ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Πελοπόννησον.

6') Κατὰ δοτικὴν ἐπὶ ἀφηρημένων τινῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ὅποιῶν τὰ ρήματα ἡ ἐπίθετα ἀπαιτοῦσι δοτικήν· π. χ. Κοινωνίαν ἀλλήλους ἡ τῶν γενῶν φύσις ἔχει.—Φιλία τοῖς Ἀθηναίοις.—Ομοιότης ἑαυτοῖς.

Εἰς δὲ τὰ ἐπίθετα τίθενται α') κατὰ γενικήν· 6') κατὰ δοτικήν· γ) κατ' αἰτιατικήν.

Καὶ κατὰ γενικὴν μὲν τίθενται ἐπὶ ἐπιθέτων, ἄτινα σημαίνουσι·

1. Οἰκειότητα ἡ ἀλλοτριότητα· π. χ. Οἰκεῖος τῆς χώρας.—Ἀλλότριος τῆς πατρίδος.

2. Ἀξίαν ἡ τιμήν· π. χ. Τὸ βιβλίον ἐστὶ δραχμῆς ἄξιον.—Ἡ ἀρετὴ αἰματός ἐστιν ὄντια.

3. Αἰτίαν· π. χ. Τυπόδικος ἀσεβείας γυγνέσθω.

4. Μέρος ὅλου τινός, ἔνθα ἡ γενικὴ διαιρετικὴ λέγεται· π. χ. Οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων.—Πολλοὶ τῶν Περσῶν ἔφυγον.

Σημ. Πολλάκις τὸ ἐπίθετον τίθεται εἰς γένος οὐδέτερον, τὸ δὲ οὐσιαστικὸν εἰς γενικὴν διαιρετικήν· π. χ. Τὸ Ἰωνικὸν τῆς στολῆς (ἀντὶ ἡ Ἰωνικὴ στολή). — Εἰς τοσοῦτον ἀναιδείας (ἀντὶ εἰς τοσκύτην ἀγαίδειαν). — Ἐπὶ τῶν λεξέων ὅμως πολὺς, δλίγος καὶ ἥμισυς τὸ ἐπίθετον φυλάττει τὸ γένος τοῦ οὐσιαστικοῦ· π. χ. Ὁ πλεῖστος τοῦ χρόνου (ἀντὶ τὸ πλεῖστον). — Ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ (ἀντὶ τὸ ἥμισυ).

5. Μνήμην ἡ λήθην· π. χ. Μνήμων ἐργαστας.—Ἐπιλήσμων τῆς χάριτος.

6. Ἐπιμέλειαν ἡ ἀμέλειαν· π. χ. Ἐπιμελῆς τῶν θείων. — Ἀμελῆς τῶν φίλων.—Φειδωλὸς χρημάτων.—Ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

7. Ἐμπειρίαν ἡ ἀπειρίαν· π. χ. Ἐμπειρος πολέμου.—Ἀπειρος ἴατρικῆς εἵμι.

8. Μετοχήν, πλησμονήν, ἔνδειαν ἡ κράτος· π. χ. Μέτοχος ἀρετῆς. — Πλήρης θηρίων. — Ἐνδεῆς χρημάτων. — Ἐγκρατῆς ἥδουνων.

9. Ἐπιτυχίαν καὶ ἀποτυχίαν· π. χ. Ἐπιτυχῆς τῶν καιρῶν. — Ἀτυχῆς συνέσεως.

10. Παράθεσιν, ἦτοι τὰ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικά· π. χ.

Κρειττων πατρός. — 'Ο Σωκράτης ἦν σοφώτατος πάντων. Εἰς τὰῦτα ὑπάγονται καὶ τὰ διαφορικὰ καὶ ἐν γένει τὰ ἔχοντα ἔννοιαν παραθετικήν· π. χ. 'Επιστήμη ἐπιστήμης διάφορος.

Σημ.. 'Ο προσδιορισμὸς τῶν συγκριτικῶν καὶ ὑπερθετικῶν ἀντὶ γενικῆς ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ ἡ διμοιοπτώτως πρὸς τὸ συγκρινόμενον· π. χ. 'Ἐγώ είμι ἐπιμελέστερος ἢ σὺ (ἀντὶ σοῦ).

11. 'Επιτηδειότητα, διοῖα εἶνε τὰ εἰς ικὸς κτητικά· π. χ. νόμος ἀρχικὸς τοῦ λόγου.

12. Καὶ τὰ διμοίας πρὸς τὰ ἀνωτέρω σημασίας καὶ τὰ ἀφηρημένα καὶ τὰ ἐπιρρήματα αὐτῶν, ὅσα ἔχουσι τοικῦντα, ἀπαιτοῦσι προσδιορισμὸν κατὰ γενικήν· π. χ. 'Ολιγωρος φίλων είμι. — 'Ελεύθερος μομφῆς. — 'Απάντων ἐστὶ πλησμονή. — 'Μέθεξις οὐσίας. — 'Αξίως τῶν ἔργων ἐπηγνέθη.

Κατὰ δοτικὴν δὲ ἐπὶ ἐπιθέτων, ἄτινα σημαίνοντα

1. Φιλίαν ἢ ἔχθραν, ὠφέλειαν ἢ βλάβην· π. χ. Οἱ πονηροὶ εἰσὶ φίλοι ἀλλήλοις. — 'Εργον ὠφέλιμον τῇ πατρίδι. — Βλαβερὸς τῇ πόλει ἐστι.

2. Εὐπειθειαν ἢ ὑποταγὴν· π. χ. Εὐπειθὴς τῷ ἀρχοντί είμι. — 'Τπήκοος ἢν Κυαξάρη.

3. Ταύτότητα, διμοιότητα, ισότητα ἢ συμφωνίαν· π. χ. Τὰ ἀγαθὰ οὐ ταύτα τοῖς ἡδέσι γίγνεται. — 'Ομοιος τῷ πατρὶ ἐγένετο. — 'Ισοι τοῖς πολεμίοις ὄντες. — Σύμφωνοι τῇ μητρὶ ἥσαν,

4. Προσέγγιστιν, μιξιν καὶ συγκοινωνίαν· π. χ. Πλησίᾳ τῷ νυμφίῳ. — Συμμιγῆς φόνω. — Πενία σύντροφός ἐστι τῇ Ἑλλάδι.

5. 'Αρμόζον ἢ μὴ ἀρμόζον· π. χ. Κόσμος ἀρμόδιος γυναικί. — 'Ανάρμοστον τῷ Θεῷ.

6. Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεων συντασσομένων μετὰ δοτικῆς· ως ἐν, σύν, πρός. π. χ. — 'Ο φόβος ἔμφυτός ἐστι τοῖς ἀνθρώποις.

7. Δοτικὴν δέχονται καὶ πάντα τὰ διμοίας πρὸς τὰ ἀνωτέρω σημασίας ἐπίθετα, τὰ ἐπιρρήματα, ἄτινα παράγονται ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων, ως καὶ τὸ ἄμα καὶ ὁμοῦ· ἔτι δὲ καὶ τὰ σύστοιχα αὐτῶν ἀφηρημένα· π. χ. 'Αστυγείτονες ἥσαν τοῖς 'Αθηναίοις. —

‘Ομοίως ἐκείνῳ ἐλάλησε. — Τὸῦ ὑδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ τῷ πηλῷ. —

‘Ατοπος ἡ ὄμοιότης τούτων ἐκείνοις.

Σημ. 2. Πολλὰ τῶν ἀγωτέρων ἐπιθέτων ἀντὶ δοτικῆς δέχονται τὴν πρὸς μετὰ αἰτιατικῆς· π. χ. Χρήσιμος (βλαβερός) πρὸς τὴν πατρίδα ὁ ρήτωρ.

Σημ. 3. Πολλὰ τῶν εἰρημένων ἐπιθέτων οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἡτις εἴνε κτητική· π. χ. Οἱ ἄρχοντες δοῦλοι τοῦ νόμου εἰσὶ. — Φίλοις τοῦ πατρὸς ἥν ὁ γεωργός.

γ') Κατ' αἰτιατικὴν δέχονται τὸν προσδιορισμὸν αὕτῶν ὅσα ἐπίθετα ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ κατά τι, τούτεστι τοῦ μέρους, εἰς τὸ δόποιον ἀναφέρεται ιδιότης τις· π. χ. Θαυμάσιος μὲν τὸ μέγεθος, δεινὸς δὲ τὸν λόγον ἐστι.

B'. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ (§ 17).

1. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ εἰνεὶ οἱ ἐκφερόμενοι δι’ ἐπιρρημάτων καὶ προσδιορίζουσι τοὺς κυρίους ἢ δευτερεύοντας δρους τῆς προτάσσεως· π. χ. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. — Πάνυ δλίγοις ἀφίκοντο. — Σοφῶς λέγει ὁ ἀνθρωπος.

2. Εἰς τοὺς ἐπιρρηματικοὺς προσδιορισμοὺς ἀνήκουσι καὶ οἱ ὡς ἐπιρρηματικοὶ λεγόμενοι, τούτεστι πλάγιαι πτώσεις ὀνομάτων μετὰ ἢ ἀνευ προθέσεως ἢ καὶ δλόκληροι προτάσσεις ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν λαμβάνουσαι· π. χ. Ἐν Ἀθήναις διέτριβον. — Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐτείχισαν τὴν πόλιν. — Μαινόμεθ, ὅπόταν ὀργιζώμεθα.

3. Οἱ τε ἐπιρρηματικοὶ καὶ οἱ ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ δηλοῦσι α') χρόνον· β') τόπον· γ') τρόπον· δ') ὅργανον ἢ μέσον· ε') ποσόν· σ') κατά τι ἢ ἀναφορὰν καὶ ζ') αἰτιον.

α'. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου (§ 18).

Ο προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου ἐκφέρεται

1 Δι’ ἐπιρρήματος χρονικοῦ· π. χ. Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ. — Νῦν ἀφίκετο ὁ πατήρ.

2. Διὰ γενικῆς χρονικοῦ ὀνόματος ἀπροθέτου· π. χ. Οἱ λαγῷ τῆς νυκτὸς νέμονται. — Η οἰκία χειμῶνος εὐήλιος ἐστι· διὰ γενι-

καὶ ἐμπροθέτου· κατάλληλοι δὲ πρὸς τοῦτο προθέσεις εἶναι η̄ ἐπὶ ἐπὶ προσόπων, η̄ διὰ καὶ η̄ πρό· π. χ. Ἐπὶ Περικλέους ὁ Παρθενὼν ἐκτίσθη.—Διὰ βίου ἐπένετο ὁ Ἐπαμεινώνδας.—Πρὸ μεσημβρίας ἥλθεν ὁ βασιλεύς.

3. Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου μέν, οὐα δηλωθῆ ὡρισμένος χρόνος πράξεώς τυνος· π. χ. Νυκτί, ημέρᾳ, μηνί, ἔτει, ἑβδόμῳ ἐνίκων· μετὰ δὲ τῆς ἐν, οὐα δηλωθῆ χρονικὴ περίοδος, ἐντὸς τῆς ὁποίας γίνεται τι· π. χ. Ἐν ἑβδομήκοντα ἔτεσιν οὐδ' ἀν εἰς λάθοι πονηρὸς ὁ. —Ἐν ἑκείνῃ τῇ ημέρᾳ ἔχειροτονήθη στρατηγός.

4. Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς προθέσεως κατά, εἰς, μετά, περὶ· π. χ. Κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας ἐγένετο (= κατὰ τὸν χρόνον τῶν Ἡρακλειδῶν).—Μετὰ μεσημβρίαν διδάσκει.—Περὶ λύχνων ἀφὰς ἐνίκησαν.

Σημ. Ἡ ἀπλῆ αἰτιατικὴ ἔτος, μῆνα, ημέραν κττ. μετὰ τῶν ταχτικῶν ἀριθμ. καὶ τῆς δεικτ. ἀντων. οὗτος η̄ ἀνευ αὐτῆς δηλοῖ χρόνον, ἀπὸ τοῦ ὅποιου γίνεται τι η̄ πρὸ τοῦ ὅποιου ἐγένετο τι· π. χ. Ἐξήλθομεν ἔτος τουτὶ τρίτον (= εἶναι τώρα τρία ἔτη, ἀφ' ὃτου κτλ. η̄ πρὸ τοιῶν ἐτῶν κτλ.).

5. Διὰ χρονικῶν ἐπιθέτων, μετοχῶν καὶ χρονικῶν προτάσεων· π. χ. Σκοτιαῖοι διῆλθον τὸ πεδίον.—Παῖς ὁν ἑκεὶ διέτριβεν.—Ἐπεὶ ημέρα ἐγένετο, ἐσάλπιγξεν.

6'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου (§ 19).

Ο προσδιορισμὸς τοῦ τόπου ἐκφράζει 1) τὴν ἐν τόπῳ στάσιν· 2) τὴν ἐκ τόπου κίνησιν· 3) τὴν εἰς τόπον κίνησιν· 4) τὴν διὰ τόπου κίνησιν.

1. Ἡ ἐν τόπῳ στάσις ἐκφέρεται

α') Δι' ἐπιρρημάτων στάσιν σημαινόντων· τοιαῦτα δὲ εἶναι τὰ λήγοντα εἰς οὐ, θι, οι καὶ γ, ώς ἀλλαχοῦ, αὐτόθι, οἴκοι, Ἰσθμοῖ, πανταχῆ, καὶ ἄλλα, ώς Ἀθήνησι, ἐνθάδε, ἐνταῦθα, ἑκεῖ.

β') Διὰ δοτικῆς μετὰ η̄ ἀνευ τῆς ἐν· π. χ. ἐν τῷ ναῷ ἐκήρυξσε.—Μαραθῶνι ἐπολέμησαν.—Κατὰ τὴν Ἀσταν (= οἱ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆς Ἀσίας).

2. Ἡ ἐκ τόπου κίνησις ἐκφέρεται:

α') Δι' ἐπιφρημάτων ληγόντων εἰς θεν· π. χ. Οἴκοθεν ἀφίκετο.

β') Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἡ ἀπό· π. χ. Ἐκ Λακεδαιμονος, (ἀπὸ Κερκύρας) ἔρχονται.

3. Ἡ εἰς τόπον κίνησις ἐκφέρεται:

α') Δι' ἐπιφρημάτων ληγόντων εἰς σε, δε, ζε, ως ἐκεῖσε, ἄλλοσε, οἴκαδε, Ἀθήναζε, καὶ δι' ἄλλων, ως ἐνταῦθα, ἐνθάδε, ποῦ, οἱ, ὅποι, εἴσω κττ. π. χ. Μεγάραδε εἰσέβαλον.—Ποῦ γῆς φέρει;

β') Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐπί· π. χ. Ἐπὶ Σάμου ἔπλευσαν.

γ') Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς εἰς, πρός, ἐπὶ, παρά, ως· π. χ. Εἰς Περσίαν ἐπεμψεν ἄνθρωπον. — Παρὰ τὸν Χειρίσοφον ἥγε τοὺς νεανίσκους. — Πρὸς (ώς) Βασιλέα ἀνήγαγε τοὺς πρέσβεις.

4. Διὰ τόπου κίνησις ἐκφέρεται:

α') Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διά. π. χ. Διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται.

β') Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς κατά, ὅπότε συγχρόνως δηλοῦται καὶ ἡ ἔκτασις· π. χ. Ἐπορεύοντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν (διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης).

γ' Ο προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου (§ 20).

Ο προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου ἐκφέρεται

1. Δι' ἐπιφρημάτων τροπικῶν· π. χ. Εὐδαιμόνως ζῶμεν.—Εὖ φρονῶ. — Κακῶς πράσσει.

2. Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ἐκ, ἀπό, μετά, διά· π. χ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισανθρωπία γίγνεται.—Ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου πλανᾶται. — Μετ' ἀδικίας ἐκτήσατο πολλά.—Διὰ τάχους ἔφενγον.

3. Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἡ μετὰ τῆς ἐν ἡ σύν· π. χ. Βλα, σπουδῆ ταῦτα ἔγένετο.—Ἐν λόγοις πείθει.—Σύν γέλωτι ἐπορεύετο.

Σημ. Ἡ τοιαύτη ἀπλὴ δοτικὴ σημαίνει πολλάκις συνοδίαν· π. χ. Ἐπορεύοντο ὄπλιταις τρισχιλίοις.—Ἐλαβον τὰς τριήρεις αὐτοῖς ἀγδράσιν.

4. Δι' αἰτιατικῆς ἀπλῆς ἡ μετὰ τῆς κατὰ ἡ πρός· π. χ. Τοῦτον τὸν τρόπον.—Καθ' ἡσυχίαν.—Πρὸς βίαν ἀφηροῦντο (=βιαίως).

5. Διὰ τροπικῆς μετοχῆς· π. χ. Διδάσκων ἐλυσιτέλει.

δ'. Ο προσδιορισμὸς τοῦ ὄργανου (§ 21).

‘Ο προσδιορισμὸς τοῦ ὄργανου ἐκφέρεται

1. Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς ἐν π. χ. Ῥάβδῳ ἔκρουνον τὴν θύραν.—Ἐν λόγοις ἔπειθε τοὺς Ἀθηναίους.
2. Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς διά π. χ. Δι’ ὁφθαλμῶν ὄρῶμεν.
3. Δι’ ὄργανικῆς μετοχῆς π. χ. Ἀκοντίσας καταβάλλει τὴν ἔλαφον (= δι’ ἀκοντίου).

ε'. Ο προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ (§ 22).

‘Ο προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ ἐκφέρεται

1. Δι’ ἐπιρρημάτων σημανόντων ποσόν, ὡς πάνυ, λίαν, σφόδρα, πολὺ κττ.
2. Διὰ γενικῆς, ἡτις δῆλοι τὸ τίμημα καὶ γενικὴ τοῦ τιμήματος λέγεται π. χ. Ὁ Ἰσοκράτης ἐδίδασκε δραχμῶν ἑκατόν.—Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἥμин τὰ ἀγαθὰ οἱ θεοί.
3. Διὰ δοτικῆς ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν καὶ τῶν ἐχόντων ἔννοιαν συγκριτικήν, ἡτις σημαίνει τὸ μέτρον π. χ. ἐνιαυτῷ πρεσβύτερος.
4. Δι’ αἰτιατικῆς π. χ. ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἐβδομήκοντα.

**γ'. Ο προσδιορισμὸς τοῦ κατά τι
ἢ τῆς ἀναφορᾶς (§ 23).**

‘Ο προσδιορισμὸς τοῦ κατά τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς ἐκφέρεται

- 1) Δι’ αἰτιατικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς κατά, πρός, εἰς, περὶ π. χ. Ἀλγεῖ τὸν πόδα.—Καθαρὸς κατὰ τὸ σῶμα.—Καρτερικώτατος πρὸς χειμῶνα.—Ἐνδοξός εἰς τὰ πολεμικά.—Δεινὸς περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιμέλειαν.
2. Διὰ δοτικῆς π. χ. Τοῖς μὲν σώμασιν ἀδύνατοι, ταῖς δὲ ψυχαῖς ἀνόητοί ἐσμεν.
3. Δι’ ἀπαρεμφάτου π. χ. Ἡν δ’ αὕτη γυνὴ εὐπρεπῆς ἰδεῖν (= κατὰ τὴν ὅψιν).

ζ'. Ο προσδιορισμὸς τοῦ αἰτίου (§ 24).

Τὸ αἴτιον εἶνε 1) ποιητικόν, 2) ἀναγκαστικόν, 3) τελικόν, 4) ἡθικόν.

1. Τὸ ποιητικὸν αἴτιον σημαίνει τὸ ἐνεργοῦν πρότωπον· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνεργητικῶν ρήματων εἶνε αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον, ἐπὶ δὲ τῶν παθητικῶν ἔκφρέται.

α') Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπό, ἐνίστε δὲ καὶ τῆς πρός, παρά, ἐκ· π. χ. Ὁπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπαιδεύθη. — Πρὸς (ἢ παρὰ) πάντων ὄμολογεῖται. — Έκ Θεοῦ δέδοται.

β') Διὰ δοτικῆς ἀπροθέτου, συνήθως ὅταν τὸ ρῆμα εἶνε παθητικοῦ παρακειμένου ἢ ὑπερσυντελίκου ἢ τετελεσμένου μέλλοντος. π. χ. Ταῦτα μοι γέγραπται.

2. Τὸ ἀναγκαστικόν, ὅπερ καὶ πειστικὸν ἢ προτρεπτικὸν λέγεται, δηλοῖ τὸ ἀναγκάζον τὸ ποιητικὸν αἴτιον εἰς ἐνέργειαν, καὶ ἔκφρέται.

α') Διὰ γενικῆς μετὰ τῆς ὑπό, ἀπό, ἔνεκα· π. χ. Οὐκ ἡδύναντο καθεύδειν ὑπὸ λύπης. — Ὁπὸ (ἢ ἐκ) τούτου τοῦ τολμήματος, ἐπηρέθη. — Τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν.

Σημ. Ἐπὶ πολλῶν ρήματων τίθεται γενικὴ ἀπροθέτος· π. χ. Εὔδαιμονίζω σε τοῦ τρόπου. — Θαυμάζω σε τῆς τόλμης.

β'). Διὰ δοτικῆς ἀπλῆς ἢ μετὰ τῆς ἐπὶ· π. χ. Φόβῳ ἐπραττον ταῦτα. — Χαίρω, λυπούμααι, αἰσχύνομαι κτλ. ἐπὶ τοῖς συμβαινουσι.

γ') Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς διά, ἐνίστε δὲ καὶ μετὰ τῆς παρὰ ἢ κατά· π. χ. Δι' εὕνοιαν ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου. — Οὐκ ἐπηρύξηται παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν (= διὰ τὴν ἀμέλειαν). Κατὰ φιλίαν οἱ πλειστοι εἴποντο (= διὰ φιλίαν).

δ') Δι' αἰτιολογικῶν μετοχῶν καὶ προτάσεων· π. χ. Δαιμον γέγονα ἐμαυτῷ γῆμας πλουσίαν. — Χαίρω ἔτι ὑγιαίνεις.

3. Τὸ τελικὸν αἴτιον σημαίνει τὸν σκοπόν, πρὸς ὃν γίνεται τι, καὶ ἔκφρέται.

α') Διὰ γενικῆς μετὰ τοῦ ἔνεκα ἢ ἔνεκεν· π. χ. Πολλοὶ κολακεύοντιν ἔνεκα ἀργυρίου.

6') Διὰ δοτικῆς μετὰ τῆς ἐπὶ π. χ. Ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου στόληρος ἀνεύρηται.

γ') Δι' αἰτιατικῆς μετὰ τῆς πρός, ἐπὶ, διά, κατά, εἰς· π. χ. Πρὸς τοῦτο ἥλθε.—Ἴτω τις ἐφ' ὕδωρ (= ὑδρευσόμενος).—Διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. —Ἀπεδήμει κατ' ἐμπορίαν. —Εἰς συμβουλὴν παρεκάλεσαν ἡμᾶς.

δ') Διὰ τελικῶν μετοχῶν, προτάσεων καὶ ἀπαρεμφάτων π. χ. Ἡλθε λυσόμενος.—Πολλὰ μὲν διδάσκεις, δπως πολλὰ μάθω. —Οὐκ ἐθέλουσι παρασχεῖν ταῦτα.

4. Τὸ ἡθικὸν αἴτιον σημαίνει τὸ πρόσωπον, ὅπερ αἰσθάνεται εὑχαρίστησιν ἢ δυσαρέσκειαν, καὶ ἐκφέρεται κατὰ δοτικήν, ἥτις ὀνομάζεται χαριστικὴ ἢ ἀντιχαριστικὴ π. χ. Πᾶς ἀνὴρ ἔαυτῷ πονεῖ.—Ως καλός μοι ὁ πάππος ἐστι. —Ἀπέθανέ μοι ὁ πατήρ.

Π. Ἀντικείμενον (§ 25).

1. Ἀντικείμενον λέγεται τὸ πρόσωπον ἢ τὸ ζῶον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὄποιον μεταβαίνει ἢ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου, καὶ εἶνε τόσον ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τοῦ ὅματος, ὥστε ἀποβαίνει τοίτος κύριος ὅρος τῆς προτάσεως· τίθεται δὲ κατὰ μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων, ἥτοι γενικήν, δοτικήν, αἰτιατικήν, εἰς τὰ ἐνεργητικὰ μεταβατικὰ ὅματα, ἔνθι βλέπε π. χ. Τυγχάνουσι τῶν δικαιών. —Τὰ ἔργα συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.—Οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρώπον.

Σημ. Τὸ ἀντικείμενον πολλάκις ἐκφέρεται καὶ κατ' αἰτιατικήν μετὰ τῆς προθέσεως εἰς, περὶ, ὑπέρ, ἐπὶ καὶ κατά π. χ. διέφθειραν εἰς ὀκτακοσίους.

2. Πολλάκις εἰς τὸ αὐτὸν ὅμικα εἶνε ἀναγκαῖα δύο ἀντικείμενα, ὃν τὸ μὲν εἶνε ἄμεσον ἀντικείμενον, τὸ δὲ ὄλλο ἔμμεσον. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα καλοῦμεν μονόπτωτα, τὰ δὲ δεύτερα δίπτωτα.

3. Ως ἀντικείμενον χρησιμεύει πρὸ πάντων τὸ οὐσιαστικόν· ὅλλα καὶ ἐπίθετον, καὶ μετοχή, ὡς οὐσιαστικὸν λαμβαγομένη, καὶ ἀντωνυμία, καὶ ἀπαρέμφτον, καὶ ὀλόκληρος πρότασις, καὶ ἐν γένει πᾶν μέρος λόγου δύναται νὰ τεθῇ ως ἀντικείμενον λαμβάνον διὰ τοῦ ἀρθροῦ τὸ δύναμιν οὐσιαστικοῦ π. χ. Θεραπεύω τὸ δένδρον —Τοὺς ἀγαθοὺς εὖ ποιει. —Μίσει τοὺς κολακεύοντας. —Ἐμὲ

ωνείδισε.—Βούλομαι πλουτεῖν.—Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα.

Σημ. 1. Πολλάκις δύναται νὰ παραλειφθῇ τὸ ἀντικείμενον, ὅταν νοῆται ἐκ τῶν συμφραζόμενων ἢ ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι (τὴν δικαιοσύνην).

Σημ. 2. Πολλὰ ρήματα συγτίθενται μετὰ τοῦ ἀντικειμένου εἰς μίαν λέξιν· π. χ. Ἀγαλματοποιῶ, τεκνοποιοῦμαι, ξενοτροφῶ, σιδηροφορῶ κτλ. Τινὰ δύναται τοιούτων ρήμάτων ἀποθαλάντα τὴν σημασίαν τοῦ πρώτου συνθετικοῦ μέρους δέχονται ἀντικείμενον, ὡς ἐὰν ἦσαν ἀπλᾶ· π. χ. Οἰκοδομῶ οἰκίαν, τείχος, κτλ.

α'. Κατὰ γενεκὴν ἀπαιτοῦντα τὸ ἀντικείμενον (§ 27).

Εἶνε

1. Τὰ ἐπιμελείας καὶ ἀμελείας σημαντικὰ ρήματα· π. χ. Ἐπιμελοῦμαι (κήδομαι, φροντίζω κτλ.) τοῦ πατρός. — Ἡμέλει τοῦ ἀδελφοῦ. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ φειδομαι καὶ ἀφειδῶ· π. χ. Φειδου χρόνου. — Ἀφειδοῦσι πόνων.

2. Τὰ μνήμης καὶ λήθης· π. χ. Μνημονεύομεν τῆς ἀρχῆς. — Ἐπιλανθάνομαι τῆς σωφροσύνης.

3. Τὰ μετοχῆς καὶ μεταλήψεως· π. χ. Μετέσχον τῆς νίκης. — Κοινωνῶ τοῦ ἔργου. — Μεταλαμβάνω τῶν μυστηρίων.

4. Τὰ ἐπιτυχίας καὶ ἀποτυχίας· π. χ. Τυγχάνω τιμῆς. — Ἀποτυγχάνω (ψεύδομαι) τῆς ἐλπίδος.

5. Τὰ ἐφετικά· π. χ. Ἐπιθυμοῦ (διψῶ) ἐλευθερίας.

Σημ. Τὸ φιλῶ, ἀγαπῶ καὶ ποθῶ συντάσσεται αἰτιατικῇ· π. χ. Φιλῶ τὸν πατέρα. — Ἐπόθησαν τὴν πατρίδα.

6. Τὰ ἀπολαυστικά· π. χ. Σχολῆς ἀπολαύομεν.

7. Τὰ ἀφῆς· π. χ. Ἀπτομαι τοῦ δένδρου· ἐπίστης καὶ τὸ ἔχομαι, ἀντέχομαι, λαμβάνομαι, ἀντιλαμβάνομαι τινος.

8. Τὰ χωρισμοῦ καὶ ἀπομακρύσεως· π. χ. Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζόμενη δικαιοσύνης. . . πανουργία φαίνεται . . . — Ἀπέχει Πλάταια Θηβῶν σταδίους ἐβδομήκοντα.

9. Τὰ πλησμονῆς καὶ ἐνδείας· π. χ. Γέμω ἐλπίδων.—Εὐπορῶ (ἀπορῶ) χρημάτων.—Δεῖται ἐπικουρίας ὁ στρατός.

10. Τὰ αἰσθήσεως πλὴν τοῦ ὄρῶ· π. χ. Ὁσφραίνομαι πυρίτιδος.—Νέος ὡν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλει.—Ὥρῳ σε κλέπτοντα.

Σημ. Τὸ ἀκούω συνηθέστερον συντάξσεται αἰτιατικῇ, ὅταν τὸ ἀντικείμενον εἴνε αἱμέσως ἀκουστόν· π. χ. Ἀκούω τὸν ἥχον· ἀλλοτε δὲ γενικῇ προσώπου καὶ αἰτιατικῇ πράγματος· π. χ. Ἀκούω σοῦ τοὺς λόγους.

11. Τὰ ἀρχικά· π. χ. Ἀρχει γαστρός.—Ἐρως τῶν θεῶν βασιλεύει.—Ἀλήθεια πάντων ἀγαθῶν ἡγεῖται.—Πολυκράτης Σάμου ἐτυράννει.

12. Τὰ ἀρχῆς καὶ λήξεως· π. χ. Ἀρχομαι τοῦ ἔργου.—Λήγω τῶν θρήνων.

14. Πολλὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἀπό, ἐκ, πρό, ὑπέρ, κατά· π. χ. Ἀφίσταμαι τῆς ἀρχῆς.—Ἐκβαίνει τῆς ἑαυτοῦ γνώμης.—Πρόκειται τοῦ πύργου.—Καταφρονεῖ τοῦ πλήθους.

6'. Κατὰ δοτικὴν ἀπαντοῦντα τὸ ἀντικείμενον (§ 27).

Εἶνε

1. Τὰ φιλικῆς ἢ ἐχθρικῆς διαθέσεως σημαντικά· π. χ. Βοηθῶ (εὔνοιῶ, φθονῶ, δργίζομαι) σοι

2. Τὰ εὐπειθείας καὶ ὑποταγῆς καὶ ἀκολουθίας· π. χ. Πείθομαι τοῖς νόμοις.—Τπείκω ταῖς τιμαῖς.—Τῇ ἀχαριστίᾳ ἔπειται ἡ ἀναισχυντία.

3. Τὰ δμοιότητος, ισότητος, διαλλαγῆς καὶ συμφωνίας· π. χ. Ἐσκεμμένω ἔοικας, ὥ πάτερ. — Ἰσοῦματ σοι.—Διηλλάγημεν τοῖς πολεμοῖς.—Ομονοεῖτε ἀλλήλοις.

4. Τὰ ἐρίσεως καὶ ἐναντιώσεως· π. χ. Ἐρίξω σοι, πολεμῶ (ἐναντιοῦμαι) τῷ στρατηγῷ.

5. Τὰ προσεγγίσεως, μίξεως καὶ συγκοινωνίας· π. χ. Ὄμοιος ὅμοιῷ πελάξει.—Μεμιγμένα ἀλλήλοις.—Ομιλῶ κακοῖς (συνανταστρέφομαι). ὡσαύτως καὶ τὸ χρῶμαι καὶ διαλέγομαι.

6. Τὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἐν, σύν, ἐπὶ, παρά, πρός, ἀντί, περὶ π. χ. Ἐντυγχάνω, συν (περι) τυγχάνω τῷ φίλῳ. — Ἐπιτιμώ τοῖς ἀμελέσι κτλ.

**γ'. Κατ' αἰτιατικὴν ἀπατεοῦντα
τὸ ἀντικείμενον (§ 28).**

Εἶνε

1. Τὰ κυρίως καὶ κατ' ἔξοχὴν μεταβατικὰ ρήματα, ἀτινα πρὸ πάντων σημαίνουσι καθαρὰ ἐνέργειαν, οἷα τὰ σωματικῆς καὶ νοητικῆς ἐνεργείας καὶ ηθικῆς διαθέσεως π. χ. Τύπτω, γράφω, τρίβω, ὅρῳ τινά λοιπό, σκάπτω, πλάττω κτλ. νοῶ, κρίνω, οἶδά τι κτλ. τιμῶ, αἰδοῦμαι, φοβοῦμαι τινα κτλ.

Σημ. Ἡ αἰτιατικὴ εἰς τὸ αἰδοῦμαι, φοβοῦμαι κτλ. κυρίως εἶνε αἴτιον.

2. Τὰ ὠφελείας ἢ βλάβης σημαντικά π. χ. Ταῦτα τοῦτον μὲν ὠφελεῖ, ἐκεῖνον δὲ βλάπτει.

3. Εἰς πλεῖστα ρήματα τίθεται σύστοιχον οὐσιαστικὸν ἢ συνώνυμον πρὸς αὐτό, ὅπερ λέγεται σύστοιχος ἢ συνώνυμος αἰτιατική π. χ. Φυλάττω φυλακάς. — Δικάζω δίκην.

Σημ. Ὄταν ἡ σύστοιχος αἰτιατικὴ ἔχῃ προσδιορισμὸν ἐπιθετικόν, συνήθως παραλείπεται, καὶ τότε ὁ προσδιορισμὸς μεταβάλλεται εἰς γένος οὐδέτερον, ὅπερ ἔξηγοῦμεν διὸ συστοίχου ἐπιρρήματος π. χ. Ἐμὲ δὲ καὶ τὴν πόλιν μεγάλα ἔξημιλωσε (ἀντὶ μεγάλην ζημίαν=μεγάλως). — Οὐδὲν δέομαι (ἀντὶ οὐδεμίαν δέησιν=οὐδαμῶς).

**δ'. Κατ' αἰτιατικὴν (ἄμεσον) καὶ κατὰ γενικὴν
(ἐμμεσον) ἀπατεοῦντα τὰ ἀντικείμενα (§ 29).**

Εἶνε

1. Τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά π. χ. Ἐπλήρωσε (ἢ ἐκένωσε) τὴν φιάλην ὄδατος. — Ωσαύτως καὶ τὸ γεύω καὶ ἔσπιω π. χ. Γεύω σε ἥδονῆς. — Λόγων ὑμᾶς Λυσίας είστια.

2. Τὰ χωρισμοῦ, ἀπομακρύνσεως καὶ κολύσεως π. χ. Ἀπαλλάττω (ἢ λύω) σε τῶν δεσμῶν. — Τὰ πλοῖα εἰργε τοῦ εἰσπλοου. — Κωλύω σε τοῦ ἔργου.

3. Τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ μανθάνειν τι παρά τινος· π. χ.—Ἐπιυθόμην σοῦ ταῦτα.—Μάθε μου καὶ τάδε.

4. Τὰ ἀξίας, πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς· π. χ. Τιμῆς ἡξίωσέ με.—Τοῦτο ἐγὼ πλείστου τιμῶμαι.—Τῶν πόνων πωλοῦσιν οἱ θεοὶ τὰ ἀγαθά.—Τὰ βιβλία ταῦτα ἐπιριάμην (ἀνησάμην) δραχμῶν πέντε· ἐν τούτοις ἡ γενικὴ ὄνομαζεται γενικὴ τοῦ τιμήματος.

5. Τὰ ἀπαιτοῦντα τὸ ἔνεκα τίνος γίνεται τι· π. χ. Θαυμάζω, (ἐπαινῶ) σε τῆς ἀρετῆς.—Ψέγω τὸν ἀδελφὸν τῆς κακίας.

6. Πολλὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, ὑπέρ, κατά, ἐν οἷς δυνάμει τῆς ἔννοίας τοῦ ἥκματος τίθεται αἰτιατική, δυνάμει δὲ τῆς προθέσεως γενική· π. χ. Θάνατον αὐτοῦ κατέγνωσαν.—Ἄπεκλεισε τὸν ἀνδροφόνον τῷν ἱερῷν.—Ἐξάγει τῆς οἰκίας τανδράποδα.—Προέταξε τοὺς πεζοὺς τῷν ἵππεων κτλ.

ε'. Κατὰ γενικὴν (τοῦ πράγματος) καὶ δοτικὴν (τοῦ προσώπου) ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικεέμενα (§ 30).

Εἶγε

1. Τὰ μετοχῆς καὶ μεταλήψεως σημαντικά· π. χ. Μετεσχήκαμεν ὑμῖν τῷν ἑορτῶν.—Πάντων κοινωνοῦμεν ἀλλήλοις.

2. Τὰ παραχωρητικὰ καὶ μεταδοτικά· π. χ. Οὐδὲν ἀν εἰς παραχωρήσειέ σοι τῷν ἔαυτοῦ.—Μετάδος καὶ ἐμοὶ τῷν ταινιῶν.

σ'. Κατ' αἰτιατικὴν (ἄμεσον) καὶ δοτικὴν (ἔμμεσον) ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικεέμενα (§ 31).

Εἶνε

1. Τὰ δόσεως, προσταγῆς, δεῖξεως, δηλώσεως σημαντικά· π. χ. Οἱ θεοὶ ταῦτα παρέχουσι (προστάτουσι) τοῖς ἀνθρώποις.—Οὐδεὶς ταῦτα τοῖς πρέσβεσιν ἐγχειρίζει.—Ταῦτα σοι δεῖξω.

2. Τὰ ἐναντιότητος· π. χ. Ἀντιτίθημι ἵσους ἵσοις. — Ἀλλήλοις ὁπλίτην στρατὸν ἀντέταξαν.

3. Τὰ προσεγγίσεως καὶ μίξεως· π. χ. Ὑμινούς τῷ Θεῷ προσάγειν.—Ομοῦ λύπας ἡδοναῖς παρατίθησι.—Μίγνυμι κόπρον τῇ γῇ.

4. Τὰ ὄμοιώσεως καὶ ἴσθμεως· π. χ. Τὸ ὄμοιον ἔαυτὸν ἄλλῳ

μιμεῖσθαι ἐστιν. — Ὁ σίδηρος ἀνισοῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἴσχυροῖς ἐν τῷ πολέμῳ.

5. Τὰ προσαρμόσεως· π. χ. Ἡρμοσε τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ τὴν θυγατέρα τῆς γυναικός.

6. Πολλὰ σύνθετα μετὰ τῶν προθέσεων σύν, ἐν, πρός, περί, ἐπί· π. χ. Συνέδεσε σάρκας τοῖς ὁστοῖς. — Σπάργανά σοι ἐνῆψα. — Περιάπτω ἀγαθὸν τῇ πόλει κτλ.

ξ' - Κατ' αἰτιατικὴν (ἄμεσον) καὶ αἰτιατικὴν (ἔμμεσον) ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικείμενα (§ 32).

Εἶνε

1. Τὰ παιδευτικὰ καὶ ἀναμνηστικά· π. χ. Λάμπρος ἐπαιδευσέ με μουσικήν. — Διδάσκω σε γραμματικήν. — Ἀνάγκη τοὺς χρόνους ὑπομνῆσαι ὑμᾶς.

2. Τὰ ἐνδύσεως καὶ ἐκδύσεως· π. χ. Ἐγώ σε ἐνέδυσα τὸν χιτῶνα. — Τὴν ἐσθῆτα ἀπέδυσαν αὐτόν.

3. Τὰ αἰτητικά, στερητικὰ καὶ κρυπτικά· π. χ. Αἰτεῖ χρήματα πολλὰ τοὺς Ἀθηναίους. — Ἀπεστέρησε τὴν πόλιν τοὺς φρουρούς. — Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔκρυψε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός.

4. Τὰ ικανευτικὰ καὶ προτρεπτικά· π. χ. Ἄλλα σ' ικετεύω τόδε. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ πράττω καὶ πράττομαι· π. χ. Πράττετε αὐτὸν τὰ χρήματα. — Σωκράτης τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας οὐκ ἐπράττετο χρήματα.

4. Τὰ κλητικὰ καὶ δοξαστικὰ καὶ ἐν γένει τὰ σημαίνοντα μεταβολὴν καταστάσεως· τούτων ἡ μὲν μία αἰτιατικὴ σημαίνει τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἄλλη εἶνε κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου· π. χ. Ὁ δὲ φίλον με ἐκάλεσέ. — Νόμιζέ με φίλον. — Ὁ δὲ μ' ἐποίησε τυφλόν. — Κύρον στρατηγὸν πάντων ἀπέδειξε. — Τοῦτον εἴλοντο ἄρχοντα. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ τρέφειν καὶ ποτίζειν καὶ τὸ αὔξειν· π. χ. Ἔνα τινὰ ὁ δῆμος ἔτρεφε καὶ ηὗξε μέγαν. — Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα.

Σημ. Οὕτω συντάσσονται καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λέγειν ἡ ποιεῖν τινα ἀγαθόν τι ἢ κακόν· π. χ. Τὸ γυναικεῖον φῦ-

λον πολλὰ κακὰ ἀγορεύεις. — Οἱ πονηροὶ τοὺς ἀγαθοὺς κακὸν ἐργάζονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Τὰ διάφορα μέρη τοῦ λόγου ἐν τῇ συντάξει (§ 33).

Περὶ τῆς χρήσεως τῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων ἐν τῇ συντάξει οἰκανὰ ἐλέχθησαν ἐν τῷ περὶ ὑποκειμένου, κατηγορουμένου καὶ προσδιορισμῶν· ἥδη ὑπολείπεται γὰρ διέλθωμεν συντόμως α') περὶ ῥήματος· β') περὶ ἄρθρου· γ') περὶ ἀντωνυμιῶν· δ') περὶ ἐπιρρημάτων· ε') περὶ ἐπιφωνημάτων· σ') περὶ συνδέσμων καὶ ζ') περὶ προθέσεων.

A'. Περὶ τοῦ ῥήματος.

I. Εἴδη τοῦ ῥήματος (§ 34).

1. Τὰ ῥήματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ κατηγορούμενον διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, ὡν ἡ μὲν μία περὶ λαμβάνει τὸ συνδετικὸν καὶ τὰ συγγενῆ αὐτοῦ, περὶ οὖ βλέπε (§ 7)· ἡ δὲ ἄλλη ὅλα τὰ ἄλλα ῥήματα· ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ὑποκείμενον, ἄλλα μὲν τούτων εἶνε προσωπικά, ἄλλα δὲ ἀπρόσωπα.

2. Τὰ ῥήματα ταῦτα, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἴναι ἡ κατάληξις των, ως πρὸς τὴν σύνταξιν καὶ σημασίαν ἡ διάθεσιν αὐτῶν διαιροῦνται α') εἰς ἐνεργητικά, β') εἰς παθητικά καὶ γ') εἰς μέσα.

α'. Ἐνεργητικά (§ 35).

1. Ἐνεργητικά ῥήματα λέγονται ἐκεῖνα, ὡν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἡ πράττει, καὶ διαιροῦνται εἰς μεταβατικά καὶ ἀμετάβατα. Καὶ μεταβατικὰ μὲν λέγονται, ἐὰν ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου μεταβαίνῃ εἰς ἄλλο πρόσωπον ἡ ζῷον ἡ πρᾶγμα, ὅπερ ως εἴδομεν δύομάζεται ἀντικείμενον· π. χ. Εὔνοιῶ τῷ πατρί. — Τρέφω ἵππους. — Ο Θεὸς ἔκτισε τὸν κόσμον. — Μὴ ἀμελεῖτε τῆς ψυχῆς· ἀμετάβατα δέ, ἐὰν ἡ ἐνέργεια δὲν μεταβαίνῃ εἰς ἄλλο, καὶ δέχον-

ται ούχι ἀντικείμενον ἄλλα ἐπιρρηματικὸν ἢ ὡς ἐπιρρηματικὸν προσδιορισμόν π. χ. Ὁ παῖς τρέχει πολύ.—Ο ἀδελφὸς παιζει ἑκεῖ (νῦν κτλ.).

Σημ. 1. Πολλὰ ἀμετάβατα ρήματα φαίνονται ὅτι σημαίνουσιν ἀπλῶς κατάστασιν καὶ λέγονται οὐδέτερα π. χ. Ζῶμεν ἐν ταῖς πόλεσι.—Καλῶς καὶ ὄσιως ἐβίωσαν.—Οὐ πάντες σωφρονοῦσιν.

Σημ. 2. Πολλὰ ἐνεργητικὰ ρήματα λαμβάνονται ἄλλοτε μὲν μετα-
βατικῶς, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβάτως π. χ. Ἐχω βιβλία.—Ἐχω καλῶς.

2. Μεταβατικά τινα ρήματα, ὅταν εἴνε σύνθετα μετὰ προθέ-
σεων, λαμβάνονται ἀμεταβάτως π. χ. Ὁ ποταμὸς εἰσβάλλει εἰς
τὴν θάλασσαν· τούναντίον ἀμετάβατα καὶ μάλιστα κινήσεως ση-
μαντικὰ γίνονται μεταβατικά π. χ. Διέβην τὸν ποταμόν.

3. Τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ρήματων ἄλλα μὲν δέχονται
ἐν ἀντικείμενον κατά μίαν τῶν πλαγίων πτώσεων ἢ καὶ προσδιορ-
σμοὺς ἐπιρρηματικοὺς (βλέπε § 17 καὶ ἔξης) ὡς συμπλήρωμα τῆς
ἐννοίας των καὶ λέγονται μονόπτωτα (βλέπε § 25 καὶ ἔξης), ἄλλα
δὲ δύο (βλέπε § 27 καὶ ἔξης) καὶ λέγονται διπτωτα.

6'. Παθητικὰ (§ 36).

1. Παθητικὰ ρήματα λέγονται ὅσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκεί-
μενον αὕτων πάσχει· καὶ ἐὰν μὲν τὸ πάθος ἐνυπάρχῃ ἐν τῷ ὑπο-
κειμένῳ, λέγονται αὐτοπαθῆ παθητικά, π. χ. Νοσῶ, πάσχω, καὶ
δέχονται προσδιορισμὸν τοῦ κατά τι. π. χ. Ἀλγῶ τὴν κεφαλήν
ἐὰν δὲ προέρχηται ἐξ ἄλλου προσώπου ἢ πράγματος, λέγονται ἔτε-
ροπαθῆ ἢ κυρίως παθητικά, καὶ δέχονται τὸν προσδιορισμὸν τοῦ
ποιητικοῦ αἵτιου (βλέπε § 24, 1.).

2. Ἐτεροπαθῆ παθητικὰ ρήματα γίνονται ἐκ τε τῶν μονοπτώ-
των μεταβατικῶν καὶ ἐκ τῶν διπτώτων. Καὶ ἐκ μὲν τῶν μονο-
πτώτων γίνονται, μεταβαλλομένου τοῦ μὲν ἀντικειμένου εἰς ὑπο-
κείμενον, τοῦ δὲ ὑποκειμένου εἰς ποιητικὸν αἵτιον π. χ. Ὁ διδά-
σκαλος ἐπαινεῖ τὸν μαθητὴν — ὁ μαθητὴς ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ
διδασκάλου. Ἐκ δὲ τῶν διπτώτων γίνονται, μεταβαλλομένης τῆς
αἵτιατικῆς καὶ μάλιστα τοῦ ἀγέσου ἀντικειμένου εἰς ὑποκείμενον,

τῆς δὲ ἄλλης πτώσεως μενούσης ἀμεταβλήτου· π. χ. Ὁ Λάμπρος ἐπαιδευσέ με μουσικὴν — ὑπὸ τοῦ Λάμπρου ἐπαιδεύθην ἐγὼ μουσικὴν. — Ἐπλήρωσα τὴν φιάλην ὕδατος = ἡ φιάλη ἐπληρώθη ὑπ' ἐμοῦ ὕδατος. — Τοὺς Ἀθηναίους εἰρξεν ἐκεῖνος τῆς γῆς. = οἱ Ἀθηναῖοι εἰρχθήσαν ὑπ' ἐκεῖνου τῆς γῆς. — Ὁ πατὴρ ἔδωκέ μοι τὴν βιβλον = ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἔδόθη μοι ἡ βιβλος.

Σημ. 1. Ἐὰν ἐκ τῶν δύο αἰτιατικῶν τοῦ μεταβατικοῦ ὥρματος ἡ μία εἴνε κατηγορούμενον τῆς ἄλλης, τότε ἀμφότεραι μεταβάλλονται εἰς ὄνομαστικάς, ὡν ἡ μία εἴνε πάλιν ώς καὶ ἐν τῷ ἐνεργητικῷ κατηγορούμενον τῆς ἄλλης· π. χ. Ὁ δῆμος εἴλετό σε ἀρχοντα = ὑπὸ τοῦ δήμου σὺ γέρθης ἀρχων.

Σημ. 2. Ἐνεργητικὸν μεταβατικόν, ὅπερ ἔχει αἰτιατικὴν συστοίχου οὐσιαστικοῦ, τρεπόμενον εἰς παθητικὸν φυλάττει αὐτήν. π. χ. Ἄλλην εὔεργεσίαν εὐηργετήθη.

Σημ. 3. Μεταβατικῶν τινων ὥρμάτων ώς παθητικὰ χρησιμεύουσιν ἀμετάβατα ὥρματα μετὰ σημασίας παθητικῆς, ἃτινα διὰ τοῦτο δέχονται τὴν σύνταξιν τῶν κυρίων παθητικῶν· π. χ. τοῦ μὲν ἀποκτείνειν παθητικὸν εἴνε τὸ ἀποθυήσκειν ὑπό τινος, τοῦ δὲ διώκειν τὸ φεύγειν, τοῦ εὖ ποιεῖν τὸ εὖ πάσχειν κτλ.

γ'. Μέσα ὥρματα (§ 37).

Μεταξὺ τῶν ἐνεργητικῶν μεταβατικῶν ὥρμάτων καὶ τῶν παθητικῶν κεῖνται τὰ Μέσα· τοικῦντα δὲ εἴνε ὅσα σημαίνουσιν ἐνέργειαν, ητις ἐπιστρέφει ἢ ἀμέσως (κατ' εὐθεῖαν) ἢ ἐμμέσως (πλαγίως) εἰς τὸ ὑποκείμενον· διαιροῦνται δὲ 1) εἰς μέσα αὐτοπαθῆ, 2) εἰς μέσα ἀλληλοπαθῆ καὶ 3) εἰς μέσα διάμεσα.

1. Μέσα αὐτοπαθῆ (§ 38).

1. Τὰ μέσα αὐτοπαθῆ σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἐπιστρέφει αὐτὸν ἀμέσως εἰς αὐτὸν καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστοιχον ἐνεργητικὸν ὥρμα καὶ αἰτιατικὴν αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. Λούομαι = λούω ἐμαυτόν· δ') πλαγίως ἢ εἰς δόλοκληρον τὸ ὑποκείμενον ἢ εἰς μέρος τοῦ αὐτοῦ, ἢ εἰς τι ἀγῆκον εἰς αὐτὸν καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ ἐνεργητικὸν καὶ δοτ. αὐτοπαθοῦς ἀν-

τωνυμίας· π. χ. Πορίζομαι χρήματα = πορίζω ἐμαυτῷ χρήματα· Εύρισκομαι τι = εύρισκω ἐμαυτῷ· ἢ εἰς ἐνεργητικὸν καὶ γενικὴν ἐμπρόθετον ἢ ἀπρόθετον αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας· π. χ. Νίπποντας τὰ σώματα = νίπτουσι τὰ ἔχαυτῶν σώματα.—'Απολογοῦμαι = ὥπερ ἐμχυτοῦ ἀπολογίαν ποιοῦμαι· —Τρέπομαι τοὺς πολεμίους = τρέπω ἀπ' ἐμχυτοῦ τοὺς πολεμίους, καὶ λέγονται κτητικά, περιποιητικὰ ἢ μέσα ὡφελείας.

2. Τινὰ τῶν αὐτοπαθῶν μέσων σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ μεταχειρίζομενον τὰς ἴδιας του δυνάμεις ἢ μέσα καὶ λέγονται δυναμικὰ ἢ μέσα προσπαθείας· π. χ. Ἐλύσατο αὐτὸν (= ἡλευθέρωσεν αὐτὸν διὰ τῶν ἔχαυτοῦ χρημάτων).—Σωκράτης προντέπετο τοὺς συνόντας (= προύτρεπε διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ).

Σημ. Εἰς τὰ τοιαῦτα ἀνήκει καὶ τὸ ποιοῦμαι μετὰ αἰτιατικῆς ἀφηοημένου οὔσιαστικοῦ, ὥπερ σχηματίζει περίφρασιν, ισοδυναμοῦσαν πρὸς τὸ σύστοιχον τῷ οὔσιαστικῷ ἐνεργητικὸν ῥῆμα· π. χ. Ποιοῦμαι πόλεμον = πολεμῶ χρήμενος ταῖς ἐμαυτοῦ δυνάμεσι. —Ποιοῦμαι διάγνωσιν, διατριβὴν κτλ. = διαγνιγνώσκω, διατρίβω κτλ.

2. Μέσα ἀλληλοπαθῇ (§ 39).

1. Τὰ μέσα ἀλληλοπαθῇ σημαίνουσιν ὅτι δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα ἐνεργοῦσιν ἀμοιβαίως ἐπ' ἄλληλα· τίθενται δὲ εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ λέγονται ἀλληλοπαθῇ καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστοιχον ἐνεργητικὸν καὶ τὴν ἀλληλοπαθῇ ἀντωνυμίαν· π. χ. Οἱ ἀνθρωποι φιλοῦνται = οἱ ἀνθρωποι φιλοῦσιν ἀλλήλους.

2. Ἀλληλοπαθῇ ῥῆματα εἴνε τοσα σημαίνουσι α') ἀμοιβαίνων μίξιν καὶ συμπλοκήν· π. χ. Ἐπεμίγνυντο ἐν αὐτᾶς· β') ἔρισιν· π. χ. Σφόδρα διαφερόμεθα· γ') συμβιβάσμόν· π. χ. Συνεβιβάσθησαν ἐπὶ τούτοις· δ') διανομὴν πρὸς ἀλλήλους· π. χ. Διενείμαντο τὰ ἵματα αὐτοῦ.

3. Μέσα διάμεσα (§ 40).

Τὰ μέσα διάμεσα σημαίνουσιν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ τι ὥπερ ἔχαυτοῦ δι' ἄλλου προσώπου, καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ σύστοιχον

ἐνεργητικὸν καὶ σύστοιχον οὐσιαστικὸν μετὰ τῆς διά· π. χ. Διδά-
σκομαι τὸν παῖδα = διδάσκω τὸν ἐμαυτοῦ παῖδα διὰ τοῦ διδα-
σκάλου. — Οἰκοδομοῦμαι τὸν οἶκον = οἰκοδομῶ τὸν ἐμαυτοῦ οἶκον
διὰ τοῦ οἰκοδόμου.

Σημ. "Οσα μέσα ρήματα δὲν ἔχουσιν ἐνεργητικὸν τύπον, λέ-
γονται ἀποθετικά· π. χ. Φθέγγομαι, ἀμιλλῶμαι, ἀγωνίζομαι,
ἔρχομαι κτλ.

δ'. Ἀπρόσωπα ρήματα (§ 41).

1. Ρήματά τινα ἐνεργητικοῦ τύπου ἀπαντῶσι μόνον ἐν τῷ γ'
ένικῷ προσώπῳ καὶ διὰ τοῦτο λέγονται τριτοπρόσωπα· ταῦτα
δὲ δὲν δέχονται ως ὑποκείμενον ώρισμένον τι οὐσιαστικόν, καὶ
διὰ τοῦτο δημοάζονται ἀπρόσωπα· π. χ. Δεῖ, χρή, πρέπει,
προσήκει.

2. Προσωπικά τινα ἐν τῷ παθητικῷ τύπῳ λαμβάνονται καὶ
ἀπροσώπως· π. χ. Ἐνδέχεται, πέπρωται, ἄδεται, λέγεται κτλ.

3. Εἰς τὰ ἀπρόσωπα ἀνήκει καὶ τὸ συνδετικὸν ἐστὶ μετὰ τοῦ
οὐδετέρου πολλῶν ἐπιθέτων, οἷον Χαλεπόν, ἀναγκαῖον, ἄξιον, δι-
καιον, δῆλον κτλ. καὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, χρεών, θέμις,
ὅρα, καιρὸς κττ.

4. Ω υποκείμενον τῶν ἀπροσώπων τίθεται

α') ἀπαρέμφατον ἄναρθρον· π. χ. Δεῖ λέγειν. — Προσήκει πεί-
θεσθαι τοῖς ἄρχουσι. — Ἐνδέχεται γενέσθαι. — Πέπρωται θανεῖν.
— Χαλεπὸν οὕτω ποιεῖν. — Ἀναγκαῖον ἀπιέναι. — Φύσιν ποιη-
ράν μεταβαλεῖν οὐ ράδιον.

β') τὸ ἐν αὐτοῖς ἀφηρημένον οὐσιαστικόν· π. χ. Δεῖ μοι χρημά-
των, (= ἔνδειά ἔστι μοι χρημάτων). — Οὐ μέλει μοί σου = οὐκ
ἔστι μοι μέλησις σου.

Σημ. Τινὰ ρήματα εὑρηται ἄλλοτε μὲν ως ἀπρόσωπα, ἄλλοτε
δὲ ως προσωπικά, ως δέω καὶ δεῖ, δοκῶ καὶ δοκεῖ· π. χ. Τοσούτου
δέω πλασάμενος εἰπεῖν τι. — Εὐαγόρας μικροῦ ἐδέησε Κύπρον
κατασχεῖν. — Ἔδοξε πάνσοφος εἶναι. — Ἔδοξε τῇ Βουλῇ στεφα-
νῶσαι τὸν ἄνδρα.

II. ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

α'. Περὶ τῶν χρόνων τοῦ ρήματος (§ 42).

Χρόνοι τοῦ ρήματος ὄνομάζονται οἱ διάφοροι τύποι αὐτοῦ, οἵτινες ἐκφράζουσι τὴν χρονικὴν σχέσιν τῆς πράξεως ως πρὸς τὸν λέγοντα, τουτέστι τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον· διαιροῦνται δὲ εἰς ἀρκτικούς, καὶ τοιοῦτοι εἰναὶ τρεῖς, ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων καὶ ὁ παρακείμενος, καὶ εἰς παραγομένους ἢ ιστορικοὺς ὡσαύτως τρεῖς, ἦτοι παρατατικούς, ἀριστον καὶ ὑπερσυντέλικον.

I. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΕΝ Τῇ ΟΡΙΣΤΙΚῇ

α'. Θ ἐνεστώς (§ 43).

Ο ἐνεστώς σημαίνει

α') πρᾶξιν γινομένην ἐν τῷ παρόντι καὶ διαρκοῦσσαν· π. χ. Ο Παῦλος ἔχει ἄρτον·

β') πρᾶξιν κατ' ἔθος ἐπαναλαμβανομένην· π. χ. Πλοῖον εἰς Δῆλον οἱ Ἀθηναῖοι πέμπουσι (== συγθίζουσι νὰ πέμπωσι κατ' ἔτος· διὸ ἐνεστώς τῆς συνηθείας ὄνομάζεται). — Ο κύων ὑλακτεῖ.

γ') πρᾶξιν σκοπουμένην, ἢ πρᾶξιν, ἢν τὸ ὑποκείμενον προσπαθεῖ νὰ πρᾶξῃ (ἐνεστώς τοῦ σκοπουμένου ἢ τῆς προσπαθείας)· π. χ. Πειθὼ σε (== προσπαθῶ νὰ σὲ πείσω).

Σημ. 1. Πολλάκις δὲ ἐνεστώς ἐν διηγήσει ιστορικῶν γεγονότων δηλοὶ πρᾶξιν παρελθοῦσαν, καὶ λέγεται ιστορικός, ισοδυναμεῖ δὲ μὲ ἀριστον· π. χ. Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν (== διέβαλε). — Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος παῖδες γίγνονται δύο.

Σημ. 2. Ἔνιστε διὰ τοῦ ἐνεστῶτος παριστῆ ὁ λέγων πρᾶξιν μέλλουσαν ως παροῦσαν, διότι εἰνε βέβαιος περὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς· π. χ. Εἴ φησι τοιοῦτόν τι εἶναι, δειξάτω. . . . . . . , καὶ γὰρ καταβαίνω (== θὰ καταβῶ).

Σημ. 3. Πολλοὶ ἐνεστῶτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν· π. χ. φεύγω == α') φεύγω καὶ β') εἰμὶ φυγάς· νικῶ == α') νικῶ

καὶ δ') εἰμὶ νικητής. Ὁ ἥκω ὅμως καὶ οἴχομαι ἔχουσι μόνον παρακειμένου σημασίαν = ἐλήλυθα, ἀπελήλυθα π. χ. Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ.—*H* φύσις οἴχεται.

δ'. Ο παρατατικὸς (§ 44).

Ο παρατατικὸς εἶνε ἐν τῷ παρελθόντι δ, τι δ ἐνεστῶς ἐν τῷ παρόντι· ἐπομένως σημαίνει

α') Πρᾶξιν γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι κατὰ διάρκειαν π. χ. *H* Ἀττικὴ κατὰ πόλεις φύκευτο.—Ως εἰδε τὴν καταδρομήν, ἡσυχίαν ἦγεν.

β') Πρᾶξιν κατ' ἔθος ἐν τῷ παρελθόντι ἐπαναλαμβανομένην π. χ. Σωκράτης ὕσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγεν.

γ') Πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν τὸ ὑποκείμενον ἐσκόπει ἢ προσεπάθει νὰ ἐκτελέσῃ ἐν τῷ παρελθόντι π. χ. Ὁ βασιλεὺς ἔπειθεν αὐτούς. (=προσεπάθει νὰ πείσῃ).—*E*δίδου=ηθούλετο διδόναι.

Σημ. Ως πολλοὶ ἐνεστῶτες ἔχουσι καὶ παρακειμένου σημασίαν, οὕτως οἱ παρατατικοὶ αὐτῶν ἔχουσι σημασίαν ὑπερσυντελίκου π. χ. *E*nīkōw=α') ἐνίκων καὶ δ') ἡσαν νικηταί.—*E*φευγον=α') ἔφευγον καὶ δ') ἡσαν φυγάδες (ἐξωρισμένοι). Ὁ ἥκου ὅμως καὶ φχόμην ἔχουσι σημασίαν ὑπερσυντελίκου ἢ συνηθέστερον ἀορίστου. ήτοι = ἐληλύθειν ἢ ἥλθον καὶ ἀπεληλύθειν ἢ ἀπῆλθον.

γ'. Ο ἀόριστος (§ 45).

Ο ἀόριστος σημαίνει

α') Πρᾶξιν γενομένην ἐν τῷ παρελθόντι ἄγει διαρκείας π. χ. *A*πῆλθον στήσαντες τροπαῖον. — *P*εισιστράτου τελευτήσαντος, *I*ππίας ἔσχε τὴν ἀρχήν.

β') Πρᾶξιν συνήθως γινομένην, καὶ τότε λέγεται γνωμικὸς ἀόριστος π. χ. *T*ὰς τῶν φαύλων συνηθείας ὀλίγος χρόνος διέλυσε, ἀντὶ διαλύει (=συνηθίζει νὰ διαλύῃ).

γ') Πρᾶξιν, ἡτις ἡρχισεν ἐν τῷ παρελθόντι π. χ. *A*ρεῖος μετὰ *K*αμβύσην *P*ερσῶν ἐβασίλευσε. (=ἡρχισε νὰ βασιλεύῃ).

δ'. Ο μέλλων (§ 46).

Ο μέλλων σημαίνει

α') Πρᾶξιν, ἡτις θὰ γείνη ἐν τῷ μέλλοντι ἡ ἀκαριαίως (συντετελεσμένος μέλλων), ώς ἔξω=θέλω λάβει, ἡ κατὰ διάρκειαν (παρατατικὸς μέλλων), ώς ἔξω=θέλω ἔχει· π. χ. Ἀπολῶ τὸν ἄνθρωπον.—"Εξομεν τὰ ἐπιτήδεια.

β') Πρᾶξιν, ἡτις θὰ ἀρχίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι· π. χ. Βασιλεύσω =γενήσομαι βασιλεύς.

Σημ. 1. "Ο μέλλων ἐν τῇ ὁριστικῇ κατὰ β' καὶ γ' πρόσωπον μετὰ τοῦ οὐ σημαίνει προσταγήν· π. χ. Λέγε εἴ τι βούλει, χειρὶ δὲ οὐ ψαύσεις ποτὲ (= μὴ ψύσῃς)· ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως σημαίνει ἔντονον προσταγήν· π. χ. Ὡ φίλε, οὐ μενεῖς; (= μεῖνον).—Οὐκ ἀποκτενεῖτε; (= ἀποκτείνατε)· μετὰ δὲ τοῦ οὐ μὴ ἄνευ μὲν ἐρωτήσεως σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν, ἐπὶ δὲ ἐρωτήσεως β' προσώπου δυνατὴν ἀπαγόρευσιν· π. χ. Τοιούτον ἐπιτήδειον οὐ μή ποτε εὑρήσει.—Οὐ μὴ λαλήσεις; (= μὴ λαλήσῃς)!

Σημ. 2. Ἡ πρᾶξις, ἣν μελετᾷ τις νὰ πράξῃ, ἐκφράζεται διὰ τοῦ μέλλω καὶ ἀπαρεμφάτου συνήθως μὲν κατ' ἐνεστῶτα ἡ μέλλοντα, ἐνίστε δὲ καὶ κατ' ἀριστον. π. χ. Μέλλων τι πράττειν μὴ προείπης μηδενί.—"Ο μέλλω ποιήσειν οἰδ' ὅτι χαλεπόν ἔστι.

ε'. Ο παρακείμενος (§ 47).

"Ο παρακείμενος σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρόντι καὶ σωζομένην· π. χ. Εύρήκαμεν δὲ πάλαι ἔζητούμεν. — Οἰκήματα φύκοδόμηται.

Σημ. Τινὲς παρακείμενοι ισοδυναμοῦσι πρὸς ἐνεστῶτα· π. χ. Μέμνηματι (= ἐνθυμοῦματι).—Δέδοικα (= φοβοῦματι).—Κέκτηματι (= ἔχω).

ζ'. Ο ὑπερσυντέλεικος (§ 49).

"Ο ὑπερσυντέλεικος εἶνε τρόπον τινὰ δ παρατατικὸς τοῦ παρακειμένου· ἐπομένως σημαίνει πρᾶξιν τετελεσμένην ἐν τῷ παρελθόντι πρὸ ἄλλης καὶ σωζομένην· π. χ. Ἐτέθαπτο (= ἦν τεθαμένος). Ἡ θύρα ἡμέρῳτο (= ἦν ἡνεψιγμένη).

Σημ. Τινὲς ὑπερσυντέλεικοι ισοδυναμοῦσι πρὸς παρατατικόν· π.

χ. Ἐμεμνήμην (=ἐνεθυμούμην). — Ἐδεδοίκειν (=ἐφοβούμην). — Ἐκεκτήμην (=εἴχοι).

ζ'. Θ τετελεσμένος μέλλων (§ 49).

Ο τετελεσμένος μέλλων σημαίνει πρᾶξιν, ητις θὰ είνε τετελεσμένη ἐν τῷ μέλλοντι καὶ θὰ σώζηται ἐπομένως εἰνε μέλλων τοῦ παρακειμένου π. χ. Τοῦτο προστετάξεται (=θέλει εἶναι προστεταγμένον). — Κεκτήσομαι (=θὰ ἔχω κεκτημένον).

2. Η σημασία τῶν χρόνων ἐν ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι (§ 50).

Ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσιν, ἐν τῷ ἀπαρεμφάτῳ καὶ ἐν τῇ μετοχῇ ὁ μὲν ἐνεστῶς δῆλοι πρᾶξιν διαιροῦσαν ἡ ἐπαναλαμβανομένην, ὁ δὲ ἀδριστος τὸ στιγμαῖον αὐτῆς, ὁ δὲ παρακείμενος τετελεσμένην καὶ σωζομένην, εἴτε ἐν τῷ παρελθόντι, εἴτε ἐν τῷ παρόντι, εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι ἀναφέρεται ὁ δὲ μέλλων ἐν τῇ εὐκτικῇ καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ ως καὶ ἐν τῇ δριστικῇ σημαίνει πρᾶξιν μέλλουσαν ἐν δὲ τῇ μετοχῇ ἐπὶ τῶν κινήσεως σημαντικῶν ρήμάτων σημαίνει σκοπόν π. χ. Ἡν δὲ παρὰ ταῦτα ἀδικεῖν τις ἐπιχειρή, πολέμιοι τούτοις ἐσόμεθα (ἡ ὑποτακτικὴ δῆλοι ἐνέργειαν γενησομένην). — Ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη (=ἥν). — Τοὺς γονεῖς τίμα. — Ο Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὄδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα (=ἔμελλεν ἔσεσθαι). — Οὐχ οilos τ' ἔσει σαυτῷ βοηθῆσαι, ὅταν ἡ δίκη σοι ἦ. — Ἄν μάθῃ τις, ταῦτα σώζεσθαι φιλεῖ πρὸς γῆρας.

Σημ. Εἰς τὴν εὐκτικὴν τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ὁ μὲν παρατατικὸς παρίσταται διὰ τῶν τύπων τοῦ ἐνεστῶτος, ὁ δὲ ὑπερσυντέλ. καὶ τετελεσμένος μέλλων διὰ τῶν τύπων τοῦ παρακειμένου.

θ'. Περὶ τῶν ἐγκλίσεων τοῦ ρήματος (§ 51).

Ἐγκλίσεις λέγονται οἱ διάφοροι τύποι τοῦ ρήματος, δι' ὧν ἐκφράζεται ὁ τρόπος, καθ' ὃν παρίσταται πρᾶξίς τις διαιροῦνται δὲ εἰς παρεμφατικάς, τ. ε. παρεμφαίνοντες πρόσωπον καὶ ἀριθμόν, αἰτινες εἶναι τέσσαρες, δριστική, ὑποτακτική, εὐκτική καὶ προστακτική, καὶ τίθενται ἡ ἀπολύτως, τουτέστι ἐν λόγῳ μὴ ἔξηπτημένῳ

ζλλοθεν, ἡ ἐν ἔξιρτήσει, περὶ οὗ βλέπε ἐν κεφαλῇ τετάρτῳ περὶ λόγου, καὶ εἰς ἀπαρέμφατον, ἡτις δὲν ἐμφαίνει οὔτε πρόσωπον οὔτε ἀριθμόν, ἀλλ' εἶνε ὄνοματικὸς τύπος τοῦ ρήματος, ἐπομένως λαμβάνεται καὶ ὡς ρῆμα καὶ ὡς ὄνομα.

Σημ. Ἀλλος τύπος ὄνοματικὸς τοῦ ρήματος εἶνε ἡ μετοχὴ καὶ τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ρηματικά.

1. Ἡ δριστικὴ (§ 52).

Ἡ δριστικὴ ἐκφράζει τι ὀρισμένον καὶ πραγματικόν· τίθεται δὲ α') Ἐπὶ θετικῶν καὶ βεβαίων· π. χ. Ὁ Θεός ἐστι δίκαιος. — Τις κόπτει τὴν θύραν. — Οὐκ ἐστι ταῦτα ἀληθῆ.

β') Ἐπὶ τινος μὴ πραγματοποιουμένου ἢ μὴ πραγματοποιθέντος κατὰ ιστορικὸν χρόνον μετὰ τοῦ ἄν, π. χ. εἰ μὴ εἴχομεν φῶς, δύοιοι τῆς τυφλοῖς ἀν ἦμεν, ἢ διὰ τοῦ ἔδει, ἐχρῆν, προσῆκε μετ' ἀπαρ. π. χ. οὐ τοῦτον ζῆν ἔδει.

γ') Ἐπὶ εὐχῆς, ἡτις δὲν ἔξεπληρώθη ἢ δὲν ἐκπληροῦται, κατὰ παρατατικὸν ἢ ἀδριστον μετὰ τοῦ εἴθε, ἢ τοῦ εἰ γάρ· π. χ. Εἴθε ήσθα δυνατὸς δρᾶν. — Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην. Ἡ τοιαύτη εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ περιφραστικὸς διὰ τοῦ εἴθε ὥφελον ἢ τοῦ εἰ γάρ ὥφελον καὶ ἀπαρεμφάτου· π. χ. Εἴθε ὥφελες ἀδάκρυτος εἰναι. — Εἰ γάρ ὥφελον οἰοι τε εἰναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἔξεργάζεσθαι· ἐπὶ ἀπευγῆς προτάσσεται τὸ μή· π. χ. Εἴθε μὴ ἐγένετο. — Μή ποτ' ὥφελον λιπεῖν τὴν Σκύρου.

δ') Εἰς δήλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως κατὰ β'. πρόσωπον τοῦ μέλλοντος ἐπὶ ἐρωτήσεων μετὰ τοῦ οὐ μή· π. χ. Οὐ μὴ λαλήσεις; (= μὴ λαλήσης).

ε') Ἐπὶ ἐρωτήσεων κατὰ μέλλοντα μετὰ τοῦ οὐ, δι' ὃν δηλοῦται προσταγὴ καταφατική· π. χ. Οὐ βαδεῖσθε; (= βαδίσατε).

ζ') Ἐπὶ ἐρωτήσεων ἀποφατικῶν, αἵτινες ισοδυναμοῦσι μὲ καταφατικὴν πρότασιν ἀγενούς ἐρωτήσεως· π. χ. Πῶς οὐδα; (=οἶδα).

2. Ἡ ὑποτακτικὴ (§ 53).

Ἡ ὑποτακτικὴ ἐκφράζει προσδοκίαν καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος, καὶ τίθεται

α') Ἐπὶ προτροπῆς εἰς α'. πληθυντικὸν πρόσωπον, ἐνίστε
καὶ εἰς α'. ἐνικόν, προτασσομένου πολλάκις τοῦ ἄγε, φέρε, θι.
π. χ. Ἀγωμεν. — Ἰωμεν ἐντεῦθεν. — Ἀγε σκοπῶμεν. — Φέρε
σκεψώμεθα. — Ἰθι ἀναλογισώμεθα. — Φέρε ἀναλάβω πρὸς ἐμαυ-
τὸν δὲ λέγεις. — Φέρε ἀναγνῶ τὰς μαρτυρίας.

β') Ἐπὶ ἐρωτήσεων, δι' ὧν σημαίνεται ἀπορία ἡ ζητεῖται γνώμη
περὶ τοῦ πρακτέου· π. χ. Τί δρῶ; — Τί ἔρωμαι; (τί νὰ πράξω, τί
νὰ ἐρωτήσω). — Εἴπω τι τῶν εἰωθότων (ἔχω τὴν ὅδειαν νὰ εἴπω τι);

γ') Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ κατ' ἀόριστον χρόνον· π. χ.
Μὴ εἴπῃς τι. — Μηδενὶ ὁνειδίσῃς συμφοράν.

δ') Εἰς δήλωσιν ἐντόνου ἀργήσεως τοῦ μέλλοντος μετὰ τοῦ οὐ μὴ
κατ' ἀόριστον· π. χ. Οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν (=οὐ παύσομαι).

3. Ἡ εὔκτική (§ 31).

Ἡ εὔκτικὴ σημαίνει ἐπιθυμίαν καὶ τίθεται

α') Ἐπὶ εὐχῆς, ἵτις δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν
τῷ μέλλοντι ἢ καὶ νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ· π. χ. Γένοιτο Κύριε τὸ θέ-
λημά σου. — Μή μοι γένοιθ' ἀ βούλομαι, ἀλλ' ἀ συμφέρει πολ-
λάκις προτάσσεται τῆς εὔκτικῆς τὸ εἴθε, εἰ γάρ· π. χ. Εἰθ' ὑμῖν
ἀμφοῖν νοῦς γένοιτο σωφρονεῖν. — Εἰ γάρ γενοίμην, τέκνουν, ἀντὶ
σοῦ νεκρός· ἐνίστε προτάσσεται τὸ εἴθε γάρ· π. χ. εἴθε γάρ θεοὶ
τοὺς δ' ὀλέσειαν.

β') Εἰς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέθαι· ἐν τῷ παρόντι ἢ ἐν τῷ
μέλλοντι μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ἰσως ἀν τις ἐπιτιμήσειε τοῖς εἰρημέ-
νοις. — Τί τις ἀν εἴποι περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων πατῶν ἀγωγῆς.

Σημ. Πολλάκις ἡ εὔκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν τίθεται 1) ἀντὶ τῆς
προστακτικῆς· π. χ. Νῦν δ' ἀν λέγοις ταῦτα (= λέγε). — Χωροῖς
ἀν εἴσω (= χώρει). 2) ἀντὶ τῆς ὀριστικῆς· π. χ. Οὐκ ἀν ἀπέλ-
θοιμ', ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν (= οὐκ ἀπελεύσομαι).

4. Ἡ προστακτική (§ 33).

Ἡ προστακτικὴ ἐκφράζει ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος καὶ τίθεται

α') Ἐπὶ προσταγῆς· π. χ. Φέρε μοι, παῖ, ὕδωρ.

- ε') Ἐπὶ προτροπῆς· π. χ. Θάρρει, φίλε·
 γ') Ἐπὶ συμβουλῆς· π. χ. Τίμα τοὺς γονεῖς·
 δ') Ἐπὶ παρακλήσεως· π. χ. Ἐπάκουσον ἡμῶν·
 ε') Ἐπὶ εὐχῆς ἢ κατάρας· π. χ. Τγλαινε, πάτερ. — Ἐρρ' ἐς
 κόρακας·
 ζ') Ἐπὶ ἀπαγορεύσεως μετὰ τοῦ μὴ συγκήθως κατ' ἐνεστῶτα·
 π. χ. Μὴ λέγε ψεῦδος. — Τὰ μὲν ποιει, τὰ δὲ μὴ ποιει.

B. Τὸ ἀπαρέμφατον (§ 56).

Τὸ ἀπαρέμφατον δὲν εἶνε κυρίως ἔγκλισις, ἀλλὰ ὥρματικὸν οὐ-
 σιαστικόν· διὸ λαμβάνεται καὶ ὡς ῥῆμα καὶ ὡς ὄνομα οὐσιαστικόν.

α'. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ῥῆμα (§ 57).

Ως ῥῆμα τὸ ἀπαρέμφατον δέχεται ὑποκείμενον, κατηγορούμε-
 νον, προσδιορισμοὺς καὶ ἀντικείμενον.

ι. Τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 58).

1. Ἐὰν ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου λαμβάνηται τὸ ὑπο-
 κείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τοῦτο ἔχαρτάται, λέγεται ταύτοπρο-
 σωπία, καὶ τότε τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου δὲν τίθεται,
 ἀλλ' ἐννοεῖται κατ' ὄνομαστικήν· π. χ. Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκά-
 στῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς.

Σημ. "Οταν εἶνε ἀνάγκη τὸ ὑποκείμενον νὰ ἐκφρασθῇ μετ' ἐμ-
 φάσεως, ως ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων, τότε ἐπὶ μὲν τοῦ α', καὶ δ'. προ-
 σώπου ἐπαναλαμβάνεται διὰ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας κατ' ὄνο-
 μαστικήν ἢ αἰτιατικήν, ἐπὶ δὲ τοῦ γ'. προσώπου διὰ τῆς αὐτός·
 π. χ. Εἰ οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν, ὑμεῖς δὲ ἀπο-
 δράσεσθαι, τὰ πράγματα οὐκ ὅρθως οἴεσθε. — Ἀναξίβιος διεπρά-
 ἔστο ὅστε αὐτὸς ἐκπλεῦσαι ἀρμοστής.

2. Ὅταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου εἶνε οὐχὶ τὸ τοῦ ῥή-
 ματος, ἀλλ' ἄλλῃ λέξις, τότε λέγεται ἑτεροπροσωπία. Καὶ ἂν μὲν
 ἡ λέξις αὕτη εἶνε ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφα-
 τον ἔχαρτάται, ὡσαύτως δὲν τίθεται τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμ-

φάτου ἀλλ' ἐννοεῖται· π. χ. Δέομαί σου παραμεῖναι· ἐὰν δὲ ἄλλη λέξις ὅλως διάφορος τοῦ ἀντικειμένου τοῦ ὥρματος χρησιμεύῃ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, τότε τίθεται ἐν τῇ προτάσει τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ κατ' αἰτιατικήν· π. χ. Ἀξιώ ὑμᾶς διδάσκειν ἀλλήλους.

Σημ. Τὸ ἡγοῦμαι, οἴομαι καὶ φημὶ μετὰ τοῦ δεῖν ἢ τοῦ χρῆναι ἀποτελοῦσι τρόπον τινὰ ἐν ὥρμα, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐκ τοῦ δεῖν ἢ χρῆναι ἔξαρτωμένου ἀπαρεμφάτου, ὃν εἶνε τὸ αὐτὸ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἡγοῦμαι, οἴομαι καὶ φημι, ἐννοεῖται κατ' ὄνομαστικήν· π. χ. Πεποίηκα τοῦτο ἐγώ· διὸ φημὶ δεῖν αὐτὸς στεφανοῦσθαι.—Ἀλκιβιάδης φέτο ὑβριστὴς εἶναι δεῖν.

2. Τὸ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 59).

Τὸ κατηγορούμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας κατ' ὄνομαστικήν· π. χ. Αἰτίαν ἔχω μισόδημος εἶναι· ἐπὶ δὲ ἑτεροπροσωπίας κατ' αἰτιατικήν· π. χ. Ἐγώ φημι τοὺς Ἀθηναίους σοφοὺς εἶναι ἀλλ' ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας, ἐὰν ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου χρησιμεύῃ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὥρματος, τὸ κατηγορούμενον τίθεται ἢ δύοιο πτώτως πρὸς ἐκεῖνο, ἢ κατ' αἰτιατικήν· π. χ. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐδέοντο Κύρου ὡς προθυμοτάτου πρὸς τὸν πόλεμον γενέσθαι.—Ἐδέοντό μου προστάτην γενέσθαι.—Παντὶ προσήκει ἄρχοντι φρονίμῳ εἶναι.—Συμφέρει αὐτοῖς φίλους εἶναι μᾶλλον ἢ πολεμίους.

3. Τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 60).

Τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθεται καθ' ἥν πτῶσιν ἥθελε τεθῆ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι τοῦ συστοίχου ὥρματος· π. χ. λέγομεν ἀποτυγχάνειν τοῦ σκοποῦ ὡς λέγομεν καὶ ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ.—Συμφωνεῖν σοι ὡς καὶ συμφωνῶ σοι κτλ.

4. Οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου (§ 61).

Καὶ οἱ προσδιορισμοὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται ὡς ἥθελον τεθῆ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐγκλίσεσι τοῦ συστοίχου ὥρματος· π. χ. Ζῆν σωφρόνως.—Καταβῆναι εἰς Πειραιᾶ. — Μένειν ἐν τῷ ναῷ κτλ.

Σημ. Ὄταν ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου εἴνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ τὸ ἀπαρέμφατον ἐξαρτάται, ὁ μετοχικὸς αὐτοῦ προσδιορισμὸς τίθεται, ώς καὶ τὸ κατηγορούμενον, δηλ. ἢ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀντικειμένου ἢ κατ' αἰτιατικήν π. χ. Παραγγέλλει τῷ Κλεάρχῳ λαβόντι τὸ στράτευμα ἡκειν. — Συνέβη τῷ Χαβρίᾳ ἐκπλεῖν μίαν ναῦν ἔχοντι. — Ἐξεστιν ὑμῖν λαβόντας ὅπλα ἐξελθεῖν. — Καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι ἡκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας.

6'. Τὸ ἀπαρέμφατον ὡς ὄνομα (§ 62).

1. Τὸ ἀπαρέμφατον ώς καὶ πᾶν ἄλλο ὄνομα τίθεται ώς ὑποκείμενον, κατηγορούμενον, προσδιορισμὸς καὶ ἀντικείμενον.

2. Ὡς ὑποκείμενον τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ μὲν τοῦ οὐδετέρου ἄρθρου τὸ εἰς πᾶν ῥῆμα, ἃνευ δὲ τούτου εἰς τὰ ἀπρόσωπα π. χ. Τὸ μὴ ἄλλοθι διατρίβειν ἀλλ' ἐν τούτοις εὐ ἔχει. — Τὸ ἄρχειν οὐδὲν ἀποκωλύει τοῦ φιλεῖσθαι. — Οὐχ οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν χρήματα, ώς ἀνιαρδὸν τὸ ἀποβάλλειν. — Οὐ δεῖ ἀνταδικεῖν. — Χρὴ τάληθῇ λέγειν.

3. Τὸ ἀπαρέμφατον ώς κατηγορούμενον τίθεται ἀνάρθρως π. χ. Τὸ Λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν. — Τὸ αισθάνεσθαι ἐπίστασθαι ἐστιν.

4. Ὡς προσδιορισμὸς τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον ἐνάρθρως ἢ ἀνάρθρως μετὰ προθέσεων ἢ ἃνευ αὐτῶν τ. χ. Ἀήθης τοῦ κατακούειν τινός. — Σωκράτης ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῷ εὐθύμως ζῆν. — Ο Δημοσθένης ἦν δεινὸς λέγειν. — Κῦρος πάντων τῶν ἡλίκων διαφέρων ἐφαίνετο εἰς τὸ ταχὺ μανθάνειν ἢ δέοι.

5. Ὡς ἀντικείμενον τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται ἐνάρθρως μὲν εἰς πᾶν ῥῆμα κατὰ γενικήν, δοτικὴν ἢ αἰτιατικήν π. χ. Ἀμελεῖς τοῦ διαλέγεσθαι. — Πιστεύω τῷ κοσμίως ζῆν. — Τὸ καλῶς ἀποθανεῖν ἵδιον τοῖς σπουδαίοις ἡ φύσις ἀπένειμεν ἀνάρθρως δὲ εἰς ὡρισμένας τάξεις ῥῆμάτων, τὰς ἐξῆς.

α') Εἰς τὰ λεκτικά π. χ. Λέγω, φημί, ἀγγέλλω, ὁμολογῶ ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, καὶ τὰ δοξαστικά π. χ. Νομίζω, δοκῶ, οἴο-

μαι, ἥγοῦμαι π. χ. Ὄπολαμβάνω ἀγαθόν σε γενέσθαι τὸ δὲ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ὄνομάζεται εἰδικόν, καὶ ίσοδυναμεῖ πρὸς εἰδικὴν πρότασιν, τ. ε. τὸν σύνδεσμον ὅτι ἡ ώς καὶ ρῆμα ἐγκλίσεως δριστικῆς ἢ εὔκτικῆς.

6') Εἰς τὰ σημαίνοντα θέλησιν ἢ ἐπιθυμιαν, ώς βούλομαι, θέλω, ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, ἀξιῶ, προτρέπω, τολμῶ κτλ. π. χ. Βούλομαι εἰπεῖν τάληθῆ, καὶ τὰ σημαίνοντα δύναμιν, ίκανότητα, ἔθος πρὸς τι, ώς δύναμαι, ἔχω, ἀναγκάζω, ἐθίζω κτλ. π. χ. Προτρέπω σε κολάζειν τοὺς ἀπειθεῖς· τὸ δὲ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον ὄνομάζεται τελικὸν καὶ ἐξηγεῖται ἐν τῇ καθωμιλημένῃ διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς.

Σημ. Καὶ ἀπολύτως καὶ ἀνεξαρτήτως τίθεται τὸ ἀπαρέμφατον α')

α') Εἰς φράσεις τινάς· π. χ. Ὄλιγου ἢ μικροῦ δεῖν (=σχεδόν).

‘Ως ἔπος εἰπεῖν (=ἴνα οὕτως εἴπω).—‘Ως εἰκάσαι (=ώς δύναται τις νὰ εἰκάσῃ).—‘Ως συνελάντι εἰπεῖν (=ἴνα συντόμως εἴπω).

6') Ἀντὶ προστακτικῆς· π. χ. Ὡς εἶν’ ἀγγέλλειν (=ἄγγελλε) Δακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε κείμεθα τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι.

γ') Ἀντὶ δριστικῆς ιστορικοῦ χρόνου μετὰ τοῦ ἀν ἢ εὔκτικῆς διυνητικῆς· π. χ. Λέγεται Κύρος ἄριστος ἀν γενέσθαι (=ὅτι Κύρος γένοιτ' ἀν ἢ Κύρος ἐγένετ' ἀν).

6. Η μετοχή (§ 63).

Η μετοχή εἶνε ἐπιθετικὸς τύπος τοῦ ρήματος, (ρήματικὸν ἐπίθετον)· ἐπομένως εἶνε καὶ ρῆμα καὶ ἐπίθετον.

α'. Η μετοχὴ ως ρῆμα (§ 64).

‘Ως ρῆμα ἡ μετοχὴ δέχεται ύποκείμενον, κατηγορούμενον, προσδιορισμοὺς καὶ ἀντικείμενον. Καὶ τὸ μὲν ύποκείμενον καὶ κατηγορούμενον τίθενται καθ’ ἦν πτῶσιν γένος καὶ ἀριθμὸν κεῖται καὶ αὐτῇ π. χ. Ἐκεῖνοι δὲ τρόπαιον στήσαντες ἀπῆλθον.—Γενομένης ισχυρᾶς τῆς ναυμαχίας ἔφυγον· οἱ δὲ προσδιορισμοὶ καὶ τὸ ἀντικείμενον τίθενται ως ἥθελον τεθῆ καὶ ἐν τῇ δριστικῇ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐγκλίσεσι τοῦ συστοίχου όήματος.

Σημ. Ὡς ῥῆμα τιθεμένη ἡ μετοχὴ λαμβάνει ἐνίστε τὸν δυνητικὸν σύνδεσμον ἀν καὶ ισοδυναμεῖ μὲ δριστικὴν ἢ μὲ εὔκτικὴν μετὰ τοῦ ἀν· π. χ. Σωκράτης ῥᾳδίως ἀν ἀφεθεῖς . . . εἶλετο (= καίτοι ἀν ἀφείθη).

6'. Ἡ μετοχὴ ως ὄνομα (§ 65).

‘Ως ὄνομα ἡ μετοχὴ τίθεται κατὰ τρεῖς τρόπους, ἐπιθετικῶς, κατηγορηματικῶς καὶ παραθετικῶς, καὶ λέγεται ἐπιθετική, κατηγορηματικὴ καὶ παραθετικὴ μετοχὴ.

1. Ἡ μετοχὴ ἐπιθετικῶς (§ 66).

1. Ἡ ἐπιθετικὴ μετοχὴ τίθεται συνήθως ἐνάρθρως ως ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ τινος· π. χ. Ἡ λάμπουσα ἀκτὶς (= ἡ τις λάμπει, ἡ λαμπρά). — Ο θερμαίνων ἥλιος (= ὅστις θερμαίνει, ὁ θερμός). — Ανὴρ πεπαιδευμένος (= ὁς πεπαίδευται).

2. “Οπως δὲ τὰ ἐπίθετα κατ’ ἔλλειψιν τῶν οὐσιαστικῶν λαμβάνονται ως οὐσιαστικά, οὕτω καὶ αἱ ἐπιθετικαὶ μετοχαί· π. χ. Ο λέγων (= ὁ ρήτωρ). — Ο ἐρῶν (= ὁ ἐραστής). Συνήθως δὲ τὸ οὐδέτερον μετοχῶν τινῶν λαμβάνεται ως ἀφρημένον οὐσιαστικόν· π. χ. Τὸ ποθοῦν (= ὁ πόθος). — Τὸ βουλόμενον (= ἡ βούλησις). — Τὸ δεδιὸς (= ὁ φόβος).

2. Ἡ μετοχὴ κατηγορηματικῶς (§ 67).

Ἡ μετοχὴ τίθεται, ως καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον, ως κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου ἢ τοῦ ἀντικειμένου, συμφωνοῦσα πρὸς αὐτὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, εἰς τὰ ἔξῆς ῥήματα.

1. Εἰμί, τυγχάνω, ὑπάρχω, γίγνομαι, ἀπερ μετὰ τῆς μετοχῆς ἀποτελοῦσι περίφρασιν· π. χ. Εἰμὶ τυράννῳ ἐοικὼς (= ἔοικα). — Νῦν εὔτυχοῦσα τυγχάνεις (= εὔτυχεῖς). — Τπάρχει εὖ ποιῶν ἡμᾶς.

2. Οἶχομαι, δταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ μετ’ ἐμφάσεως ἢ ἐκ τινος τόπου ἀπομάκρυνσις· π. χ. Ὡχετο ἀπιών.

3. Διαγίγνομαι, διατελῶ, διάγω, λανθάνω καὶ φθάνω, ἄτινα ισοδυναμοῦσιν ἐπιρρήμασι, ἢ δὲ μετοχὴ ἐκφράζει τὴν κυρίαν ἐν-

νοιαν· π. χ. Διαγωνιζόμενοι οἱ ἔφηβοι διεγίγνουντο (= ἀδιαλείπτως διηγωνίζοντο). — Διατελεῖς παιζων (= πάντοτε, συνεχῶς, παιζεις). — Πολεμούσα διάγει (= πάντοτε πολεμεῖ). — Νυκτὸς ἔλαθεν ἀποδράς (= λάθρα, χωρὶς νὰ τὸν ἐννοήσωσιν ἀπέδρα τὴν γύκτα). — Οὐκ ἀν φθάνοις λέγων (= λέγε ταχέως).

4. Τὰ ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά· π. χ. Ἀρχόμεθα ἀθροίζοντες. — Οὐ ποτε λήγει κινούμενον. — Ἐπαύσατο φοιτῶν.

5. Τὰ καρτερίας, ἀνοχῆς καὶ ψυχικοῦ πάθους, οἷα τὰ καρτερῶ, κάμνω, ἀπαγορεύω (ἀποκάμνω), ἀνέχομαι, περιορῶ, ἥδομαι, αἰσχύνομαι κτλ. π. χ. Καρτερεῖ ἀναλίσκων τὸ ἀργύριον. — Μὴ κάμης με εὐεργετῶν. — Ἀπείρηκα ἥδη βαδίζων. — Ἡνέσχεσθε ἡμᾶς ἀδικουμένους. — Οὐ περιόψομαι σε λοιδορούμενον. — Ἦδομαι τὸ φῶς ὄρῳν. — Οὐκ αἰσχύνομαι μανθάνων ταῦτα.

Σημ. Ἡ μετοχὴ ἐπὶ τῶν ὁμιάτων ψυχικοῦ πάθους δηλοῖ κυρίως τὸ αἰτιον· π. χ. Αἰσχύνομαι κλέπτων (= ἐπὶ τῇ κλοπῇ).

6. Τὰ αἰσθήσεως καὶ γνώσεως σημαντικά· π. χ. Ὁρῷ Λακεδαιμονίους ἥκοντας. — Οὐκ ἀκούει Θεμιστοκλέα ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα; — Κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους δύτας. — Οὐδένα οὐδα μισοῦντα τοὺς ἐπαινοῦντας.

7. Τὰ δεῖξεως καὶ δηλώσεως· π. χ. Δειχθήσεται πεποιηκὼς τοῦτο. — Ἀποφαίνουσι τοὺς φεύγοντας πονηροὺς δύτας. — Τὸ γράμμα δηλοῖ τὴν διαθήκην ψευδῆ οὖσαν. — Παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωράται.

8. Τὰ κινήσεως σημαντικά· π. χ. Ο Μαρδόνιος πέμπει εἰς Σαλαμῖνα Μουρυχίδην φέροντα τοὺς αὐτοῦ λόγους.

Σημ. 1. Ἡ μετοχὴ τοῦ μέλλοντος ἐπὶ τῶν κινήσεως σημαντικῶν δηλοῖ σκοπὸν καὶ λέγεται τελική· π. χ. Τοῦτο ἔρχομαι λέξων· ἀλλὰ καὶ μετ' ἄλλων ὁμιάτων τίθεται ἡ μετοχὴ τοῦ μέλλοντος συνήθως μετὰ τοῦ ὡς καὶ δηλοῖ σκοπόν· π. χ. Συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενών.

Σημ. 2. Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω ὁμιάτων εὕρηνται καὶ μὲ τὸ ὅτι ἡ ὡς καὶ ὄριστικὴν ἡ εὐκτικὴν συνταξσόμενα, ἀλλὰ δὲ μεταβολῆ τῆς σημασίας των καὶ μὲ ἀπαρέμφτον· π. χ. Γινώσκω ὅτι ἥδη'

ἐστιν ἡ σώζουσα. — Ἔγνων διώκειν τοὺς προσκείμένους (= ἀπεφάσισα νά . . . .).

3. Ἡ μετοχή παραθετικῶς (§ 68).

1. Παραθετικὴ λέγεται ἡ μετοχή, ὅταν διορίζῃ ρῆμά τι, συμφωνοῦσα κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν πρὸς τινα ὄρον αὐτοῦ ὡς προσδιορισμὸς κατὰ παράθεσιν, καὶ ισοδυναμεῖ μὲ δλόκληρον πρότασιν χρονικήν, αἰτιολογικήν, ὑποθετικήν, ἀναφορικήν, τροπικήν, τελικήν (βλέπε § 67, 8 καὶ σημ. 1), καὶ ἐναντιωματικήν, καὶ ἐπομένως εἰνε χρονική, αἰτιολογική, ὑποθετική, ἀναφορική, τροπική, τελικὴ καὶ ἐναντιωματική· π. χ. ἂ παῖδες ὅντες ἔμαθον. — Ἀδικήσαντες κολάζεσθε. — Ταῦτ' ἔχων ἀπαντ' ἔχω (= εἰ ταῦτα ἔχω). — Δοῦλος ὃν ἔφασκες εἶναι δεσπότης (= σύ, δς . . .). — Ληξίζόμενοι ζώσιν. — Ἡκε δουλωσόμενος τὴν Ἑλλάδα. — Πολλοὶ μὲν ὅντες εὐγενεῖς είσι κακοὶ (= καίτοι ἡ εἰ καὶ εἰσι).

2. Εἰς πολλὰς τῶν εἰρημένων μετοχῶν ἐνίστε προστίθεται πρὸς ἀκριβέστερον διορισμὸν τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τὴν πρότασιν, ἐξ ἣς ἔξαρτῶνται, μόνια τινα· καὶ δὴ εἰς μὲν τὴν χρονικὴν τὸ ἄμα, εὐθύς, μεταξύ· π. χ. Ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη. — Οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς νέοι ὅντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται. — Τῷ νοσοῦντι μεταξὺ ἀσθενοῦντι οὐδὲν συμβουλεύειν εἰς δὲ τὴν αἰτιολογικὴν τὸ ἄτε (σπανίως οἶτα δή), ὅταν σημαίνηται αἰτία πραγματική, καὶ τὸ ὡς, ὅταν σημαίνηται αἰτία κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κυρίου ὑποκειμένου· π. χ. Ὁ Κύρος ἄτε παῖς ὃν ἥδετο τῇ στολῇ. — Οἱ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν· εἰς τὴν τελικὴν τὸ ὡς πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες· εἰς τὴν ἐναντιωματικὴν τὸ καὶ, καίπερ· π. χ. Αἱ συμφοραὶ καὶ βραχὺν ὅντα μακρὸν δοκεῖν εἶναι ποιοῦσι τὸν βίον. — Συμβουλεύω σοι καίπερ νεώτερος ὃν.

3. Ἐὰν ἡ παραθετικὴ μετοχὴ ἔχῃ ὡς ὑποκείμενόν της τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον ἢ ἄλλον τινὰ ὄρον τῆς προτάσεως, ἐξ ἣς ἔξαρτᾶται, συμφωνεῖ ὡς ἐλέχθη πρὸς αὐτὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν καὶ λέγεται σχετική· ἐὰν ὅμως ὑποκείμενον αὐτῆς εἴνε

λέξις μὴ ὑπάρχουσα ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει, λέγεται ἀπόλυτος καὶ τίθεται

α') Κατὰ γενικήν, ἀπόλυτον γενικὴν ὄνομαζομένην, ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ρῆμάτων· π. χ. Ἀναχωρησάντων τῶν Πελοπονησίων οἱ Σπαρτιᾶται ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον. — Τούτων πραχθέντων ἀπήει ὁ Κῦρος.

β') Κατ' αἰτιατικὴν πτῶσιν, αἰτιατικὴν ἀπόλυτον ὄνομαζομένην, 1) ἐπὶ τῶν ἀπροσώπων ρῆμάτων· π. χ. Πολλὰ πλεονεκτῆσαι ὑμῖν ἔξδν οὐκ ἡθελήσατε. — Οὐχ οὗτοι ἴκανοι εἰσιν ἀγωνισταί, οἵτινες ἀγρυπνήσαι δέονται ἡττῶνται τούτους. 2) ἐπὶ τῶν προσωπικῶν, ἀλλὰ μετὰ τῶν μορίων ὡς καὶ ὥσπερ· π. χ. Τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες εἴργουσιν ἀπὸ τῶν πουηρῶν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν δομιλίαν ἀσκησιν οὖσαν ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πουηρῶν κατάλυσιν. — Πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γυγνομένους φίλους, ἔξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γυγνομένους (οὕτως, ὡς εἰ).

7. Τὰ εἰς τὸς καὶ τέος ἐπίθετα (§ 69).

1. Τὰ εἰς τὸς καὶ τέος, ρήματικὰ ἐπίθετα λεγόμενα, εἶνε ἐπιθετικοὶ τύποι τοῦ ρήματος καὶ συντάσσονται καὶ ως ἐπίθετα καὶ ως ρήματα. Σημαίνουσι δὲ τὰ μὲν εἰς τὸς α') τὸν παθόντα ἢ ὅ, τι ἡ παθητικὴ μετοχὴ τοῦ παρακειμένου· π. χ. πλεκτός, κλειστός = πεπλεγμένος, κεκλεισμένος β') τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον· π. χ. ἀλωτός, τρωτός = ἀλώσιμος, τρώσιμος· τὰ δὲ εἰς τέος τὸν ὀφείλοντα νὰ πάθῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον· π. χ. Τιμητός (ἐστιν) ὁ ἀνήρ = πρέπει νὰ τιμηθῇ ὁ ἀνήρ. Ἐπομένως ἔχουσι παθητικὴν σημασίαν.

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς τοῖς ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὴν σημασίαν, μάλιστα τὰ μετὰ τοῦ στερητικοῦ α σύνθετα· π. χ. ἄπρακτος.

2. Τὰ εἰς τὸς συντάσσονται προσωπικὲς, τιθέμενα ως καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα ως ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ καὶ κατηγορούμενα οὐσιαστικῶν, πρὸς ἡ συμφωνοῦσι κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν· π. χ. Πολίτης ποιητός. — Ῥητὴ ἡμέρα. — Ἔργον ψεκτόν· τινὰ δύμως ἔξ ἐκείνων, ἀτινα σχηματίζονται ἔξ ἀμεταβάτων ρῆμάτων,

συντάσσονται καὶ ἀπροσώπως, τιθέμενα κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ τοῦ ἐστὶ καὶ ισοδύναμοισι μὲ τὸ δυνατὸν ἡ ἄξιόν (ἐστι) καὶ ἀπαρ. π..χ. Οὐ βιωτόν μοι ἐστιν — οὐκ ἄξιόν ἐστί μοι βιῶναι.

3. Τὰ εἰς τέος συντάσσονται α') προσωπικῶς, τιθέμενα ως καὶ πᾶν ἄλλο ἐπίθετον ως κατηγορούμενα ἢ ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ οὐσιαστικῶν, πρὸς ἢ συμφωνοῦσι κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, καὶ ἀναλύονται εἰς τὸ ἀπρόσωπον δεῖ καὶ σύστοιχον παθητικὸν ἀπαρέμφατον. π. χ. Διτέος ὁ νόμος — δεῖ λυθῆναι τὸν νόμον 6') ἀπροσώπως τιθέμενα κατ' οὐδέτερον γένος μετὰ ἡ ὄντει τοῦ ἐστί, ἀναλυόμενα εἰς τὸ ἀπρόσωπον δεῖ καὶ ἀπαρέμφατον ἐνεργητικὸν σύστοιχον. π. χ. Ἀσκητέον τὴν ἀρετὴν (= δεῖ ἀσκεῖν τὴν ἀρετήν.

4. Ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως τῶν εἰς τέον τὸ μὲν πρόσωπον, ὅπερ ὄφείλει νὰ πρᾶξῃ τὴν πρᾶξιν, τίθεται ἢ κατὰ δοτικὴν ἔνεκα τοῦ ἐμπειρεχομένου ἀπροσώπου, προσωπικὴν δοτικὴν καλουμένην, ἢ κατ' αἰτιατικὴν λόγῳ ἐτεροπροσωπίας τοῦ ἐμπειρεχομένου ἀπαρεμφάτου πρὸς τὸ ἀπρόσωπον. π. χ. Δεκτέον μοι ταῦτα. — Οὐ δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς κακῶς φρονοῦσι· τὸ δὲ πρόσωπον ἢ ζῷον ἢ πρᾶγμα, εἰς δὲ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια, τίθεται καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ σύστοιχον ῥῆμα. π. χ. Ἀντιληπτέον μοι τῶν πραγμάτων. — Χρηστέον σοι τοῖς βιβλίοις.

B'. Περὶ ἄρθρου.

α'. Σημασία τοῦ ἄρθρου (§ 70).

1. Τὸ ἄρθρον ἀρχαιότατα ἦτο δεικτικὴ ἀντωνυμία, ἐξ ἣς προέκυψεν ἡ ἀναφορική. Ἐπομένως τὸ ἄρθρον ἐλαμβάνετο ἀντὶ δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας. π. χ. Τοῦ αἵματος ἐμπίνει (=τούτου). — Ἡ πειλήση μῦθον, ὁ δὴ τετελεσμένος ἐστὶν (=ὅς).

2. Τὴν δεικτικὴν σημασίαν ἐτήρησε τὸ ἄρθρον ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν Ἀττικῶν

α') Ἐν τῷ ὁ μὲν — ὁ δέ (= οὗτος μὲν — ἐκεῖνος δέ, ἢ ἐκεῖνος μὲν — οὗτος δέ, ἢ ἄλλος μὲν, ἄλλος δέ) καθ' ὅλας τὰς πτῶσεις χάριν ἀντιθέσεως. π. χ. ὁ μὲν γάρ θνητός, ἢ δὲ ἀθάνατος (= οὗτος μὲν θνητός, ἐκείνη δὲ ἀθάνατος). — Οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον, οἱ δὲ

ἐσφενδόνων (== οὗτοι μέν . . . ἐκεῖνοι δέ . . .). — Τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται (== ἄλλαι μέν . . . ἄλλαι δέ . . .).

Σημ. Τὸ τὸ μὲν—τὸ δὲ ἢ τὰ μὲν—τὰ δὲ λαμβάνεται πολλάκις ἐπιρρηματικῶς καὶ ἐξηγεῖται διὰ τοῦ: ἀφ' ἑνὸς μὲν — ἀφ' ἑτέρου δέ, ἢ πρῶτον μέν, δεύτερον δέ.

β') Ἐν τῷ ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ, (== οὗτος δέ, αὕτη δέ, τοῦτο δέ) καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, ἀνευ προηγουμένου μέν π. χ. πείθουσι τὸν Σάδοκον τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν· δὲ πεισθεὶς αὐτοὺς ξυλλαμβάνει (== οὗτος δέ . . .).

γ,) Ἐν τῷ καὶ τὸν, ὡς ὑποκειμένῳ ἀπαρεμφάτου (ώς ὄνομαστικὴ χρησιμεύει καὶ δεῖ) π. χ. Ἐκ τούτου ἡγεῖσθαι ἐκέλευε τοὺς Τρκανίους· καὶ οἱ ἥρωτων· τί δέ; Οὐ γὰρ ἀναμένεις τοὺς ὄμήρους ἔως ἀν ἀγάγωμεν; Καὶ τὸν (καὶ τοῦτον) ἀποκρίνασθαι λέγεται.

δ') Ἐν τῷ τὸν καὶ τόν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τά, ὅταν ὁ λέγων δὲν θέλῃ ἢ δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπα ἢ πράγματα, ώς καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ π. χ. Ἐξέρχομαι καὶ ἀφικνοῦμαι ώς τὸν καὶ τὸν (== τὸν δεῖνα καὶ τὸν δεῖνα).

ε') Ἐν τῷ πρὸ τοῦ (πρὸ τούτου τοῦ χρόνου) ώς καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ.

6'. Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν (§ 21).

1. Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν τιθέμενον δηλοῖ α') ἀτομονώρισμένον καὶ γνωστὸν καὶ λέγεται ἀτομικὸν ἄρθρον π. χ. Ὁ ἄνθρωπος τέθηκεν (ὁ γνωστὸς δηλ.). β') τὸ ὅλον γένος καὶ λέγεται γενικὸν ἄρθρον π. χ. Πότερον καὶ δὲ ἄνθρωπος ἐν τῷ ζῷῳ εἶστιν ἢ οὐ; (== τὸ ἀνθρώπινον γένος).

2. Τὰ κύρια ὄντα, οἰκοθεν ὠρισμένα, δὲν δέχονται ἄρθρον, ἐκτὸς ἐάν πρόκηται νὰ δηλωθῇ πρόσωπόν τι: ώς γνωστὸν ἢ ώς πρότερον μνημονευθέν π. χ. Ἡν δὲ ἐν τῇ στρατιᾷ καὶ Ξενοφῶν. — Ἐαυτὸν δὲ ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὁ Θεμιστοκλῆς· ἐτέθη εἰς τὸ Θεμιστοκλῆς ἄρθρον, διότι ἀγωτέρω προηγήθη γνώμη τοῦ Θεμιστοκλέους.

Σημ. 1. Τὰ κύρια ὄνόματα τῶν χωρῶν λαμβάνουσι συνήθως τὸ ἄρθρον· π. χ. Ἡμεῖς γε οἱ Κρῆτες τὴν Ἑλλάδα φαμὲν σῶσαι.

Σημ. 2. Τὸ ὄνομα βασιλεὺς λεγόμενον περὶ τῶν βασιλέων τῆς Περσίας δὲν λαμβάνει ἄρθρον· π. χ. Εἰ Τιμόθεος ἀφίκοιτο οἴκαδε παρὰ βασιλέως· ὅταν ὅμως προτάσσηται τοῦ βασιλέως τὸ ἐπίθετον μέγας, τίθεται τὸ ἄρθρον συνήθως· π. χ. Οὐδὲ τὸν μέγαν βασιλέα.

Σημ. 3. Τὰ ὄνόματα τῆς συγγενείας πατήρ, μήτηρ, γονεῖς, ἀνὴρ κτλ. καὶ τὰ οὐρανός, γῆ, σελήνη, θάλασσα, πατρὶς δὲν λαμβάνουσιν ἄρθρον· π. χ. Εἴδε πατέρα τε καὶ μητέρα καὶ ἀδελφοὺς καὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα αἰχμαλώτους γεγενημένους. — Εἶναι τιμᾶς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρός. — Οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης.

Σημ. 4. Ἐπίστης δὲν λαμβάνουσιν ἐνίστε ἄρθρον ἀφηρημέναι ενοιαι· π. χ. Ἀρχὴ μὲν φιλίας ἔπαινος, ἔχθρας δὲ ψόγος.

γ'. Τὸ ἄρθρον μετὰ τῶν ἐπιθέτων (§ 72).

1. Τὸ κατηγορούμενον δὲν δέχεται ἄρθρον· π. χ. Πολλοῖς ὁ χρόνος γίγνεται διδάσκαλος.—Ο ἀνὴρ ἐστιν ἔτοιμος. “Ωστε ἐὰν ἐπίθετόν τι καῆται ἄναρθρον πρὸ ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ ἢ μετὰ ἔναρθρου οὐσιαστικόν, εἰνε κατηγορούμενον· π. χ. Μεγάλη ἐστὶν ἡ νῆσος, ἢ ἡ νῆσός ἐστι μεγάλη.”—Ἐχω δξὺν τὸν πέλεκυν, ἢ ἔχω τὸν πέλεκυν δξύν.

2. Τὸ ἐπίθετον, ὅπερ χρησιμεύει ως προσδιορισμὸς ἐνάρθρου οὐσιαστικοῦ, ἢ τίθεται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἢ κατόπιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἔναρθρου καὶ αὐτό· π. χ. Ο χρηστὸς ἀνὴρ τέθυηκε, ἢ ὁ ἀνὴρ ὁ χρηστὸς τέθυηκε.

δ'. Επιθετοποιὸς καὶ οὐσιαστικοποιὸς δύναμες τοῦ ἄρθρου (§ 73).

1. Τὸ ἄρθρον προτασσόμενον τοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ πλαγίας τινὸς πτώσεως ἀπροθέτου ἢ ἐμπροθέτου καὶ ἐπιρρήματος μεταβάλλει ταῦτα εἰς ἐπίθετα· π. χ. Ο τοῦ βασιλέως θρόνος (= ὁ βασίλειος). — Ἡ κατὰ νόμον τιμωρία (= ἡ νόμιμος). — Οι πάλαι ἄνθρωποι (= οἱ παλαιοί).

2. Ηλαν μέρος λόγου καὶ πλαγία καὶ ἐμπρόθετος πτῶσις καὶ δλό-
κληρος πρότασις διὰ τοῦ ἀρθρου λαμβάνει δύγαμιν οὐσιαστικοῦ·
π. χ. Τὸ ἔννοεῖν τε καὶ προορᾶν ἄγαμαί σου. — Οἱ λέγοντες
(= ὥρητορες). — Οἱ ἐν τῇ πόλει (= οἱ πολῖται). — Ἐν ἔτι λείπε-
ται, τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς, ὡς χρὴ ὑμᾶς ἀφεῖναι.

Γ'. Περὶ ἀντωνυμιῶν (§ 74).

Αἱ ἀντωνυμίαι τιθέμεναι ἐν τῇ προτάσει ἀντὶ ὀνομάτων χρησι-
μεύουσιν ὡς ὑποκείμενα, κατηγορούμενα, προσδιορισμοὶ καὶ ἀντι-
κείμενα.

α'. Προσωπικὰ ἀντωνυμέα (§ 75).

1. Αἱ ὀνομαστικὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν χρησιμεύουσαι
ὡς ὑποκείμενα τίθενται ἐν τῇ προτάσει, δταν πρόκηται νὰ δηλωθῇ
ἔμφασις ἢ ἀντίθεσις, ἀλλως παραλείπονται π. χ. Ἐγὼ ταῦτα
ποιήσω. — Καὶ σὺ ταῦτα ἔπραξας. — Σὺ μὲν φιλοσοφεῖς, ἐγὼ δὲ
τοὺς φιλοσοφοῦντας ἐπανορθῶ. — Αληθῆ λέγεις.

Σημ. Τὴν ἐκλιποῦσαν ἀντωνυμίαν τοῦ τρίτου προσώπου ἐπὶ ἐμ-
φάσεως ἀναπληροῖ ἡ αὐτὸς ἐν τε τῷ ἐνικῷ καὶ τῷ πληθυντικῷ
ἀριθμῷ π. χ. Πείσεις γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους. — Εφασαν τοὺς μὲν
ἡμαρτηκέναι, αὐτοὶ δὲ σώζειν τοὺς νόμους.

2. Ἐν ταῖς πλαγίαις πτῶσεσιν ἐπὶ ἐμφάσεως τοῦ μὲν α' προσ-
ώπου τίθενται αἱ πλήρεις ἐμοῦ, ἐμοί, ἐμέ, τοῦ δὲ β' αἱ ὀρθοτο-
νούμεναι σοῦ, σοί, σέ· δταν δὲ πρόκηται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον
ἄνευ ἐμφάσεως, τίθενται αἱ ἐγχλινόμεναι μου, μοι, με, σου, σοι,
σέ· π. χ. Ἐμὲ ὁ πατὴρ ἐπήνεσε. — Νόμιζέ με ἄγαθὸν εἶναι. —
Ἐμοῦ μὲν κατεγέλασε, σὲ δὲ ἐπήνεσε. — Ξυνετά μοι δοκεῖς λέ-
γειν. — Οὐ δύναμαι ἀσπάσασθαι σε.

β'. Ἡ ὁριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμέα αὐτὸς (§ 76).

1. Μετὰ οὐσιαστικοῦ, ἢ προσωπικῆς ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἢ
καθ' ἔαυτὴν τιθεμένη ἡ αὐτὸς διαστέλλει μετ' ἐμφάσεως τὸ πρόσω-
πον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς δὲ ἀναφέρεται, παντὸς ἀλλοῦ π. χ. Ὁ βασι-

λεὺς αὐτὸς (= δ ἕδιος δ βασιλεὺς δηλ. καὶ οὐχὶ τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων του). — Αὐτὸς τὸ δίκαιον. — Σὺ αὐτὸς παρεγένου τῇ συνουσίᾳ. — Αὐτὸς ἔφα. — Τὴν χώραν αὐτοὶ καίουσι.

2. Αἱ πλάγιαι πτώσεις τῆς αὐτὸς τίθενται πρὸς ἀποφυγὴν ἐπαναλήψεως προειρημένου προσώπου ἢ πράγματος ἀντὶ προσωπικῆς π. χ. Τισσαφέρηνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς αὐτῷ ἐπιβουλεύοι. — Ἐφασαν αὐτοὶ σώζειν τοὺς νόμους.

3. Μετὰ τοῦ ἄρθρου ἡ αὐτὸς σημαίνει ταῦτοτητα (= δ ἕδιος), καὶ συντάσσεται δοτικῇ π. χ. Τὴν Ἀττικὴν ἀνθρωποι κατόκουν οἱ αὐτοὶ. — Ο αὐτὸς τῷ λιθῷ.

Σημ. Ἐκ τῆς ὁριστικῆς σημασίας ἡ αὐτὸς λαμβάνει καὶ τὴν τοῦ μόνος π. χ. Αὐτοὶ ἐσμὲν (= μόνοι), κούπως ξένοι πάρεισιν.

γ'. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι (§ 77).

1. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐν τῇ προτάσει, ὅταν ἀναφέρωνται εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἐν ἔλλας λέξεσιν ἐπὶ ἀμέσου αὐτοπαθείας, π. χ. Ἐπεισα ἐμαυτόν. — Σῶσον σεαυτήν. — Ἐπαινοῦσιν ἔαυτούς· ἔλλως τίθενται αἱ προσωπικαὶ π. χ. Πείθω σέ. — Δέδοικας ἐμὲ κτλ.

2. Ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις προτάσεσι τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας δύναται νὰ τίθηται ἀντὶ τῆς προσωπικῆς, ἀναφερόμενον οὐχὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, εἰς τὸ ὄποιον ἀνήκει, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς κυρίας προτάσεως (ἐπὶ ἐμμέσου αὐτοπαθείας). π. χ. Οἱ πολῖται οἰονται χρῆναι τοὺς ἀρχοντας ἔαυτοῖς (τοῖς πολίταις) πλεῖστα ἀγαθὰ πορίζειν.

Σημ. 1. Ἐνίστε ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀριθμῷ ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία κεῖται ἀντὶ ἀλληλοπαθοῦς· π. χ. Παιζομεν ἔαυτοὺς (= ἀλλήλους).

Σημ. 2. Ἐνίστε τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας λαμβάνεται ἀντὶ τοῦ α' ἢ τοῦ β' ἐν τε τῷ πληθυντικῷ καὶ ἐν τῷ ἐνικῷ· π. χ. Εἰ μὴ προεξανέστημεν, οὐδὲ ἀναλαβεῖν ἔαυτοὺς ἀν ἡδυνήθημεν. — Ἀποφαίνετε σκαιοτέρους ἔαυτούς. — Αὐτὸς αὐτὸν ἀπώλυτον. — Δαιμῶν ἔαυτῷ πλουσίαν γῆμας ἔσει.

δ'. Αέ κτητικαὶ ἀντωνυμέας (§ 78).

Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι σημαίνονται κτῆσιν, καὶ τίθενται, ὅταν πρόκηπται νὰ ἐκφρασθῇ ἡ σχέσις τῆς κτήσεως μετ' ἐμφάσεως, ἄλλως τίθενται αἱ γενικαὶ τῶν προσωπικῶν π. χ. Ὁ ἐμὸς πατὴρ φιλεῖ σε. — Ἡ μήτηρ σου τέθυηκε ἂν δὲ ὁ κτήτωρ εἴνε τὸ αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος, ἀντὶ τῶν κτητικῶν δύναται νὰ τεθῇ ἡ γενικὴ τῶν αὐτοπαθῶν π. χ. Φροντίζω τῶν ἐμαυτοῦ κινδύνων (=τῶν ἐμῶν). — Τὴν ἐμὴν τύχην ἔξετάξω πρὸς τὴν σαυτοῦ (=σὴν) σκόπει καὶ εὐρήσεις τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς (=σαυτοῦ).

Σημ. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι ισοδυναμοῦσι μὲ τὰς γενικὰς τῶν προσωπικῶν, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις τίθενται ἡ γενικὴ αὐτῶν μετὰ τῆς ἡμέτερος, ὑμέτερος, σφέτερος π. χ. Τὰ ἡμέτερα αὐτῶν βιβλία ἐκάη, ἀντὶ τὰ ἡμῶν αὐτῶν βιβλία.

ε'. Αλληλοπαθῆς ἀντωνυμέα (§ 79).

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἀλλήλων δηλοῖ τὴν ἀμοβαίαν σχέσιγ ἐνὸς πρὸς ἄλλον π. χ. Οἱ πονηροὶ διέφθειραν ἀλλήλους.

Ϛ'. Αέ δεικτικαὶ ἀντωνυμέας (§ 80).

1. Τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ μὲν οὗτος δηλοῖ τι, περὶ τοῦ ὅποίου ἐγένετο πρότερον λόγος, ἡ δὲ ὅδε δεικνύει τι αἰσθητᾶς ἢ νοερᾶς παρόν, ἡ δὲ ἐκεῖνος δεικνύει τοπικῶς ἢ χρονικῶς μακρὰν κείμενον π. χ. Οὗτος δ' ἐμοὶ φίλος μέγιστος. — Ἡν δ' ὅδε ὁ πλοῦς καλός. — Κατέλυσαν τὴν δημοκρατίαν ἐκείνην.

2. Ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος συνήθως ἀναφέρονται εἰς τὰ ἡγούμενα, ἡ δὲ ὅδε εἰς τὰ ἐπόμενα π. χ. Ταῦτα μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δ' ἀπάγγελλε τάδε.

3. "Οταν ἡ οὗτος καὶ ἐκεῖνος ἀναφέρωνται εἰς δύο προηγούμενα, συνήθως ἡ μὲν οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὸ πλησιέστερον, ἡ δὲ ἐκεῖνος εἰς τὸ ἀπωτέρῳ π. χ. Πρῶτον μὲν εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεούς, μὴ μόνον θύων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένων ἐκεῖνο μὲν γὰρ (τὸ θύειν) τῆς τῶν χρημάτων εὐπορίας-σημείου, τοῦτο δὲ (τὸ ἐμμένειν) τῆς τῶν τρόπων καλοκαγαθίας τεκμήριον.

ζ'. Άναφοραι καὶ ἀντωνυμίαι (§ 81).

1. Τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ μὲν ὁς ἀναφέρεται εἰς ώρι-
σμένον πρόσωπον ἡ πρᾶγμα, ἡ δὲ ὅστις εἰς ἀόριστόν τι καὶ γενι-
κόν π. χ. Ζεύς, ὁς ἐφορᾷ πάντα.—'Ανελεύθερος πᾶς, ὅστις εἰς
δόξαν βλέπει.

Σημ. 1. Ἡ δος καὶ ὅστις ὅταν προτάσσηται τὸ οὔτω, ισοδυνα-
μοῦσι τῷ ὥστε π. χ. Οὐ γάρ οὔτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδεὶς,
δος ὑπολαμβάνει.

Σημ. 2. Ἡ δος μετὰ τοῦ ἀν ἔχειν αὐτοῦ λαμβάνεται ἐνίστε ἀντὶ¹
τῆς ὅστις π. χ. Φιλεῖ τὸ πλῆθος ἐν τούτοις τοῖς ἐπιτηδεύμασι τὸν
βίον διάγειν, ἐν οἷς ἀν ὄρωσι...—²Α μὴ οἶδα οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι.

Σημ. 3. Ἡ δος καὶ ὅστις ἐνίστε ισοδυναμοῦσι τῇ οἷος π. χ.
Οταν τοιαῦτα λέγης, ἄ (= οἶα) οὐδεὶς ἀν φήσειεν ἀνθρώπων.

2. Ἐκ τῶν συσχετικῶν ἀναφορικῶν ἡ μὲν οἷος ἀναφέρεται εἰς
τὴν τοιοῦτος, ἡ δὲ ὅσος εἰς τὴν τοσοῦτος, ἡ δὲ ἡλίκος εἰς τὴν
τηλικοῦτος.

Σημ. 1. Ἡ οἷος συντασσομένη ἀπαρεμφάτῳ 1) ισοδυναμεῖ μὲ
τὸ τοιοῦτος ὥστε π. χ. Ἐγώ είμι οἷος ἀείποτε μεταβάλλεσθαι·
2) παραλειπομένης τῆς τοιοῦτος ἔχει μὲν τοῦ τε σημαίνει ἐπιτή-
δειος, πρόθυμος, μετὰ δὲ τοῦ τε δυνατός π. χ. Οὐκ ἦν ἡ ὄρα
οία τὸ πεδίον ἄρδειν.—Οὐχ οἷος τ' ἦν φέρειν ὅπλα.

3. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι συμφωνοῦσι πρὸς τὴν λέξιν, εἰς ἣν
ἀναφέρονται, μόνον κατὰ γένος καὶ ἀριθμόν, ως πρὸς δὲ τὴν πτῶ-
σιν τίθενται ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ ρῆμα, εἰς δὲ ἀνήκουσι π. χ. Παρὰ
μόνοις ἡμῖν ἔστι πολιτεία, οἷαν χρὴ εἶναι. Πολλάκις ὅμως συμ-
φωνοῦσι καὶ κατὰ πτῶσιν π. χ. Τοῖς ἀγαθοῖς, οἷς ἔχω (ἀντὶ δὲ
ἔχω). — Χειμῶνος ὄντος οἶου λέγεις ὑβριζον (ἀντὶ οἶου λέγεις).
τὸ τοιοῦτον λέγεται ἔλξις, περὶ οὐ βλέπε ἐν τῷ παραρτήματι.

Σημ. Ἐνίστε συμβαίνει τὸ οὔτιαστικὸν ἡ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία
νὰ τίθηται καθ' ἣν πτῶσιν κεῖται ἡ ἀναφορική π. χ. Πολιτείαν
οἷαν εἶναι χρὴ παρὰ μόνοις ἡμῖν ἔστιν (ἀντὶ πολιτεία, οἶχν κτλ.).

4. Τὸ ἔστι μετὰ τῆς δος, ισοδυναμεῖ μὲ τὴν τις π. χ. ἔστιν δος

τέθυηκε (= τέθυηκε τις). ωσαύτως καὶ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν,
ἔστιν οὖ, ἔστιν αὐτ., ἔστιν ὅν κτλ. = τινές, τινῶν, κτλ. π. χ.
Τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ὥκισαν ἔστιν ἢ χωρία (= τινά). — Πλὴν
Ίωνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ ἔστιν ὅν ἄλλων ἐθνῶν (= τινῶν).

η'. Αἱ ἐρωτηματικὲς ἀντωνυμίαι (§ 82).

1. Αἱ ἐρωτηματικὲς ἀντωνυμίαι τίθενται ἐν ταῖς κυρίαις ἢ εὐ-
θείαις ἐρωτημ. προτάσεσιν, ἔνθα βλέπε.

2. Ἐκ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν ἡ τὶς λαμβάνεται καὶ
ώς οὐσιαστικὸν καὶ ως ἐπίθετον π. χ. Τὶς κόπτει τὴν θύραν; —
Τίνα καιρὸν τοῦ παρόντος ζητεῖτε βελτίω; — Τὶ γελᾶς, ὁ Χά-
ρων (= διὰ τί);

3. Ἡ πότερος σημαίνει τὶς ἐκ τῶν δύο καὶ τίθεται ως οὐσιαστι-
κόν π. χ. Πότερος (δεσμὸς) ἵσχυρότερος ἔστιν, ἀνάγκη ἡ ἐπιθυμία;

4. Ἡ ποῖος δηλοὶ ποιότητα π. χ. Ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειατ
εἰς φυλακὴν πόλεως;

5. Διὰ τῆς πόσος ἐρωτῶμεν περὶ πλήθους ἢ μεγέθους π. χ.
Πόση στρατιὰ ἦν; — Πόσης γέμει σωφροσύνης;

6. Διὰ τῆς πηλίκος ἐρωτῶμεν περὶ ἡλικίας ἢ μεγέθους π. χ.
Πηλίκος ἥσθι ἐπὶ τῶν Μηδικῶν; — Πηλίκον τί ἔστι τὸ χωρίον;

θ'. Αἱ ἀόριστοις ἀντωνυμίαι (§ 83).

1. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία τις ως οὐσιαστικὸν μὲν σημαίνει πρό-
σωπον ἢ πρᾶγμα ἀόριστον π. χ. Ἡλάθε τις ἐνταῦθα, ως ἐπίθετον
δὲ συντασσομένη μετὰ οὐσιαστικοῦ παριστᾶ αὐτὸ ἀόριστον π. χ.
Ἄνθρωπός τις εἶπε ταῦτα.

Σημ. Τὸ οὐδέτερον τι ἐνίστεται δηλοῖ τι λόγου ἄξιον, μέγα καὶ
σημαντικόν π. χ. Ἡν τί σοι δοκῶ λέγειν. — Οἴονται τι εἶναι. —
Ωσαύτως καὶ ἡ τις, ὅταν εἴνε κατηγορούμενον π. χ. Ηὕχεις
τις εἶναι.

2. Ἡ τις ὅταν συγάπτηται μετ' ἐπίθετον, ἀντωνυμιῶν καὶ
ἀριθμητικῶν, φανερώνει τὸ περίπου π. χ. Διέτριψε δ' ἐκεῦ ἡμέρας
ἐβδομήκοντά τινας (= ἐβδομήκοντα περίπου). — Ποιόν τινα οἵει
καρπὸν θερίζειν;

3. Τὴν ἀδριστὸν ἀντωνυμίαν δὲνα μεταχειρίζεται δ λαλῶν, ὅταν δὲν θέλῃ ή δὲν δύναται νὰ δημοσήσῃ τινὰ ή τι, ὅπως καὶ ἐν τῇ καθωμιλημένῃ.

ε'. Αἱ ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμίαι (§ 84).

Τῶν ἐπιμεριστικῶν ἀντωνυμιῶν

1. Ἡ ἔτερος μετὰ τοῦ ἄρθρου σημαίνει ὁ εἰς ἥ δ ἄλλος ἐκ δύο γνωστῶν· π. χ. Ἐξώρυξε τὸν ἔτερον τῶν ὀφθαλμῶν. ἀνάρθρως δὲ σημ. δ ἄλλος καὶ οὐχὶ δ γνωστός, ἥ ἐν γένει διάφορος.

2. Ἡ ἔκαστος σημαίνει ἐκ πολλῶν καθεὶς χωριστά· π. χ. ἔκαστος τῶν μαθητῶν ἐπηγέρθη.

3. Ἡ ἑκάτερος δηλοτὶ καθεὶς ἐκ τῶν δύο χωριστά· π. χ. ἑκατέρων τὴν χεῖρα ἀπέκοψε.

Δ'. Περὶ ἐπιρρημάτων (§ 85).

1. Τὰ ἐπιρρήματα δηλοῦσι χρόνον, τόπον, τρόπον ἢ ποιότητα καὶ ποσὸν (βλέπε τὰς § 17—22) καὶ προσδιορίζουσι ρήματα, ἐπίθετα, λέξεις ἔχούσας ἔννοιαν ἐπιθετικήν, οὐσιαστικὰ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα· π. χ. Νῦν ἀφίκετο ὁ βασιλεύς.—Ἐνταῦθα διατρίβει ὁ πατήρ.—Ἄλαν ἀμελής μοι ὁ νιὸς ἦν.—Μάλα χειμῶν ἐγένετο.—Πάλαι ποτε Ἑλληνες ἐνταῦθα κατφούν.

2. Ἐπιρρήματά τινα συντάσσονται ἐνίστε καὶ μετὰ πτώσεως.

α') Μετὰ γενικῆς 1) τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων μετὰ γενικῆς συντασσομένων· π. χ. Ἀξιώς ἡμῶν αὐτῶν πολεμήσωμεν.—Τῶν μεγίστων παιδευμάτων ἀπείρως ἔχουσι· 2) τὰ τοπικὰ καὶ χρονικά· π. χ. Ποῦ γῆς κεῖται. — Πηνίκ' ἔστιν ἀρά τῆς ἡμέρας; (= ποία τάχα ὥρα τῆς ἡμέρας εἶνε); ἥ γενικὴ τούτων εἶνε δικιρετική· ἐπίσης τὰ ἐντός, ἄνω, ἐγγύς, πέραν, κττ. 3) τὰ τοῦ τρόπου ἢ τῆς ποιότητος μάλιστα μετὰ τοῦ ἔχω καὶ ἥκω· π. χ. Πῶς ἔχεις δόξης περὶ τοῦ τοιούτου; — Οὗτος ίκανῶς ἐπιστήμης ἔξει. — Ἀνδρες χρημάτων εὐ ἥκοντες.—Εὐ ἥκω φρενῶν.

β') Μετὰ δοτικῆς 1) τὰ παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων συντασσομένων μετὰ δοτικῆς· π. χ. Ὁμοίως τῷ πατρί. — Ὁμολογουμένως

τοῖς εἰρημένοις.—Δυσμενῶς εἰχον αὐτοῖς· 2) τὸ δμοῦ καὶ τὸ ἄμα
δυνάμει τῆς περιεχομένης σημασίας· π. χ. Τὸ ὕδωρ ἐπίνετο ὁμοῦ
τῷ πηλῷ.—"Ἡξει δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἄμ' αὐτῷ. Πολ-
λάκις δὲ καὶ τὸ ἐφεζῆς· π. χ. Τὰ τούτους ἐφεζῆς ἡμῖν λεκτέον.

γ') Μετ' αἰτιατικῆς δινόματος θεοῦ τὸ νὴ καὶ τὸ μά· καὶ τὸ μὲν
νὴ ἐπὶ καταφάσεως τιθέμενον λέγεται κατωμοτικόν, τὸ δὲ μὰ ἐπὶ^τ
ἀποφάσεως τιθέμενον δινόμαζεται ἀπωμοτικόν· π. χ. Νὴ Δί, εἰπον
ταῦτα.—Μὰ Δία οὐκ ἔγωγε.

3. Τὰ ἀρνητικὰ ἐπιρρήματα οὐ καὶ μὴ σημαίνουσιν ἄργησιν ἢ
ἀπαγόρευσιν. Ἐκ τούτων τὸ μὲν οὐ τίθεται

α') Εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις τῆς κρίσεως· π. χ. 'Ο ἀν-
θρωπος οὐκ ἔστιν ἀθάνατος.—Οὐκ ἔχρην σιγᾶν.—Οὐκ ἀν ἔβου-
λόμην.—Οὐκ ἀν γένοιτο ταῦτα.

β') Εἰς τὰς ἑξηρτημένας πλὴν τῶν τελικῶν καὶ ὑποθετικῶν καὶ
τῶν ἀπὸ ὥντος φροντίδος ἢ φόβου σημαντικοῦ· π. χ. 'Ο δ' εἰπεν
ὅτι οὐκ ἀπιστήσειέ σοι. — Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ὅτι οὐ πολλοὶ
ἐνίκων.—Κῦρος ἦρξε παμπόλλων ἐθνῶν, ων οὐδ' ἀν τὰ δινόματα
ἔχοι τις εἰπεῖν.—Ἐπεὶ οὐ νόμιμόν ἔστιν.—"Οτε θεοὶ μεν ἦσαν,
θυητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν.

γ') Ἐπὶ ἐρωτήσεως, ὑποδεικνύοντος τοῦ ἐρωτῶντος ὅτι ἐπιθυμεῖ
ἀπόκρισιν καταφατικήν· π. χ. Τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἔστι καὶ καλά;

δ') Εἰς τὸ εἰδικὸν ἀπαρέμφατον· π. χ. Οὐκ φόμην εἶναι τινὰ
τούτων δειλόν.

ε') Εἰς τὰς μετοχάς, τὰ ἐπίθετα καὶ τὰ οὐσιαστικά, ὅταν πε-
ριέχωσιν ἔννοιαν θετικήν· π. χ. Φιλοσοφοῦσιν οἱ οὔτε ἀγαθοὶ οὔτε
κακοὶ δύτες. — Φανερὸς γέγονεν οὐ τῶν σωμάτων συγγενῆς ων
ἀλλὰ τῶν χρημάτων.—Οὐ δίκαια δρᾶς. — Οὐ φίλα ἔρω. — Τὴν
τῶν γεφυρῶν οὐ διάλυσιν.

Τὸ δὲ μὴ τίθεται

α') Εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις τῆς ἐπιθυμίας· π. χ. 'Ακον-
τίσας ἡμαρτεν ως μῆποτ' ὄφελεν.—Μηδενὶ συμφορὰν διειδίσγει.
—Μὴ ἀμέλει τοῦ πατρός.—Μή μοι γένοιθ' ἀ βούλομαι ἀλλ' ἀ
συμφέρει.

β') Εἰς τὰς τελικὰς καὶ ὑποθετικὰς προτάσεις π. χ. "Ινα μὴ ἔξαπατηθῶμεν, τούτου ἔνεκα λέγω.—Ἐὰν μὴ ἔχωμεν χρήματα, οὐδὲ ἔξομεν φίλους.

Σημ. Ἐνίστε τίθεται ἐπὶ ὑποθέσεως οὐ ἀντὶ μή, ἐὰν ἡ ἄρνησις μετὰ τῶν λέξεων, μεθ' ᾧ συνάπτεται, ἀποτελῇ μίαν ἔννοιαν π. χ. "Ἐὰν δὲ οὐ φάσκῃ (= ἐὰν ἀρνήται).—Εἰ οὐκ ἔμει (= εἰ κωλύεις).

γ') Εἰς τὰς ἔξηρτημένας ἐκ τῶν σκέψεως, ἐνεργείας, φροντίδος, ὑποψίας καὶ φόβου σημαντικῶν ἥρημάτων π. χ. Σκόπει ὅπως μὴ οἱ ἄλλοι ἀδικήσονται. — "Ορα μὴ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει. — Φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις. — Φοβοῦμαι μὴ θάνη ὁ πατήρ.

δ') Εἰς τὰς ἀναφορικάς, αἴτινες σημαίνουσι σκοπὸν ἢ ὑπόθεσιν π. χ. "Ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἔκαστος, φέ μή τις αὐτὸς παρέσται (= ἵνα μὴ τούτῳ). — "Α μὴ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι (= εἰ μὴ οἶδα τι).

ε') Εἰς τὰς χρονικάς, αἴτινες σημαίνουσιν ὑπόθεσιν π. χ. "Οταν μὴ τοὺς ἀδικοῦντας λάβητε, τοὺς ἐντυγχάνοντας κολάζετε (= ἐὰν μὴ . . .).

ς') Ἐπὶ ἐρωτήσεως, ὑποδεικνύοντος τοῦ ἐρωτῶντος ὅτι ἐπιθυμεῖ ἀπόκρισιν ἀποφατικήν π. χ. Μή τι νεώτερον ἀγγέλλεις;

ζ') Ἐπὶ τελικοῦ ἀπαρεμφάτου, ἐνίστε δὲ καὶ ἐπὶ εἰδικοῦ π. χ. Κελεύει αὐτοὺς μὴ πέμψαι ἄνδρας. — Τηπισχνοῦντο μηδὲν χαλεπὸν αὐτοὺς πεισεσθαι.

η') Ἐπὶ ἀπαρεμφάτου συμπερασματικοῦ καὶ ἐπὶ ἀπαρεμφάτου χρησιμεύοντος ως ὑποκειμένου ἀπροσώπου π. χ. Τὰ παραδείγματα ἵκανὰ τοῖς σώφροσιν ὥστε μὴ ἀμαρτάνειν. — Μή ὀκνεῦν δεῖ.

θ') Ἐπὶ μετοχῶν, ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν, ὅταν περιέχωσιν ὑποθετικὴν ἔννοιαν π. χ. Οὐκ ἀν δύνατο μὴ καμῶν εὐδαιμονεῖν (= ἐὰν μὴ κάμης). — Εἰς πύκτης δυσὶν μὴ πύκταιν οὐκ ἀν δοκεῖ σοι ῥαδίως μάχεσθαι; (= εἰ μὴ εἴησαν πύκται). — Τὸ μὴ δίκαιον ἔργον οὐ λήθει θεοὺς (= ἂν τι ἔργον μὴ ἦ δίκαιον).

4. Τὰ περὶ τοῦ οὐ μὴ καὶ μὴ οὐ βλέπε ἐν ταῖς ἔξηρτημέναις ἐρωτηματικᾶς προτάσεσι.

Ε'. Περὶ συνδέσμων (§ 86).

Οἱ σύνδεσμοι χρησιμεύουσιν εἰς σύνδεσιν τῶν προτάσσεων ἢ τῶν μερῶν αὐτῶν. Πῶς δὲ συνδέουσι βλέπε ἐν τῷ περὶ λόγου κεφαλαίῳ.

ΣΓ'. Περὶ ἐπιφωνημάτων (§ 87).

Ἐπιφωνήματα λέγονται λέξεις τινές, αἵτινες σημαίνουσι πάθος τι τῆς φυχῆς, καὶ διαιροῦνται α') εἰς τὸ κλητικὸν ὥ καὶ β') εἰς τὰ παθηματικά.

α') Τὸ κλητικὸν ὥ συντάσσεται κλητικῇ ἐπὶ τῶν ἀναφωνήσεων π. χ. Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παραλείπεται δὲ ἐπὶ προσταγῆς, παραινέσσεως καὶ θαυμασμοῦ π. χ. Φέρε μοι, πᾶν, ὕδωρ.—Γύναι, μὴ κλαῖε.—Ἄνθρωπε, τί ποιεῖς;

β') Τὰ παθηματικὰ συντάσσονται 1) ὄνομαστικῇ ἢ κλητικῇ π. χ. Ὡ δυστυχῆς ἐγώ.—Φεῦ, μῆτερ ἀθλίᾳ· 2) πλαγίᾳ πτώσει, καὶ συνήθως γενικῇ, ἡτις σημαίνει τὸ αἴτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους π. χ. Ὡ τῆς μωρίας.—Βαβαὶ τῆς κακίας.—Οἴμοι τῷ ταλαιπώρῳ.

Ζ'. Περὶ προθέσεων (§ 88).

Αἱ προθέσεις τίθενται ἐν τῇ προτάσει ἢ ἐν συνθέσει ώς: ἐπιχέω, παρέχω, ἐπίγειος κτλ. ἢ ἐν συντάξει μετ' ὄνόματος ώς: Τίὸς μετὰ πατρός.—Σὺν Θεῷ νικήσομεν. Συντάσσονται δὲ ἢ μετὰ μιᾶς πτώσεως καὶ λέγονται μονόπτωτοι, ἢ μετὰ δύο καὶ λέγονται δίπτωτοι, ἢ μετὰ τριῶν καὶ λέγονται τρίπτωτοι.

α'. Προθέσεις μονόπτωτοι (§ 89).

Τούτων ἡ μὲν ἐκ (ἐξ) ἀπό, ἀντί, πρὸ συντάσσονται μετὰ γενικῆς, ἡ δὲ ἐν καὶ σὺν μετὰ δοτικῆς, ἡ δὲ ώς, εἰς καὶ ἀνὰ μετ' αἰτιατικῆς.

·Η ἐκ (§ 90).

1. Ἐν συντάξει σημαίνει α') ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἔκ τινος 1) τοπικῶς π. χ. Ἐκ γῆς πολλὰ φύεται· 2) χρονικῶς π. χ. Ἐκ παιδῶν ἔμαθε ταῦτα· β') μεταφορικῶς—

1) Καταγωγὴν ἀμεσον π. χ. Οἱ ἐξ Ἡρακλέους (== οἱ παιδεῖς).

2) *Aitíāν π. χ.* 'Ημῖν τι συμβούλεύεις ἐκ τούτων ποιεῖν
(= ἔξι αἰτίας τούτων). — 'Εκ τίνος φόβου; (= ἔνεκα τίνος).

2. 'Ἐν συνθέσει δὲ σημαίνει α') ἔξω π. χ. 'Ἐκβάλλω· β') ἐγ-
τελῶς· π. χ. 'Εκμανθάνω.

'Η ἀπό (§ 91).

1. 'Ἐν συντάξει σημαίνει α') χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· π. χ.
'Ολίγοι ἀπὸ πολλῶν. — 'Απὸ θαλάσσης (= μακρὰν) φκίσθησαν·
β') ἀρχὴν καὶ κίνησιν ἀπό τινος τοπικῶς, χρονικῶς καὶ μεταφορ-
ικῶς· π. χ. *Κύρος* ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων. — 'Απὸ δ' αὐτοῦ τοῦ δει-
πνου (= μετά). — *Oι ἀφ' Ἡρακλέους* (= οἱ ἀπόγονοι). — 'Απὸ
στάσεων (= ἔνεκα) ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. — 'Εξων
ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν (= διὰ τῆς συκοφαντίας).

2. 'Ἐν συνθέσει σημαίνει α') χωρισμὸν καὶ ἀπομάκρυνσιν· π. χ.
ἀπέρχομαι, ἀπομανθάνω (= λησμονῶ). β') λῆψιν καὶ αἴτησιν·
π. χ. 'Απολαμβάνω, ἀπαιτῶ τ' ἀργύριον.

'Η ἀντί (§ 92).

1. 'Ἐν συντάξει σημαίνει 1) ἀντικατάστασιν καὶ ἀνταλλαγήν·
π. χ. Βουλεύεται ὅπως βασιλεύεσται ἀντ' ἐκείνου. — Ταῦτα ἀντ'
ἀργυρίου ἀλλάττομαι· ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει α') ἡ
τῆς προτιμήσεως· π. χ. *Δικοῦρος* κατειργάσατο ἐν τῇ πόλει τὸν
καλὸν θάνατον αἱρετώτερον εἶναι ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. β') ἡ
τῆς αἰτίας· π. χ. 'Ανθ' ὁν ἐπραξεῖν ἔδωκε δίκην (= ἔνεκα ἐκεί-
νων, δὲ ἐπράξει).

2. 'Ἐν συνθέσει σημαίνει α') ἀντικατάστασιν· π. χ. 'Αντιτίθημε
τι· β') ἐναντιότητα· π. χ. 'Αντιλέγειν τῇ ἀληθείᾳ· γ') ἀμοιβαί-
τητα ἡ ἀντίδοσιν· π. χ. 'Αντιπαρακαλῶ, ἀντιφιλῶ, ἀντιτιμωρῶ.

'Η πρό (§ 93).

'Ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει ἔμπροσθεν α') τοπικῶς
καὶ χρονικῶς· π. χ. Πρὸ τοῦ ναοῦ ἔκειτο. — Πρὸ τῆς μάχης ἥλθε·
β') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν ὑπεράσπισεως καὶ προτιμήσεως· π. χ.
Πρὸ δεσποτῶν τοῖς γενναῖοις δούλοις εὐκλεέστατον θανεῖν. —
Μὴ ποιοῦ τοὺς παῖδας περὶ πλείους πρὸ τοῦ δικαίου.

·Η ἐν (§ 94).

1. 'Ἐν συντάξει σημαίνει α') τὸ ἐντὸς ἐπὶ στάσεως π. χ. 'Ἐν Σπάρτῃ διατρίβει· δ') ἐνώπιον ἢ μεταξύ π. χ. 'Ἐν φίλοις ἔλεγε ταῦτα· γ') χρόνον π. χ. 'Ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖς γίγνεται· δ') ὅργανον καὶ τρόπον π. χ. 'Ἐν λόγοις πειθεῖ (= διὰ λόγων).
2. 'Ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ἐντός π. χ. ἐνοικῶ· ἐμμένω.

·Η σὺν (§ 95).

Καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει σημαίνει τὸ ὁμοῦ π. χ. Σὺν τῷ πατρὶ ἀπῆλθεν ἐντεῦθεν. 'Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει α') ἡ τῆς βοηθείας π. χ. Σὺν Θεῷ ἐνίκησε· δ') ἡ τῆς συμφωνίας π. χ. Σὺν τῷ νόμῳ κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον.

·Η ώς (§ 96).

Τίθεται ἐπὶ προσώπων καὶ σημαίνει διεύθυνσιν π. χ. 'Ως βασιλέα πρέσβυν ἀνήγαγε.

·Η εἰς (§ 97).

'Ἐν συντάξει σημαίνει α') διεύθυνσιν πρὸς ἄψυχον π. χ. Εἰσβαλόντες εἰς Ἔφεσον· δ') τὸ δριόν· 1) τοπικῶς καὶ χρονικῶς π. χ. 'Ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν διῆκε τὸ τεῦχος. — 'Ηκετε εἰς τὴν τριακοστὴν ἡμέραν· 2) μεταφορικῶς ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν σημανίει ὡς ἔγγιστα π. χ. Εἰς τριακοσίους ἀπέκτειναν (περίπου)· γ') σκοπόν π. χ. 'Ἀπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοὶ (= ὅπως νουθετῶμεν)· δ') τρόπον π. χ. Εἰς ὑπερβολὴν λυποῦμαι (= ὑπερβαλλόντως).

2) 'Ἐν συνθέσει σημαίνει εἴσω π. χ. Εἰσέρχομαι, εἰσπίπτω εἰς τὸ στρατόπεδον.

·Η ἀνὰ (§ 98).

1. 'Ἐν συντάξει σημαίνει α') διεύθυνσιν πρὸς τὰ ἄνω τινάς π. χ. 'Ανὰ τὸν ποταμὸν ἔπλεον (πρὸς τὰς πηγὰς δηλ.) δ') ἔκτασιν π. χ. 'Ανὰ τὰ δρη πλανῶμαι· γ') δικυρούμην π. χ. 'Επορεύθησαν ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας.

2. 'Ἐν συνθέσει σημαίνει α') κίνησιν εἰς τὰ ἄνω π. χ. 'Ανα-

βαίνω τὸ ὄρος· 6') ὅπιστο· π. χ. τρόπαιον στησάμενοι ἀνεχώρησαν· γ') πάλιν· π. χ. ἀναδιδάσκω τὰ δράματα (ἐκ νέου δηλ.)· δ') ἐπίτασιν· π. χ. ἀναβοῶ.

6'. Προθέσεις δέπτωτοι (§ 99).

Δέπτωτοι προθέσεις εἶναι ἡ διά, μετά, καὶ τὸ ὑπέρ ἄλλοτε μὲν μετὰ γενικῆς ἄλλοτε δὲ μετὰ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

*Η διά (§ 100).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ διὰ μέσου καὶ τὸ μεταξὺ διάστημα α') τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. Διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται — Διὰ χειρός ἔχω τὴν βιβλον.— Διὰ βίου εὐτυχῶ 6') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν ὁργάνου καὶ τρόπου· π. χ. Ἔλεγε δι' ἐρμηνέως.— Διὰ φιλίας ίέναι (= φιλικῶς).

Μετὰ αἰτιατικῆς δὲ σημαίνει αἰτίαν· π. χ. Διὰ τὴν ἄμετρον ἔξιν.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') τὸ διὰ μέσου· π. χ. Διέρχομαι.— Διαλείπω· 6') διάρκειαν ἡ ἐντέλειαν· π. χ. Διατελῶ. — Διαβιώ· γ') χωρισμὸν καὶ διάδοσιν· π. χ. Διέχω, διέστημι, διανέμω.

*Η κατὰ (§ 101).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει α') κίνησιν ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω· π. χ. Ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχους.— Καταχέομαι κατὰ χειρὸς ὕδωρ. Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει ἡ τοῦ ἐναντίον τινος· π. χ. Κατ' ἐμοῦ λαλοῦσι· 6') ἡ τοῦ ὑποκάτω· π. χ. Ο κατὰ γῆς χρυσὸς (= ὑποκάτω).

Μετὰ αἰτιατικῆς δὲ α') κίνησιν πρὸς τὰ κάτω ἡ διὰ μέσου· π. χ. Τὸ ὕδωρ καὶ τὰς τάφρους ἐχώρει· 6') ἔκτασιν τόπου· π. χ. Κατὰ τὴν ἀγορὰν ἥσαν (= ἐν τῇ . . .); γ') ἀπέναντι· π. χ. Οἱ κατὰ τοὺς "Ελληνας τεταγμένους· δ') συμφωνίαν· π. χ. Κατὰ τὸν νόμον ἀπαντα γίγνεται· ε') χρόνον· π. χ. Κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐνίκων· σ') αἰτίαν· π. χ. Κατὰ φιλίαν (= ἔνεκα).

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') κάτω· π. χ. Καταβαίνω· 6') ἐναν-

τίον· π. χ. Καταφρονῶ, καταγελῶ σόν· γ') ἐντελῶς· π. χ. Κατα-
βιβρώσκω.

·Η μετὰ (§ 102).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει ὅ, τι ἡ σὺν μετὰ δοτικῆς.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ α') ὑστερον· π. χ. Μετὰ μεσημβρίαν ἀπέ-
θανε.—Μετὰ τὸν Καρβύσην ἐβασίλευε· δ') μεταξύ· π. χ. Μετὰ
χειρας ἔχει (= μεταξὺ τῶν χειρῶν).

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') κοινωνίαν, συμμέθεξιν· π. χ. Κάγω
μετέσχον τοῦ πλούτου· δ') μεταβολήν· π. χ. Μεθιστημι, μετα-
νοῶ· γ') κατόπιν· π. χ. Μεταθέω, μεταδιώκω τινά.

·Η ὑπὲρ (§ 103).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει α') ὑπεράνω· π. χ. Ὁ Θεὸς ἔθηκε
τὸν ἥλιον ὑπὲρ γῆς· δ') ὑπεράσπισιν· π. χ. Ἀποθνήσκω ὑπὲρ
τῶν δικαιών· γ') ἀντικατάστασιν· π. χ. Ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρι-
νοῦμα (== ἀντί).

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ τὸ ὑπεράνω καὶ πέραν δρίου τινός, μέτρου
ἢ ἀριθμοῦ· π. χ. Ὑπὲρ Ἐλλήσποντον οἰκοῦσιν. — Ὑπὲρ τὰ
ἐσκαμμένα.—Τοὺς ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη γεγονότας.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') ὑπεράνω, πέραν· π. χ. Ὑπερβαλνω
ὅρος· δ') ὑπεροχήν· π. χ. Ὑπερέχω· γ') ὑπερβολήν· π. χ. Ὑπερ-
μισῶ, ὑπέρπλουτος· δ') ὑπεράσπισιν· π. χ. Ὑπερμαχῶ· ε') κατα-
φρόνησιν· π. χ. Ὑπερορῶ.

γ'. Προθέσεις τρέπτωτοι (§ 104).

Προθέσεις τρέπτωτοι εἶναι ἡ ὑπό, παρά, περί, ἀμφί, πρὸς καὶ
ἐπὶ μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς συντασσόμεναι.

·Η ὑπό (§ 105).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει α') τὸ ὑποκάτω· π. χ. Ὁ ὑπὸ γῆς
χρυσός· δ') τὸ ποιητικὸν καὶ ἀναγκαστικὸν αἴτιον· π. χ. Ὑπὸ^{τοῦ}
διδασκάλου ἐπαιδεύθη.—Ὑπὸ λύπης ὑβρίζει.

Μετὰ δοτικῆς δὲ α') τὸ ὑποκάτω ἐπὶ στάσεως π. χ. Ὄπο τῇ ἀκροπόλει βασιλεία ἥν· 6') ὑποταγήν π. χ. Τῶν Ἐλλήνων οἱ μὲν ὑφ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Δακεδαιμονίοις ἦσαν.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ α') τὸ ὑποκάτω ἐπὶ κινήσεως π. χ. Ἐπορευόμην ὑπ' αὐτῷ τὸ τεῖχος· 6') ὑποταγήν π. χ. Οἱ ὑπὸ βασιλέα βάρβαροι.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') ὑποκάτω π. χ. Ὄπογειος, ὑποχείριος· 6') τὸ ὄπίσω π. χ. Ὄποχωρῶ· γ') τὸ κατὰ μικρὸν καὶ κρυφός· π. χ. Ὄφαιρῶ, ὑποδύομαι· δ') ὀλίγον· π. χ. Ὄπόλευκος.

•Η παρὰ (§ 106).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει α') κίνησιν ἀπὸ τοῦ πλησίον π. χ. "Ηκει παρὰ βασιλέως· 6") τὸ ποιητ. αἴτιον π. χ. Παρὰ πάντων ὁμολογεῖται· γ') τὸ ἐκ μέρους τινός π. χ. Οἱ ἄξιοι παρ' ὑμῶν τὸ δίκαιον ἔξουσι.—Παρὰ σοῦ ἔμαθον ταῦτα.

Μετὰ δοτικῆς δὲ τὸ πλησίον προσώπου τινός π. χ. Παρ' ἡμῖν ἐπράφην.

Μετ' αἰτιατικῆς σημαίνει α') κίνησιν πρὸς πρόσωπον π. χ. Ἐρχει παρὰ τὸν Πρωταγόραν (=πρός). 6') πλησίον καὶ παραλλήλως πλησίον π. χ. Παρὰ τὴν πόλιν ἥν πυραμίς.—Παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπορεύετο· γ') χρόνον π. χ. Τὸν δόλιον ἄνδρα φεύγε παρ' ὅλον τὸν βίον· δ') τὸ ἐναντίον π. χ. Παρὰ τὸν νόμον ἔκρινε· ε') αἰτίαν π. χ. Παρὰ τὴν σὴν ἀμέλειαν (=ἔνεκα τῆς...) πάσχεις.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') ἐκ μέρους π. χ. Παραλαμβάνω· 6') πλησίον π. χ. Παρακάθημαι σοι· γ') ἐναντίον π. χ. Παρασπονδῶ (παρὰ τὰς σπονδὰς πράττω)· δ') οὐκ ὀρθῶς π. χ. Παρακούω, παρανοῶ τι· ε') μεταβολήν π. χ. Παραπειθω σε.

•Η περὶ (§ 107).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει α') ἀναφορὰν (ώς πρός) π. χ. Συμφέρει τὴν τῶν βασιλέων γνώμην ἀκινήτως ἔχειν περὶ τῶν δικαίων· 6') τὸ περὶ οὖ δ λόγος π. χ. Ταῦτα εἴπον περὶ σοῦ· γ') ὑπεράσπισιν π. χ. Μάχομαι περὶ πατρίδος.

Σημ. Ἐν ταῖς φράσεσι περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, περὶ πλείους ποιοῦμαι, περὶ δλίγου ποιοῦμαι, περὶ ἐλάττονος ποιοῦμαι τι, η περὶ σημαίνει ἐκτίμησιν καὶ ισοδυναμεῖ μὲ τὸ πολύ, πλέον, δλίγον, δλιγώτερον κτλ. τιμῷ τι.

Μετὰ δοτικῆς δὲ τὸ πέριξ· π. χ. Περὶ τῇ χειρὶ χρυσοῦν δακτύλιον εἰχεν.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ α') τὸ πέριξ· π. χ. Περὶ τὴν γῆν· β') τὸ περίπου· π. χ. Ἀπέθανον περὶ τοὺς εἴκοσι· γ') ἀναφορὰν (ώς πρός)· π. χ. Οἴονται τοὺς ἀχαρίστους ἀμελῶς ἔχειν καὶ περὶ θεοὺς καὶ περὶ γονέας· δ') ἐνασχόλησιν· π. χ. Σπουδάζω περὶ τοῦτο.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') πέριξ· π. χ. Περιάγω· περίοικος· β') λίαν· π. χ. Περιαλγῶ· περίβλεπτος· γ') ὑπερτέρησιν· π. χ. Περιεγένοντο τῶν πολεμίων.

Σημ. Ἐν τῷ περιορᾶν η περὶ σημαίνει καταφρόνησιν.

•Η ἀμφὶ (§ 108).

Ἐν συντάξει μὲν σημαίνει ὅτι καὶ η περί, ἐν συνθέσει δὲ α') ἀμφοτέρωθεν· π. χ. Ἀμφίστομος, ἀμφίβιος· β') πέριξ· π. χ. Ἀμφιέννυμε.

•Η πρὸς (§ 109).

1. Ἐν συντάξει

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει τὸ πρὸς τὸ μέρος τινός· π. χ. Χαλκὶς πρὸς τῆς Βοιωτίας κεῖται (πρὸς τὸ μέρος τῆς Βοιωτίας). Ἐκ ταύτης τῆς σημασίας προκύπτει α') η τοῦ ἴδιου η ἀρμόζον· π. χ. Χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἐννοεῖν κακὸν (= ἴδιον χρηστοῦ ἀνδρὸς ἐστί). β') η τοῦ πρὸς τὸ συμφέρον η ὡφέλειάν τινος· π. χ. Ἀκούσατέ μου πρὸς θεῶν (= χάριν η ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν). — Σπουδὰς ἐποιήσαντο πρὸς τῶν Θηβαίων (= πρὸς ὡφέλειαν τῶν Θηβαίων· γ') η τῆς καταγωγῆς· π. χ. Ἀλκιβιάδης λέγεται πρὸς μητρὸς Ἀλκμαιωνιδῶν εἶναι· δ') η τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου· π. χ. Πρὸς πάντων ἀνθρώπων λέγεται (= ὑπό).

Μετὰ δοτικῆς δὲ α') τὸ πλησίον· π. χ. Οἱ ποταμοὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς οὐ μεγάλοι εἰσὶ· β') προσθήκην· π. χ. Πρὸς τοῖς εἰρημένοις εἰπε καὶ τάδε.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ α') διεύθυνσιν· π. χ. πρὸς βορρᾶν κεῖται·

6') χρόνιον· π. χ. Ἡν πρὸς ἑσπέραν ἥδη· γ') φιλικὴν ἡ ἔχθρικὴν σχέσιν· π. χ. Οἰκείως εἰχον πρὸς ἡμᾶς.—Πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμησαν· δ') σκοπόν· π. χ. Πρὸς τί με ταῦτα ἐρωτᾶς· ε') συμφωνίαν· π. χ. Οīδα τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὰς συμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') διεύθυνσιν· π. χ. Προσέρχομαι, προσάγω· δ') πλησίον· π. χ. Προσοικῶ· γ') προσθήκην· π. χ. προσαποβάλλω.

***Η ἐπὶ** (§ 110).

1. Ἐν συντάξει:

Μετὰ γενικῆς μὲν σημαίνει ἐπάνω τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. Τὰ ἐπὶ γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ἐστι. — Ἐπὶ Θησέως ἡ Ἀττικὴ κατὰ κώμας φέκεντο.

Μετὰ δοτικῆς δὲ α') τὸ ἐπάνω καὶ πλησίον τοπικῶς καὶ χρονικῶς· π. χ. Ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι. — Βασίλεια ἦν ἐπὶ ταῖς πηγαῖς· δ') κατόπιν· π. χ. Οἱ ἐπὶ πάσι (=οἱ ὅπισθεν τῶν ὄλλων τεταγμένοι)· γ') αἰτίᾳν· π. χ. Χαίρειν ἐπὶ αἰσχραῖς ἥδοναῖς οὐ δεῖ ποτε· δ') σκοπόν· π. χ. Ἐξαπατᾶ ἐπὶ πλεονεξίᾳ· ε') συνθήκην· π. χ. Δανείζεσθε ἐπὶ μεγάλοις τόκοις.

Μετ' αἰτιατικῆς δὲ α') κίνησιν πρὸς τὰ ἄνω ἡ εἴς τι· π. χ. Ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ἥγοῦντο· δ') ἔκτασιν τοπικὴν ἡ χρονικὴν· π. χ. Τὸ δύμα δύναται ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι. — Τὴν γῆν ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη· γ') διεύθυνσιν ἔχθρικὴν ἡ ἀπλῶς· π. χ. Οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι. — Οὐ δεῖ τοὺς σοφοὺς ἐπὶ τὰς θύρας τῶν πλουσίων ἰέναι.

2. Ἐν συνθέσει σημαίνει α') ἐπάνω· π. χ. Ἐποικοδομῶ· δ') ἐναντίον· π. χ. Ἐπιστρατεύω· γ') κατόπιν· π. χ. Ἐπιτάξασθαι τῇ φάλαγγι λόχους φύλακας· δ') ὑστερον· π. χ. Ἐπίγονος· ἐπιγίγνομαι· ε') ἐπίτασιν· π. χ. Ἐπιψυχος.

Προθέσεις καταχρηστικαὶ (§ 111).

Προθέσεις καταχρηστικαὶ εἰνες ἡ ἔνεκα, ἄχρι, μέχρι, ἀνευ, μετὰ γενικῆς συντασσόμεναι, καὶ ἡ ὡς μετὰ αἰτ. ὡς τοιαῦτα δὲ λαμβά-

νονται καὶ πολλὰ ἐπιφρόνματα, συντασσόμενα μετὰ γενικῆς. Τοιαῦτα εἶνε τὸ ἐγγύς, πλησίον, εἰσω ἢ ἔξω, ἔξω ἢ ἐκτός, ἐντός, ἔμπροσθεν, ὅπισθεν, ἐναντίον (= ἀντικρὺ) καταντικρύ, εὐθὺς (= κατ' εὐθεῖαν εἰς), μεταξύ, λάθρα, κρύφα, πλὴν (= ἐκτός), χάριν καὶ χωρίς, πέραν τοπικῶς καὶ πέρα μεταφορικῶς. π. χ. Πέραν τῆς Ἀττικῆς, πέρα τοῦ δέοντος (= ὑπὲρ τὸ δέον).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Περὶ λόγου (§ 112).

1. Λόγος λέγεται, καθ' ἡ καὶ ἐν ἀρχῇ ἐδηλώθη, ἡ τελεία ἐκφραστική ἐνὸς διανοήματος ἢ πλειόνων ἐπομένως ὁ λόγος ἢ ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς προτάσεως ἢ σύγκειται ἐκ πλειοτέρων προτάσεων, αἵτινες ἔχονται σχέσιν πρὸς ἄλληλας συνδέονται μεταξύ των, καὶ ὀνομάζεται περίοδος.

2. Αἱ προτάσεις συνδέονται μεταξύ των, κατὰ δύο τρόπους, α') κατὰ παράταξιν καὶ β') καθ' ὑπόταξιν.

3. Κατὰ παράταξιν σύνδεσις τῶν προτάσεων λέγεται, ὅταν πρότασίς τις τάσσηται μὲν πλησίον ἄλλης, μεθ' ἣς συνδέεται διά τινος συνδέσμου, ἀλλὰ δὲν ἐξαρτᾶται ἐξ αὐτῆς, δὲν εἶνε συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς, ἀλλ' αὐτοτελὴς ἢ αὐθυπόστατος. π. χ. Τὸν ἔχθρὸν καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν. — Ἐκεῖνος μὲν φέρετο, ἐγὼ δὲ ἐκάθευδον.

4. Καθ' ὑπόταξιν σύνδεσις λέγεται, ὅταν πρότασίς τις ὑποτάσσηται εἰς ἄλλην διά τινος συνδέσμου, χρησιμεύουσα ὡς συμπλήρωμα ἢ προσδιορισμὸς αὐτῆς καὶ μὴ δυναμένη νὰ ὑπάρξῃ μόνη. π. χ. Ἐὰν ἡς φιλομαθής, ἔσει καὶ πολυμαθής.

5. Ἡ καθ' ὑπόταξιν συνδεομένη πρότασις λέγεται ἐξηρτημένη ἢ ὑποτελής, ἡ δὲ πρότασις, μεθ' ἣς συνδέεται ἢ ἐξ ἣς ἐξαρτᾶται, λέγεται κυρία ἢ ἀνεξάρτητος. Δύναται δὲ ὑποτελής νὰ ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης ὑποτελοῦς, ἥτις τότε εἶνε κυρία ὡς πρὸς ἐκείνην. π. χ. Ἐπειδὴ αἱ νῆσες διεφθάρησαν αἱ νῆστεραι καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο . . . , ἀφικνοῦνται αἱ νῆσες ἐπὶ

τὸν Πειραιᾶ.—Τούτους ἐθούλοντο ἐκποδὼν ποιήσασθαι, ἵνα ῥᾳδίως ἢ βούλοντο διαπράττοντο.

6. Αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις διαιροῦνται εἰς δύο, εἰς προτάσεις κρίσεως καὶ προτάσεις ἐπιθυμίας. Καὶ κρίσεως μὲν προτάσεις λέγονται ὅσαι ἐκφράζουσι κρίσιν περὶ τινος καὶ ἐκφέρονται καθ' δλους τοὺς χρόνους τῆς ὁριστικῆς, κατὰ ἴστορικὸν χρόνον τῆς ὁριστικῆς μετὰ τοῦ ἀν καὶ κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· ἐπιθυμίας δὲ ἐκεῖναι, δι' ὧν ἐκφράζει τις ἐπιθυμίαν τινὰ καὶ ἐκφέρονται κατὰ ἴστορικὸν χρόνον τῆς ὁριστικῆς, καθ' ὑποτ. κατ' εὔκτ. ἀνευ τοῦ ἀν καὶ κατὰ προστακτικήν.

7. Κατὰ παράταξιν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν συμπλεκτικῶν συνδέσμων, τῶν διαζευκτικῶν, τῶν ἀντιθετικῶν, τῶν συμπερασματικῶν (πλὴν τοῦ ὡς καὶ ὥστε) καὶ διὰ τοῦ αἰτιολογικοῦ γάρ.

Καθ' ὑπόταξιν συνδέονται αἱ προτάσεις διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων, τῶν τελικῶν, τῶν συμπερασματικῶν ὡς καὶ ὥστε, τῶν ὑποθετικῶν, τῶν αἰτιολογικῶν πλὴν τοῦ γάρ, καὶ τῶν χρονικῶν, τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων. Οὕτω δὲ ὡς ἐκ τῶν συνδέσμων αἱ προτάσεις λέγονται συμπλεκτικαὶ, διαζευκτικαὶ, ἀντιθετικαὶ, συμπερασματικαὶ, αἰτιολογικαὶ, εἰδικαὶ, τελικαὶ, ὑποθετικαὶ, χρονικαὶ καὶ ἀναφορικαὶ.

Σημ. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω προτάσεων ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ ἐρωτηματικαί.

A'. Κατὰ παράταξιν σύνδεσις.

α'. Συμπλεκτικαὶ προτάσεις (§ 113).

Αἱ συμπλεκτικαὶ προτάσεις εἶνε ἡ ὅμοιαι ἡ διάφοροι κατὰ τὴν ἔννοιαν, καὶ συνδέονται

1) Διὰ τῶν συνδέσμων καὶ, τέ, καὶ-καὶ, τὲ-τέ, τὲ-καὶ καὶ λέγονται καταφατικαὶ· π. χ. Ἐγὼ καὶ σὺ πορεύομεθα. — Τεῦκρος ἔγω τε ἐκόμιστα καὶ χρήματα καὶ ἄνδρας. — Τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἡμέλει, τούς τε ἀμελοῦντας οὐκ ἐπήνει. — Ὁδός τε οὕπω πολλὴ διήνυστο αὐτοῖς, καὶ ὁ Μῆδος ἦκε πάλιν.

Σημ. Ὁ καὶ πολλάκις δὲν εἶνε συμπλεκτικὸς ἀλλὰ ἐπιδοτικός,

ἰσοδυναμῶν τῷ ἀκόμη καὶ π. χ. Αὐτὰ ταῦτα καὶ οἱ σύμμαχοι πεπόνθασι (== οὐ μόνον οἱ ἔχθροι ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι).

2) Διὰ τῶν οὕτε-οὕτε, μήτε-μήτε, οὐ-οὐδέ, μὴ-μηδὲ καὶ λέγονται ἀποφατικαῖ· π. χ. Οὕτε γράμματα οἶδεν οὔτε νεῦν ἐπίσταται. — Μήτε γέλωτα προπετῇ στέργε, μήτε λόγου μετὰ θράσους ἀποδέχου. — Οὐ μέμψεως οὐδὲ τιμωρίας τετύχηκε.

Σημ. Καὶ ὁ οὐδὲ καὶ ὁ μηδὲ ἔχει ἐπιδοτικὴν ἔννοιαν· π. χ. Ἡν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος (== πρὸς δὲ τούτους καὶ ἀδύνατος δὲν ἦτο). — Μηδὲ βελόνης ἀλλοτρίας ἐπιθυμήσῃς.

3) Διὰ τοῦ οὕτε-τέ, μήτε-τέ συνδέεται ἔννοια καταφατικὴ μετὰ ἀποφατικῆς, διὰ δὲ τοῦ καὶ οὐ, καὶ μὴ συνδέεται τάναπαλιν ἔννοια ἀποφατικὴ μετὰ θετικῆς· π. χ. Οὕτε ἐπινεῦσαι ἡθέλησεν, ἐστιγατε. — Μήτε κινδύνευε, σωθήτω τέ μοι τέκνα. — Ἀιδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι. — Ἀφίκου οἴκαδε καὶ μὴ ἄλλως ποιήσῃς.

4) Διὰ τοῦ οὐ μόνον-ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅτι-ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως-ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως-ἀλλ’ οὐδέ, μὴ ὅτι-ἀλλ’-οὐδέ (σύνδεσις κλιμακωτή).

Καὶ διὰ μὲν τοῦ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἢ οὐχ ὅτι-ἀλλὰ καὶ καταφάσκονται ἀμφότεραι αἱ συνδέομεναι ἔννοιαι· π. χ. Οὐ σοὶ μόνον λοιδορήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐμοὶ (== καὶ σοὶ καὶ ἐμοὶ). — Οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ· διὰ δὲ τοῦ οὐχ ὅπως ἀλλὰ καὶ ἢ καταφάσκονται ἀμφότεραι ἢ ἡ πρώτη ἀποφάσκεται καὶ ἡ δευτέρα καταφάσκεται, ὅπερ συνηθέστερον· π. χ. Οὐχ ὅπως ἵσοι ἀλλὰ καὶ γενναιότεροι ἥσαν (== καὶ ἵσοι καὶ γενναιότεροι). Οὐχ ὅπως ἡμῖν τῶν αὐτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑμετέρων πολλὰ ὑφῆρηται (== οὐ μόνον οὐκ ἐπέδωκεν . . . ἀλλὰ καὶ ὑφῆρηται)· διὰ δὲ τοῦ οὐχ ὅπως - ἀλλ’ οὐδέ, ἢ μὴ ὅτι - ἀλλ’, οὐδὲ ἀμφότεραι ἀποφάσκονται· π. χ. Οὐχ ὅπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ’ οὐδὲ δουλείας μετρίας τυχεῖν ἡξιώθημεν (== οὐ μόνον τῆς . . . δὲν μετέχομεν, ἀλλ’ οὐδέ . . .). — Ἀπατούριος μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ’ οὐδὲ ἐγκαλέσαι μοι ἐτόλμησεν.

6'. Διαζευκτικαὶ προτάσεις (§ 114).

Αἱ διαζευκτικαὶ προτάσεις εἰναι διάφοροι κατὰ τὴν ἔννοιαν, τῆς

μιᾶς ἀποκλειούσης τὴν ἄλλην, καὶ συγδέονται διὰ τῶν συγδέσμων.

1) ἦ, ἥ-ἦ, ἥτοι-ἥ· π. χ. Χρηστὸς ἡ πουηρὸς ἐγένετο. — Ἡ λέγε τι σιγῆς κρείττου, ἡ σιγὴν ἔχε. — Ἡτοι τὸ πρότερον ἡ ὑστερὸν οὐκ ὁρθῶς λέγει.

2) Διὰ τοῦ εἴτε-εἴτε, ἐάν τε-ἐάν τε, ἦν τε-ἦν τε, ἀν τε-ἄν τε, σταν ὁ λέγων θέλῃ νὰ δηλώσῃ ὅτι εἶνε ἀδιάφορος ἡ παραδοχὴ τῆς μιᾶς ἡ τῆς ἄλλης ἐννοίας· π. χ. Εἴτ' εὐγενή με νομίζει, εἴτε ἀγενή. — Εάν τε βούλῃ, ἐάν τε μή. — Ἡν τε πρὸς ἔω, ἦν τε πρὸς ἔσπεραν. — Ἄν τε ἄρχων, ἀν τε ἰδιώτης ὃν τυγχάνη.

γ'. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις (§ 113).

Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις συνδέονται κατὰ παράταξιν μετὰ τῶν προηγουμένων διὰ τοῦ γάρ, ἐξηγοῦντος τὴν αἰτίαν καὶ τιθεμένου μετὰ μίαν ἡ πλείονας λέξεις· π. χ. Μηδενὶ συμφορὰν ὀμειδίσῃς· κοινὴ γάρ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον.

Σημ. Ὁ γάρ πολλάκις διαταφεῖ τὰ ἡγούμενα, ισοδυναμῶν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ πρὸς τὸ δηλαδή, καὶ λέγεται διασαφητικὸς ἡ ἐπεξηγηματικός· τίθεται δὲ συνήθως μετὰ δεικτικὴν ἀντωγυμίαν ἡ δεικτικὸν ἐπίρρημα, ἡ μετὰ τὰς λέξεις τεκμήριον δέ, σημεῖον δέ, τὸ δὲ μέγιστον, δῆλον δέ· π. χ. Οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι· σημεῖον δέ· οὐ γάρ ἀν δεῦρ' ἥκουν ὡς ἡμᾶς.

δ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις (§ 116).

1. Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν συγδέσμων ἄρα, οὖν, τοίνυν, δή, οὐκοῦν καὶ οὔκουν.

2. Καὶ διὰ μὲν τοῦ ἄρα, οὖν καὶ τοίνυν δηλοῦται συμπέρασμα ἔξαγόμενον ἐκ τῶν ἡγουμένων· π. χ. Τί περὶ ψυχῆς ἐλέγομεν; ὄρατὸν εἶναι ἡ οὐχ ὄρατόν· οὐχ ὄρατόν· ἀδεὶς ἄρα. — Τὸ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε· κρέα οὖν ἐσθίοντες διεγίγνουντο. — Πάσας τοίνυν τὰς ἀγέλας ταύτας· διὰ δὲ τοῦ δὴ συνδέεται μετὰ τῶν ἡγουμένων πρότασις, ἵτις εἶνε φυσικὴ ἀκολουθία αὐτῶν· π. χ. Ἐλεγόν τινες ὅτι κατίδοιεν στράτευμα· ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν. — Διὰ τοῦ οὐκοῦν τιθεμένου ἐπὶ

έρωτήσεως ἐκφέρεται συμπέρασμα καταφατικὸν (= ναι λοιπόν)· π. χ. Οὐκοῦν ὄρᾶς καὶ οὐχ ὄρᾶς ἀμα ταῦτον; διὰ δὲ τοῦ οὐκουν ἐπὶ ἐρωτήσεως ἐκφέρεται συμπέρασμα ἀποφατικὸν (= ὅχι λοιπόν)· π. χ. Οὐκουν ἐγώ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;

Σημ.. Τό τε οὐκοῦν καὶ τὸ οὐκουν καὶ ἐκτὸς ἐρωτήσεως σημαίνουσι· τὰ αὐτά· π. χ. Ἀλλ' οὐκ ἔχει δῆδας· οὐκοῦν κλαύσεται.—Ἐστε γάρ οὐμεῖς . . . οὐκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ήμιν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν.

ε'. Ἀντιθετικὰ προτάσεις (§ 117).

1. Αἱ ἀντιθετικὰ προτάσεις συνδέονται διὰ τῶν συγδέσμων μὲν—δέ, μὲν—ἀλλά, μὲν—δ' ὅμως, ἀλλ' ὅμως, μὲν—μέντοι, ἀλλὰ μήν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ καίτοι.

2. Διὰ τοῦ μὲν—δέ, μὲν—ἀλλά, μὲν—δ' ὅμως συνδέονται ἔννοιαι ἀντιθετοὶ ἢ ἀπλῶς διάφοροι· π. χ. Τὸ μὲν ἔψεγε, τὸ δὲ ἐπῆνει.—Ἐγὼ μὲν παῖξω, σὺ δὲ σπουδάζεις.—Μικρὸς μὲν δέμας, ἀλλὰ μαχητής.—Πάνυ μὲν οὐκ ἥθελεν, ὅμως δ' ἡναγκάσθη εἰπεῖν.

Σημ.. 1. Ἐνίστε λείπει δὲ μὲν ἐκ τῆς προηγουμένης προτάσεως· π. χ. Ἐδίδασκες, ἐγὼ δὲ ἐφοίτων.—Ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει.

Σημ.. 2. Πολλάκις δὲ χρησιμεύει εἰς σύνδεσιν τῶν ἐπομένων μετὰ τῶν προηγουμένων καὶ λέγεται μεταβατικός.

Σημ.. 3. Πολλάκις κεῖται μόνη ἡ διὰ τοῦ μὲν ἐκφερομένη πρότασις· π. χ. Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα· (ἐνταῦθα παραλείπεται νοουμένη ἡ ἄλλη πρότασις τῆς ἀντιθέσεως ἄλλος δὲ ἵσως οἶδε)· καὶ τότε τὸ μὲν ἐξηγεῖται διὰ τοῦ τούλαχιστον.

3. Διὰ τοῦ ἀλλὰ συνδέεται μετὰ προηγουμένης προτάσεως πρότασις ἀντιθετος ἢ διάφορος· ὥστε ἐὰν ἡ μία ἔννοια εἴνε καταφατική, ἡ ἄλλη εἴνε ἀποφατική, καὶ ἀντιστρόφως, ἦτοι αἱρομένης τῆς μιᾶς τίθεται ἡ ἄλλη· π. χ. Φιλοσόφους ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον.—Οὐκ αὐτῷ ἀλλὰ σοι εἰπε.

4. Διὰ τοῦ μὲν—μέντοι συνδέονται δύο προτάσεις, ὅν ἡ δευτέρα ἀντιτίθεται πρὸς τὴν πρώτην· π. χ. Ἡ φύσις βούλεται μέντοι μέντοι δύναται.

5. Διὰ τοῦ ἀλλὰ μὴν (=ἀλλ' ἀληθῶς, ἀλλ' ὅμως, πρὸς τούτοις) καὶ διὰ τοῦ καὶ μὴν (=καὶ ἀληθῶς, καὶ ὅμως, πρὸς τούτοις) γίνεται μετάβασις εἰς νέον τι καὶ ἴσχυρότερον· π. χ. Ἐλλὰ μὴν ἀγαθοὶ ἐσμεν καὶ ἡμεῖς.—Καὶ μὴν καὶ τοῦθ' ἡμᾶς δεῖ μαθεῖν.

6. Διὰ τοῦ οὐ μὴν ἀλλὰ (=ἀλλ' ὅμως), ὅπερ προηλθεν ἐξ ἐλλείψεως ἐννοίας, δυναμένης πολλάκις νὰ νοηθῇ ἐκ τῶν ὑγουμένων, ἐκφέρεται ἔννοια ἀντίθετος· π. χ. Ὁ ἵππος πίπτει εἰς γόνατα καὶ μικροῦ δεῖν κάκεινον ἐξετραχήλισεν· οὐ μὴν (ἐξετραχήλισεν) ἀλλ' ἐπέμεινεν ὁ Κύρος μόλις πως, καὶ ὁ ἵππος ἐξανέστη.

7. Διὰ τοῦ καίτοι (= καὶ τῷ ὄντι, καὶ ὅμως) συνδέεται μετὰ προηγουμένης προτάσεως ἀντίθετική πρότασις· π. χ. Καίτοι δέοικα πολλά.

Σημ. Ὁ καίπερ προστίθεται ἐνίστε εἰς ἐναντιωματικὴν μετοχήν· π. χ. Συμβουλεύω σοι καίπερ νεώτερος ὥν.

B'. Καθ' ὑπόταξιν σύνθεσις.

α'. Εἰδικαὶ προτάσεις (§ 118).

Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν εἰδικῶν συνδέσμων ὅτι ἡ ὡς καὶ τίθενται μετὰ ρῆμα λεκτικόν, γνωστικόν, αἰσθητικόν, δηλωτικὸν καὶ δοξαστικὸν ὡς ἀντικείμενον αὐτοῦ, 1) καθ' δριστικήν, ἐὰν ἐξαρτῶνται ἐκ χρόνου ἀρκτικοῦ, 2) κατ' εὔκτικήν, ἐὰν ἐξαρτῶνται ἐκ χρόνου ἱστορικοῦ· π. χ. Λέγω δὲ ὅτι οὐ δικαίως ἀπέκτεινας αὐτόν.—Ἐν ἵσθι ὅτι ταῦτα ἀκούων χαίρω.—Κύρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα.—Ἐγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη.

Σημ. 1. Ἐγίστε τίθεται δριστικὴ μετὰ ρῆμα χρόνου ἱστορικοῦ π. χ. Ἐπελέλησθε παντάπασι σύ τε ὅτι βασιλεὺς ἦσθα, οἱ τε ἄλλοι ὅτι σὺ ἄρχων.

Σημ. 2. Ὁ λόγος προσώπου τινὸς ἐκφερόμενος οὐχὶ ὡς ἐλέχθη ἀλλ' ἐξηρτημένος ἐκ λεκτικοῦ ἢ δοξαστικοῦ ἢ γνωστικοῦ ρῆματος λέγεται λόγος πλάγιος καὶ ἐκφέρεται, ἐὰν μὲν εἴνε πρότασις κρίσεως α') διὰ τοῦ ὅτι ἡ ὡς καὶ ρῆματος δριστικῆς ἢ εὔκτικῆς, (ὅταν

έξαρταται έξιστορικοῦ χρόνου), ήτις εὐκτικὴ πλαγία ἡ εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου ὄνομάζεται· 6') κατ' ἀπαρέμφατον· ὁ δὲ λόγος δὲ εκφερόμενος ως ἐλέχθη ὑπό τινος, λέγεται λόγος εὐθὺς ἡ ὅρθος· π. χ. Λέγει ως ὑβριστής εἰμι (= τῷ εὐθεῖ λόγῳ: ὑβριστῆς εἰ). — Ἀλέξανδρος ἔφασκεν εἶναι Διὸς νιὸς (= τῷ εὐθεῖ λόγῳ: εἰμὶ Διὸς νιός). ἐάν δὲ εἴνε πρότασις ἐπιθυμίας, κατ' ἀπαρέμφατον· π. χ. ἀπηγόρευε μηδένα βαλεῖν (= τῷ εὐθεῖ λόγῳ: μηδεὶς βαλλέτω).

Σημ. 3. Ὡς ἀρκτικοὶ χρόνοι λαμβάνονται πρὸς τῷ ἐνεστῶτι, μέλλοντι καὶ παρακειμένῳ τῆς δριστικῆς καὶ οἱ ἔξης· α') δ γνωμικὸς ἀδριστος τῆς δριστικῆς· 6') πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς καὶ προστακτικῆς, ὅταν κηνταὶ ἐν ἀνεξαρτήτοις προτάσεσι· γ') πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς, εὐκτικῆς, τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ, ὅταν ἔξαρτῶνται ἔξι ἀρκτικοῦ χρόνου· ως ἰστορικοὶ δὲ πρὸς τῷ παρατακτικῷ, ἀσφίστῳ καὶ ὑπερσυντελέκῳ καὶ οἱ ἔξης α') δ ἰστορικὸς ἐνεστώς· 6') οἱ τῆς ὑποτακτικῆς καὶ εὐκτικῆς χρόνοι, τὰ ἀπαρέμφατα καὶ αἱ μετοχαὶ, ὅταν ἔξαρτῶνται ἔξι ἰστορικοῦ χρόνου.

6. Τελεικαὶ προτάσεις (§ 119).

1. Αἱ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν τελικῶν συνδέσμων ἵνα, ὅπως καὶ ώς. Καὶ ἀν μὲν ἔξαρτῶνται ἔξι ἀρκτικοῦ χρόνου, τίθενται εἰς ὑποτακτικήν, ἀν δὲ ἔξαρτῶνται ἔξι ἰστορικοῦ χρόνου, συνήθως μὲν εἰς εὐκτικήν, πολλάκις δὲ καὶ εἰς ὑποτακτικήν, ὅταν ὁ σκοπὸς ἀναφέρηται εἰς τὸ ἐνεστῶς ἢ τὸ μέλλον· π. χ. Βασιλεὺς αἱρεῖται ἵνα οἱ ἑλόμενοι δι' αὐτὸν εὖ πράττωσιν. — Διηγησόμεθα, ὅπως μᾶλλον δῆλον γένηται. — Ἐπειθύμει ἄρχειν, ὅπως πλειω λαμβάνοι. — Οἱ Ἑλληνες ἐφοβήθησαν μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ. — Παρήλθομεν, ὅπως μὴ χεῖρον βουλεύσησθε.

2. Ἔτι η κυρία πρότασις σημαίνη εὐχὴν ἀνεκπλήρωτον, ἡ ὅτι ἔπρεπε νὰ γείνῃ τι, ὅπερ ὅμως δὲν ἔγεινε, τίθεται τὸ ρῆμα τῆς τελικῆς προτάσεως εἰς ἰστορικὸν χρόνον τῆς δριστικῆς καὶ δηλοὶ σκοπόν, ὅστις δὲν ἔξεπληρώθη, ἡ δὲν ἔκπληροῦται· π. χ. Ἐδει ταῦτα ποιεῖν, ἵνα ἀπηλλάγημεν.

γ'. Συμπερασματικαὶ προτάσεις (§ 120).

Αἱ συμπερασματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ συνδέσμου ὥστε καὶ τίθενται.

1) Εἰς ὁριστικὴν, ἡτις παριστὰ τὸ συμπέρασμα βέβαιον· π. χ. Δακεδαιμόνιοι τοσοῦτον ἀπολελειμμένοι τῆς κοινῆς παιδείας καὶ φιλοσοφίας εἰσίν, ὥστ' οὐδὲ γράμματα μανθάνουσι.

2) Εἰς ὁριστικὴν κατὰ χρόνον ιστορικὸν μετὰ τοῦ ἄν, ἡτις σημάνει ὅτι τὸ συμπέρασμα ἡδύνατο νὰ προκύψῃ, ἐὰν ἡ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πρᾶξις ἐξεπληρωθῇ· π. χ. 'Ωστ', εἰ φρονῶν ἔπρασσον, οὐδὲ ἄν ὁδὸς ἐγιγνόμην κακός.

3) Εἰς εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, σημαίνουσαν ὅτι τὸ συμπέρασμα δύναται νὰ προκύψῃ μετὰ τὴν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πρᾶξιν· π. χ. 'Ἐπίστασθε, ὥστε κανὸν ἄλλους εἰκότως ἀν διδάσκοιτε.'

4) Εἰς ἀπαρέμφατον, α') ὅταν ἡ συγέπεια παρίσταται ως δυγατὸν ἐπακολούθημα τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πρᾶξεως, χωρὶς ὅμως νὰ δηλώται ἀν τοῦτο ἐπακολουθῇ· π. χ. Καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν. Ἐκ τούτου προκύπτει καὶ ἡ σημασία τοῦ ἐπὶ συμφωνίᾳ· π. χ. 'Εξῆν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ·' β') ὅταν ἡ συγέπεια παρίσταται ως ἐπιδιωκόμενος σκοπός· π. χ. Τοιοῦτοι ἡσαν, ὥστε τοὺς ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφέναι.

Σημ. 1. Ἀντὶ τοῦ ὥστε, σημαίνοντος ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ, τίθεται τὸ ἐφ' φῇ ἢ ἐφ' φῷτε μετὰ ἐνεστ. ἢ ἀορ. ἀπαρεμφ. ἢ μετὰ μέλλ. δριστ. π. χ. Ἐποιοῦντο εἰρήνην, ἐφ' φῇ Δακεδαιμονίοις ἔπεσθαι. —Οἱ τριάκοντα ἡρέθησαν, ἐφ' φῷ τε νόμους συγγράψαι. —Ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς, ἐφ' φῷ τε ὑπ' οὐδενὸς ὑμῶν ἄρξομαι.

Σημ. 2. Ἀντὶ τοῦ ὥστε μετ' ἀπαρεμφάτου τίθεται πολλάκις ἡ δοσος καὶ ἡ οἷος μετ' ἀπαρεμφ. π. χ. Νεμόμενοι τὰ ἑαυτῶν, ὅσον ἀποξῆν. —Δοῦλος τοιοῦτος, οἷος μὴ λυσιτελεῖν.

Σημ. 3. Σπανίως ἐκφέρεται συμπερασμ. πρότασις διὰ τοῦ ὡς πρὸς ἀπαρέμφ. καὶ δριστ. π. χ. Περὶ δὲ τῶν μισθοφόρων ἔχεις τι

εἰπεῖν ὡς μὴ μισεῖσθαι δι' αὐτούς; — Οὕτω πολλὰ ἔχω, ὡς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ αὐτὸς εὑρίσκω.

δ'. Τριποθετικαὶ προτάσεις (§ 121).

Οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι σύγκεινται ἐκ δύο μερῶν, ἐξ ὅν. τὸ μὲν περιέχον τὴν ὑπόθεσιν λέγεται ἡγούμενον ἢ πρότασις, τὸ δὲ ἄλλο ἐπόμενον ἢ ἀπόδοσις· εἶνε δὲ τεσσάρων εἰδῶν καὶ ἐκφέρονται:

α') Τὸ μὲν ἡγούμενον καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ εἰ παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ ὑπόθεσις λαμβάνεται ὡς προγραμματικὴ καὶ ἀληθής, ἵνα ἐξαχθῇ ἐξ αὐτῆς συμπέρασμά τι, δὲν δηλοῦται ὅμως ἀν τῷ ὅντι εἶνε ἀληθής ἢ μή· τὸ δὲ ἐπόμενον 1) καθ' ὁριστικὴν παντὸς χρόνου, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε βεβαία καὶ ἀναγκαῖα· π. χ. Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρόν, οὐκ εἰσι θεοί. — Εἰ ησαν ἄνδρες ἀγαθοί, ἐξῆν αὐτοῖς δεικνύναι τὴν ἀρετήν· 2) καθ' ὁριστικὴν μετὰ τοῦ ἀν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε ἀμφίβολος· π. χ. Εἰ ησαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἀν ποτε ταῦτα ἔπασχον· 3) εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν, ὅταν ἡ συνέπεια εἴνε δυνατή· π. χ. Οὐ δεινὰ ἀν ἐγὼ πάθοιμι, εἰ μὴ ἐξέσται μοι ἀπιέναι καὶ μὴ ἀκούειν σου; 4) εὐκτικὴ ἀνευ τοῦ ἀν ἐπὶ εὐχῆς καὶ κατάρχε· π. χ. Ὁλοίμην, εἰ φρόνησιν τὴν δε ἔχω· 5) προστακτικὴ ἐπὶ προσταγῆς, παρανέσεως, προτροπῆς· π. χ. Δίδασκε, εἰ τι ἔχεις σοφόν.— Εἴ τι ἔχεις ἀντιλέγειν, ἀντίλεγε.

β') Τὸ μὲν ἡγούμενον μετὰ τοῦ ἀν, ἀν, ἦν καθ' ὑποτακτικὴν 1) ὅταν ἡ ὑπόθεσις παρίσταται ὡς δυνατή καὶ προσδοκωμένη· τὸ ἐπόμενον τίθεται κατὰ χρόνον ἀρκτικὸν ὁριστικῆς καὶ συνήθως μέλλοντα· π. χ. Ἐὰν ἔχωμεν χρήματα, ἔζομεν φίλους.

2. "Οταν σημαίνηται γενικῶς ἀόριστος ἐπανάληψις πράξεώς τινος· ἐν τῷ ἐπομένῳ τίθεται α') συγκίθως ἐνεστῶς ὁριστικῆς· π. χ. Πάντα ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον φεύγῃ τις· β') προστακτική· π. χ. Ἐὰν βούλησθε, χειροτονήσατε· γ') εὐκτικὴ ἢ ὁριστικὴ μετὰ τοῦ ἀν· π. χ. Ἐάν τις γιγνώσκων τὰ δέοντα προστατεύῃ, ἀγαθὸς ἀν εἴη προστάτης.— Εάν ταῦτα δρῶσι, διεπράξαντο ἀν.

γ') Τὸ μὲν ἡγούμενον κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ εἰ, ὅταν ἡ ὑπό-

θεσις παρίσταται ως ἀπλὴ σκέψις τοῦ λέγοντος· τὸ δὲ ἐπόμενον τίθεται 1) συνήθως κατ' εὐκτικὴν μετὰ ἡ ἄνευ τοῦ ἄν· π. χ. Εἰ τις τοὺς κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψειεν, ἀμφοτέρους ἀν ὠφελήσειεν. — Εἰ συμβουλεύοιμι τὰ βέλτιστα, πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο· 2) καθ' ὁριστικὴν ἐνεστῶτος, παρατ. ἀορ. καὶ μέλλοντος· π. χ. Τι δεῖ καλῆς γυναικός, εἰ μὴ τὰς φρένας χρηστὰς ἔχοι; 3) μετὰ τὸ τοιοῦτον εἰδός τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων, εὑροται ἐν τῷ ἐπομένῳ ἐνίστε δριστικὴ ἴστορ. χρόνου μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Εἰ εἰδεῖν, ἴεντο ἀν ἐπὶ τοὺς πόνους.

δ') Τὸ μὲν ἡγούμενον καθ' ὁριστικὴν τῶν ἴστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ εἰ, δταν ἡ τε ὑπόθεσις καὶ ἡ ἀπόδοσις παρίσταται ως ἀνύπαρκτος καὶ μὴ πραγματική, τὸ δὲ ἐπόμενον ὥσαύτως καθ' ὁριστικὴν τῶν ἴστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Εἰ ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἀν ταῦτα ἔπασχον.

Σημ. Τὸ ἐπόμενον τοῦ ὑποθετικοῦ τούτου εἰδους ἐνίστε τίθεται καθ' ὁριστικὴν ἴστορικοῦ χρόνου ἄγεν τοῦ ἀν καὶ κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Ἡ πόλις πᾶσα διεφθείρετο, εἰ ἄνεμος ἐπεγίγνετο. — Εἰ μετὰ τέχνης ἔχρητο, οὕτως ἀν ἡγήσαιτο.

ε'. Αἰτιολογικὰ προτάσεις (§ 122).

Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν συνδέσμων ὅτι, διότι, ὡς, ἐπει, ἐπειδή, δτε, δόποτε καὶ τίθενται

1) Καθ' ὁριστικὴν καὶ κατ' εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν· π. χ. Οὐχ ὁρᾶ δτι τυφλός ἐστι. — Τὸ σίαλον ἐκ τοῦ στόματος ἀποπτύουσι, διότι οὐκ ὠφελεῖ μὲν αὐτοὺς ἐνόν, βλάπτει δὲ πολὺ μᾶλλον. — Δέομαι οὖν σου παραμεῖναι, ως ἐγὼ οὐδὲ ἀν ἐνὸς ἥδιον ἀκούσαμι τὴν σοῦ. — Ἀλλ' ἐγὼ δηλώσω, ἐπεὶ ἡρξάμην. — Περὶ τούτων ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν. — "Οτε τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἀκούειν.

2) Κατ' εὐκτικὴν σημαίνουσαν τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως, δταν προηγῆται ὅρμη χρόνου ἴστορικοῦ· π. χ. Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Περικλέα ἐκάκιζον, δτι στρατηγὸς ὧν οὐκ ἐπεξάγοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Σημ. Μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ ρήματα (χαιρω, θαυμάζω, ἀγανακτῶ, αἰσχύνομαι) ἡ αἰτιολ. πρότασις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅτι ἢ εἴ τ. π. χ. Χαίρω ὅτι εὐδοκιμεῖς. — Ἀγανακτῶ εἰ οὐτωσὶ ὁ νοῶ μὴ οἶος τ' εἰμὶ εἰπεῖν.

ε'. Χρονικαὶ προτάσεις (§ 123).

Αἱ χρονικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τοῦ ὅτε, ὁπότε, ἥνικα, ἐπει, ἐπειδή, ὡς, ἔως, μέχρι, ἄχρι, ἔστε, πρὶν, ἐξ οὐ, ἐξ ὅτου, ἀφ' οὐ, ἀφ' ὅτου, μέχρι οὐ, μέχρι ὅτου, ἔως οὖ, ἐν φ., εἰς ὅ, καὶ τίθενται

1) Καθ' ὁριστικὴν, ὅταν σημαίνωσί τι πραγματικὸν ἢ εὐκτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, καὶ προσδιορίζωσι τὴν κυρίαν πρότασιν π. χ. Ὅτε πλούσιος ἦν, ἐφοβούμην. — Οἱ τριάκοντα ἡρέθησαν, ἐπεὶ τὰ μακρὰ τείχη καθηρέθη. — Εἴθισμα ἐξ εὐνῆς ἀνιστασθαι, ἥνικα ἄν ἔτι ἔνδον καταλαμβάνοιμι.

2) Καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ὅπερ ἡ τίθεται εὐθὺς μετὰ τὸν χρονικὸν σύνδεσμον ἢ ἔνοῦται μετ' αὐτοῦ (πρὶν ἄν, ἔως ἄν, ἐπάν.) α') ὅταν δηλῶται πρᾶξις προσδοκωμένη· ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε συνήθως μέλλων π. χ. Ἐπειδὰν διαπράξωμαι ἀ δέομαι, ἥξω. β') ὅταν δηλῶται γενικῶς ἀδριστος ἐπανάληψις τῆς πρᾶξεως· ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε συνήθως ἐνεστώς π. χ. Ματ-νόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζόμεθα. — Οὐκ ἀκούει πρὶν ἄν αὐτὸν ἀποφαίνη.

Σημ. Ὅταν ἡ ἀδριστος ἐπανάληψις τῆς πρᾶξεως ἀναφέρηται εἰς τὸ παρελθόν, τίθεται εὐκτικὴ ὄγενος τοῦ ἄν, ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε Ιστορικὸς χρόνος π. χ. Κῦρος ἐθήρευε, ὁπότε βούλοιτο γυμνάστειν ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἵππους.

ζ'. Ἀναφορικαὶ προτάσεις (§ 124).

Αἱ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἐπιρρημάτων, καὶ εἶνε

1) Προσδιοριστικαὶ, προσδιορίζουσαι λέξιν τινὰ τῆς κυρίας προτάσεως λεγομένην ἢ νοούμενην, καὶ τίθενται καθ' ὅλας τὰς ἐγκλί-

σεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων· π. χ. Τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ.—'Ηξιον τὴν αὐτὴν Παστώνι φευδομένῳ γίγνεσθαι ζημίαν, ἵσ περ ἀν αὐτὸς ἐτύγχανεν.—'Εάν ποτε συμβῇ τι πταῦσμα, ἀ πολλὰ γένοιτ' ἀν ἀνθρώποις.—Οἱ ἀνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πειθεσθαι, οὓς ἀν ἡγώνται βελτίστους εἶναι. — Οὖμαι ἀν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἔχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν.

2) Αἰτιολογικαί, τιθέμεναι καθ' ὁριστικὴν καὶ εὔκτικὴν π. χ. Θαυμαστὸν ποιεῖς δος (= διότι) ἡμῖν οὐδὲν δίδωσ. — Αἱ Ἀργεῖαι ἐμακάριζον τὴν μητέρα αὐτῶν, οἵων τέκνων ἐκύρησεν (= διότι τοιούτων τέκνων). Κατοικτίρων τὴν γυναικαί οἶου ἀνδρὸς στέροιτο (= διότι στέροιτο).

3) Τελικαί, τιθέμεναι κατὰ μέλλοντα τῆς ὁριστικῆς π. χ. *Ἐδοξεῖ τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατρόους νόμους συγγράψουσιν (= ὅπως συγγράψωσιν).

4) Συμπερασματικαί, τιθέμεναι καθ' ὁριστικὴν π. χ. Τὶς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐσὶ βούλεται φίλος εἶναι; (= ὅστε νὰ μὴ θέλῃ).

5) Ὑποθετικαί, αἴτινες τίθενται α') καθ' ὁριστικὴν π. χ. Ἡ μὴ οἶδα (= εἰ τινα μὴ οἶδα)· β') καθ' ὑποτακτικὴν μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν σημαίνωσι πρᾶξιν προσδοκωμένην, καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε χρόνος ἀρκτικός· π. χ. Τῷ ἀνδρὶ, δὸν ἀν ἐλησθε, πείσομαι· γ') καθ' ὑποτακτικὴν μὲν μετὰ τοῦ ἄν, ὅταν σημαίνωσι γενικῶς ἀδριστον ἐπανάληψιν πρᾶξεώς τινος, καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε συνήθως ἐγεστώς· π. χ. Οἱ Πέρσαι δὸν ἀν γυνῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀποδιδόντα δέ, κολάζουσιν ἴσχυρῶς· κατ' εὔκτικὴν δὲ ἀνευ τοῦ ἄν, ὅταν ἡ ἀδριστος ἐπανάληψις τῆς πρᾶξεως ἀναφέρηται εἰς τὸ παρελθόν, ἢ ὅταν δηλῶταί τι ώς ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος, ἐν δὲ τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε παρατατικός· π. χ. Κῦρος οὓς τινας ὄρφῳ τὰ καλὰ διώκοντας, πάσαις τιμαῖς ἐγέραιτεν.—'Οκνοίτην ἀν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἡ ἡμῖν δοίη (= εἰ τινα ἡμῖν δοίη).

γ'. Ἐρωτηματικὰ προτάσεις (§ 125).

Αἱ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις εἰνε δύο εἰδῶν, εὐθεῖαι ἢ ἀνεξάρτητοι καὶ πλάγιαι ἢ ἔξηρτημέναι.

I. Εὐθεῖαι ἐρωτηματικὰ προτάσεις (§ 126).

1. *Εὐθεῖα ἢ ἀπόλυτος λέγεται ἡ ἐρώτησις, ὅταν γίνηται κατ' εὐθεῖαν καὶ δὲν ἔξαρτᾶται ἐκ τινος ρήματος· ἐκφέρεται δὲ ἢ ἔνευ ἐρωτηματικῆς τινος λέξεως, ἐμφαινομένη διὰ τῆς ἀπαγγελίας, ἢ διὰ τῆς ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας τίς, τί καὶ τῶν ἀπὸ π. ἀρχομένων ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, ὡς πόδος, πόσος, πῶς, ποῦ κτλ. ὅταν εἶνε ἀπλῆ, τουτέστι ἐρωτᾶται περὶ ἑνὸς μόνον προσώπου ἢ πράγματος· διὰ δὲ τοῦ πότερον — ἢ, πότερα — ἢ, ἢ ἔνευ ἐρωτηματικοῦ μορίου, ὅταν εἶνε σύνθετος, τουτέστι ὅταν ἐσωτῷμεν περὶ δύο ἢ πλειόνων προσώπων ἢ πραγμάτων· π. χ. Οὐκ εἰ κακὸς σύ; — "Ἐλληνες δύτες βαρβάροις δουλεύσομεν; — Τίς σε ἀπέστειλε βροτῶν; — Πόσου τιμάται τὸ βιβλίον; — Πότε ἔσει οἴκοι; — "Ην ἄρχων τις τύχη σοι καὶ ἀμάρτη, πότερον ἐᾶς ἄρχειν ἢ ἄλλον καθίστης ἀντ' αὐτοῦ; — "Ἄρτι, ὡς Τερψίων, ἢ πάλαι ἔξ ἀγροῦ;*

2. *Εἰς τὰς εὐθείας ἢ ἀπολύτους ἐρωτήσεις τίθενται α') αἱ ἐγκλίσεις τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως· π. χ. Τίς κόπτει τὴν θύραν; — Εἰ ταῦτα ἀπήγγειλέ τις, τί ἀν ἐποιήσατε; — Πόσα ἀν μοι χρήματα δοίης; β') ἡ υποτακτική, ὅταν ἐκφράζῃ δ ἐρωτῶν ἀπορίαν ἢ ζητῇ γνώμην περὶ τοῦ πρακτέου· π. χ. Τί φῶ; — Τί δρῶ; — Εἴπω τι τῶν εἰωθότων;*

II. *Ἐξηρτημέναι ἐρωτηματικὰ προτάσεις (§ 172).*

1. *Ἐξηρτημένη ἢ πλαγία λέγεται ἡ ἐρωτηματικὴ πρότασις, ὅταν δὲν ἐκφέροται κατ' εὐθεῖαν, ἀλλ' ἔξαρτᾶται ἐκ τινος ρήματος, ὡς ἐρωτῶ, πυνθάνομαι καὶ τῶν περιεχόντων ἔννοιαν ἐρωτήσεως ἢ ἀπορίαν, ὡς σκοπῶ, ἀπορῶ, οὐκ οἶδα· ἐκφέρεται δὲ α') διὰ τῆς δστις καὶ τῶν ἀπὸ ὅπ προμένων ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ*

ἐπιρρημάτων (όποιος, ὅπόσος κτλ. ὅπου, ὅπως, ὅπότε κτλ.). π. χ. Ἐρωτᾶς ὅστις εἰμί.—Οὐκ οἶδα ὅποια τόλμη χρώμενος ἔρω· 6') διὰ τοῦ εἰ, ἐάν· π. χ. Ἡρώτων τοὺς Πλαταιέας εἰ τοὺς Δακεδαιμονίους ἀγαθόν τι ἔξειργασμένοι εἰσί.

Σημ. Ἐνίστε εἰς τὴν ἔξηρτημένην ἑρώτησιν τίθεται ἡ τίς, τι καὶ αἱ ἀπὸ π. ἀρχόμεναι ἑρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ ἐπιρρήματα, ὡς καὶ ἐν τῇ εὐθείᾳ, διὰ νὰ γείνῃ ἡ ἑρώτησις ἐντονωτέρα. π. χ. Ἐρωτᾶ τίς καὶ πόθεν πάρει.—Ἡρώτα πόθεν ἔλθοι.

2. Εἰς τὴν ἔξηρτημένην ἑρώτησιν, εἴτε ἀπλῆ εἴτε σύνθετος εἶνε, τίθεται τὸ ρῆμα α') ὅπως καὶ ἐν τῇ εὐθείᾳ ἑρωτήσει, ἐὰν ἔξαρτάται ἔξ ἀρκτικοῦ χρόνου π. χ. Οἰσθα Εὐθύδημον ὅπόσους ὀδόντας ἔχει;—Οὐκ ἔχω δ, πι ἀποκρίνωμαι σοι.—Ἡδέως ἀν ὑμῶν πυθοίμην τίνα ἀν γνώμην περὶ ἐμοῦ εἴχετε.—Οὐδ' ἔχω τίς ἀν γενοίμην. 6') κατ' εὐκτικὴν ἀπλῆν ἢ μετὰ τοῦ ἄν, δταν ἔξαρτάται ἔξ ιστορικοῦ χρόνου π. χ. Ἡρώτα Ἀλέξανδρον ὁ Πρωτεὺς τίς εἴη καὶ ὅπόθεν πλέοι.—Ἡρώτησε ποῦ ἀν ἔδοι Πρόξενον.

3. Πλάγιαι ἑρωτήσεις εἶνε καὶ αἱ ἔξαρτώμεναι ἐκ προτάσεων, αἵτινες περιέχουσιν ἔννοιαν τῆς ἀποπείρας: ἐν ταῖς τοιαύταις ἑρωτήσεσι μετὰ ἀρκτικὸν μὲν χρόνον τίθεται δ ἐάν, ἄν, ἢν μεθ' ὑποτακτικής, μετὰ ιστορικὸν δὲ δ εἰ μετ' εὐκτικῆς π. χ. Ἔπιβουλεύονταις ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι (= πειρώμενοι ἢν δύγωνται).—Πρόπειραν ἐποιοῦντο εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν Σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι.

4. Μετὰ τὰ ρήματα τὰ σημαίνοντα σκέψιν ἢ φροντίδα ἐκφέρεται ἔξηρτημένη ἑρώτησις διὰ τοῦ ὅπως καὶ μέλλοντος ὄριστικῆς, σπανίως δὲ καὶ μέλλοντος εὐκτικῆς, ἐὰν ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει εἶνε ρῆμα ιστορικοῦ χρόνου π. χ. Καλῶς δημαγωγήσει, ἐὰν σκοπῆ ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμάς ἔξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικήσονται.—Φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς βασιλείας ποιήσεις.—Οπως ὡς βέλτιστοι ἔσοιντο, αὐτὸς ἐσκόπει.

Σημ. 1. Ἐνίστε τὸ ὅπως φέρεται πρὸς μέλλοντα τῆς ὄριστικῆς κατὰ παράλειψιν τοῦ κυρίου ρήματος (ὅρα, ὄράτε, σκόπει, σκοπεῖτε) καὶ σημαίνει προτροπὴν ἢ ἀποτροπὴν π. χ. ὅπως οὐν ἔσε-

σθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας. — "Οπως μὴ διδάξεις μηδένα.

Σημ. 2. Ἐνίστε καὶ μετὰ τὰ τοιαῦτα ρήματα τὸ ὅπως φέρεται πρὸς ὑποτακτικὴν ἐγεστῶτος καὶ ἀορίστου· π. χ. Παρασκευαστέον ὅπως μὴ δῷ δικην. — Τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶνε, ὅπως ᾧς ἐλάχιστα τραύματα λάβωμεν.

5. Μετὰ ρῆμα φόβου ἢ μερίμνης σημαντικὸν τίθεται πλαγίχ ερώτησις διὰ τοῦ μὴ (=μήπως) καὶ μὴ οὐ (=μήπως δέν) α') καθ' ὑιοτικήν, ὅταν φοβᾶται τις μήπως συμβαίνῃ ἢ δὲν συμβαίνῃ, συνέβη ἢ δὲν συνέβη τι· π. χ. Φοβοῦμαι μὴ λόγοις ψευδέσιν ἐντευχήκαμεν.

6') καθ' ὑποτακτικὴν καὶ εὔκτικήν, ὅταν φοβᾶται τις μήπως γείνῃ ἢ δὲν γείνῃ τι· καὶ καθ' ὑποτακτικὴν μέν, ὅταν τὸ ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει ρῆμα εἴνε χρόνου ἀρκτικοῦ, κατ' εὔκτικὴν δέ, ὅταν εἴνε χρόνου ιστορικοῦ· π. χ. Φοβεῖται μὴ τὰ ἔσχατα πάθη· Δεδοικα μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαύτην σοφίαν· — Εφοβεῖτο μὴ οὐ δύνατο ἐκ τῆς χώρας ἔξελθεῖν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περὶ σχημάτων (§ 128).

Σχήματα ἐν τῇ συντάξει ὄνομάζονται ιδιώματά τινα τῆς Ἑλλην. γλώσσης, καθ' ὃ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς παρέθαινον τοὺς κανόνας τῆς συντάξεως. Εἶνε δὲ ὁκτώ κύρια εἰδὴ τῶν σχημάτων.

α'. **Σχῆμα κατὰ σύνεσιν** (§ 129).

Σχῆμα κατὰ σύνεσιν λέγεται τὸ ιδίωμα ἐκεῖνο τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καθ' ὃ ἡ σύνταξις δὲν γίνεται κατὰ τὸν τύπον τῶν λέξεων, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἔννοιαν αὐτῶν· π. χ. Τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρουν.—Τὸ πλῆθος οἴονται.

β'. **Σχῆμα ἀττικόν** (§ 130).

Σχῆμα ἀττικὸν ἢ ἀττικὴ σύνταξις λέγεται τὸ ιδίωμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ οὐδέτερον πληθυντικὸν ὑποκείμενον συντάσσεται μετὰ ὅμιλας ἑνικοῦ· π. χ. Τὰ παιδία παῖςει.

γ'. **Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος** (§ 131).

Σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος λέγεται τὸ ιδίωμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ μετὰ λέξιν, σημαίνονταν τὸ ὅλον, τίθεται διμοιοπτώτως πρὸς αὐτὴν ὅλη λέξις, ἥτις δηλοῖ μέρος αὐτῆς· π. χ. Οἱ πολέμιοι, οἱ μὲν ἔθαύμαζον, οἱ δὲ ἐβόων (ἀντὶ τῶν πολεμίων οἱ μὲν . . .).

δ'. **Σχῆμα ἐλλείψεως** (§ 132).

Σχῆμα ἐλλείψεως λέγεται τὸ ιδίωμα ἐκεῖνο, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες παρέλειπον λέξεις τινὰς ἢ καὶ προτάσεις, ὅταν εὔκολως ἡδύναγτο νὰ ἔννοηθῶσιν ἐκ τῶν ἡγουμένων ἢ ἐπομένων ἢ τῶν συμφραζομένων. Τοιούτον σχῆμα εἴνε τὸ ἀνανταπόδοτον, τούτεστιν ἐκεῖνο,

καθ' ὃ παραλείπεται ἡ ἀπόδυσις ὑποθετικῆς προτάσεως· π.χ. Ἐὰν ἐκῶν πείθηται (καλῶς ἔχει), εἰ δὲ μή, ως ξύλου διαστρεφόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς.

ε'. Σχῆμα ἀσύνδετον (§ 133).

Σχῆμα ἀσύνδετον λέγεται ἡ σύνταξις ἐκείνη, καθ' ἣν δύο ἢ πλειόνες λέξεις ἢ προτάσεις χάριν ἐμφάσεως ἢ πάθους τῆς ψυχῆς τίθενται πλησίον ἀλλήλων ἀσυνδέτως· π.χ. Συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον.

ε'. Σχῆμα ἔλξεως (§ 134).

Σχῆμα ἔλξεως ἢ ἀφομοιώσεως λέγεται τὸ ἰδίωμα ἐκείνο, καθ' ὃ λέξις τις ἐλκομένη ὑπ' ἄλλης εἴτε ἡγουμένης εἴτε ἐπομένης ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτήν. Εἶναι δὲ πέντε εἰδῶν.

α') Τὸ ἀναφορικὸν δὲν τίθεται καθ' ἣν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ ρῆμα, εἰς ὃ ἀνήκει, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἢ δεικτικῆς ἀντωνυμίας, εἰς ἣν ἀναφέρεται π.χ. Χρῶματι βιβλίοις, οἷς ἔχω (ἀντὶ ὃ ἔχω). — Μέμνηματι ὥν ἔπραξα (ἀντὶ ἐκείνων, ὃ ἔπραξα).

β') Τὸ ρῆμα δὲν τίθεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ τοῦ κατηγορούμενου, ὅταν τοῦτο εἴναι οὐσιαστικόν· π.χ. Οἱ σοφίσται φανερά ἔστι λώβη καὶ διαφθορά.

γ') Τὸ ὑποκειμένον καὶ τὸ ἀντικείμενον, ὅταν εἴναι δεικτικὴ ἢ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία, δὲν τίθεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ οὐσιαστικοῦ, εἰς ὃ ἀναφέρεται, ἀλλ' ἀφομοιοῦνται πρὸς τὸ κατηγορούμενον, ἢν τοῦτο εἴναι οὐσιαστικόν· π.χ. Αὕτη γὰρ ἀριστη διδασκαλία ἔστιν (ἀντὶ τοῦτο). — Παρέστη φόβος, ἦν αἰδῶ εἴπομεν (ἀντὶ ὄν).

δ') Πολλάκις τὸ ἀναφερόμενον, ἐλκόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγαφορικοῦ μεταφέρεται εἰς τὴν πρότασιν αὐτοῦ καὶ ἀφομοιοῦνται πρὸς αὐτό· π.χ. Οὐτός ἔστιν διν εἰδες ἄνδρα (ἀντὶ δ ἀνήρ, διν εἰδες).

ε') Εἰς τὴν ἔλξιν ὑπάγεται καὶ ἡ πρόληψις, καθ' ἣν τὸ ὑποκειμένον ὑποτελοῦς προτάσεως μετατίθεται εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ως ἀντικείμενον· π.χ. Λέγουσι δ' ἡμᾶς, ως ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν (ἀντὶ λέγουσιν, ως ἡμεῖς...).

ζ'. Σχῆμα χιαστὸν (§ 135).

Σχῆμα χιαστὸν λέγεται ἡ σύνταξις ἐκείνη, καθ' ἥν δύο ἐπιφερόμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀναφέρονται εἰς προηγουμένας κατ' αντίθετον τάξιν· π. χ. Οιμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ἔνθα τὸ μὲν ὀλλυμένων ἀναφέρεται εἰς τὸ οιμωγή, τὸ δὲ ὀλλύντων εἰς τὸ εὐχωλὴ οὕτως·

οἰμωγὴ   X   εὐχωλὴ
      ὀλλύντων   ὀλλυμένων

η'. Σχῆμα ἀνακόλουθον (§ 136).

Σχῆμα ἀνακόλουθον λέγεται τὸ ιδίωμα ἐκεῖνο τῆς Ἑλλ. γλώσσης, καθ' ὃ δ λόγος δὲν βχίνει ως ἤρξατο, ἀλλὰ μεταβάλλεται οὕτως, ὅστε τὸ τέλος δὲν εἶνε σύμφωνον πρὸς τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἀνακόλουθον γίνεται δὲ τοῦτο κατὰ διαφόρους τρόπους, ἐξ ὧν συνηθέστατος εἶνε δὲ ἔξης· ὄνομαστικὴ μετοχῆς ἀναφέρεται εἰς λέξιν τῆς προτάσεως, κειμένην κατὰ γενικήν, ἢ δοτικήν ἢ αἰτιατικήν· π. χ. Ἀποβλέψας (ἐγὼ) πρὸς τὸν στόλον ἔδοξέ μοι πάγκαλος εἴναι (ἀντὶ ἀποβλέψαντι . . . πάγκαλον . . .).

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Όρισμός συντακτικοῦ, προτάσεως καὶ λόγου	Σελ.	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ		
Eξηγησία προτάσεως	"	3
A'. Απλῆ πρότασις	"	4
α'. Υποκείμενον	"	5
β'. Κατηγόρημα	"	5
1. Ρηματικὸν κατηγορούμενον ἢ ὅρημα	"	6
2. Τὸ δυνητικόν	"	8
3. Τὸ κατήγορον	"	9
B'. Σύνθετος πρότασις	"	10
α'. Συμφωνία τοῦ ὅρηματος πρὸς πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα	"	10
β'. Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς πλείονα τοῦ ἐνὸς ὑποκείμενα	"	11
Γ'. Ἐπηρεξημένη ἢ συμπεπληρωμένη πρότασις	"	12
I. Προσδιορισμοί	"	12
A'. Ονοματικοὶ προσδιορισμοί	"	13
α'. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί	"	13
β'. Οὐσιαστικοί	"	17
B'. Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί	"	17
α'. Προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου	"	18
β'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τόπου	"	19
γ'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ τρόπου	"	20
δ'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ὀργάνου	"	20
ε'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποσοῦ	"	20
ζ'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ κατὰ τι	"	21
ζ'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ αἵτιου	"	22
II. Ἀντικείμενον	"	23
α'. Κατὰ γενικὴν ἀπαιτοῦντα τὸ ἀντικείμενον	"	24
β'. Κατὰ δοτικὴν ἀπαιτοῦντα τὸ ἀντικείμενον	"	25
γ'. Κατὰ αἰτιατικὴν ἀπαιτοῦντα τὸ ἀντικείμενον	"	25
δ'. Κατὰ αἰτιατικὴν καὶ γενικὴν ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικείμενα	"	26
ε'. Κατὰ γενικὴν καὶ δοτικὴν ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικείμενα	"	26
ζ'. Κατὰ αἰτιατικὴν καὶ δοτικὴν ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικείμενα	"	27
ζ'. Κατ' αἰτιατικὴν (ἀμεσον) καὶ αἰτιατικὴν (ἔμμεσον) ἀπαιτοῦντα τὰ ἀντικείμενα	"	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ		
Tὰ διάφορα μέρη τοῦ λόγου ἐν συντάξει	"	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ		
Περὶ λόγου	"	81
Περὶ σχημάτων	"	81

